Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum

Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2031

Beleidsneutrale ramingen

Cahier 2026-4

B. Tims
F. ter Braak
D.E.G. Moolenaar
A.G. Kriege
B. van der Pol

Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2031

Beleidsneutrale ramingen

Cahier 2026-4

B. Tims
F. ter Braak
D.E.G. Moolenaar
A.G. Kriege
B. van der Pol

de Rechtspraak
Raad voor de rechtspraak

Cahier
De reeks Cahier omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft.

Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van WODC Repository.

Inhoud

Afkortingen **6**

Samenvatting **7**

1 Inleiding **18**
1.1 Onderzoeksvragen 18
1.2 Werkwijze 19
1.3 Wijzigingen ten opzichte van de vorige ronde 20
1.4 Leeswijzer 20

2 Achtergrondfactoren **22**
2.1 In het PMJ gebruikte achtergrondfactoren 22
2.1.1 Demografische achtergrondfactoren 25
2.1.2 Maatschappelijke achtergrondfactoren 29
2.1.3 Economische achtergrondfactoren 32
2.1.4 Overige achtergrondfactoren 36
2.2 Opmerkingen 38

3 Overtredingen **40**
3.1 WAHV-zaken 40
3.2 Overige overtredingen 42

4 Misdrijven **46**
4.1 Opsporing 46
4.2 Slachtofferzorg 49
4.3 Vervolging en berechting in eerste aanleg 51
4.4 Hoger beroep 54

5 Tenuitvoerlegging **57**
5.1 Extramurale sancties 57
5.2 Sancties voor minderjarigen 59
5.3 Intramurale sancties voor volwassenen 61

6 Reclassering, kinderbescherming en rechtsbijstand in strafzaken **65**
6.1 Reclassering en kinderbescherming in strafzaken 65
6.2 Rechtsbijstand en schadeloosstellingen in strafzaken 68

7 Civiel recht en bestuursrecht **71**
7.1 Civiele rechtspraak 71
7.2 Bestuursrechtspraak 76
7.3 Kinderbescherming in civiele zaken 79
7.4 Vreemdelingenbewaring 83
7.5 Rechtsbijstand in civiele en bestuursrechtelijke zaken 84

8 Nawoord **88**

Summary 90

Literatuur 92

Bijlage 1 PMJ-schema voor Veiligheid, Civiel en Bestuur 95

Bijlage 2 Overzicht online tabellen 97

Afkortingen

3RO	De drie reclasseringsorganisaties Reclassering Nederland, het Leger des Heils Reclassering en Stichting Verslavingsreclassering GGZ
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ASAA	Afstand, screening, adoptie en afstammingsvragen
BZK	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Ca IKA	Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden
CBb	College van Beroep voor het bedrijfsleven
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CPB	Centraal Planbureau
CRvB	Centrale Raad van Beroep
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
EK	enkelvoudige kamer
FPC	Forensisch psychiatrisch centrum
GH	Gerechtshof
GW	gevangeniswezen
Halt	Het Alternatief
ISD	Inrichting voor stelselmatige daders
JJI	Justitiële jeugdinrichting
KVJJ	Kleinschalige Voorziening Justitiële Jeugd
LIJ	Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen
(c)MEV	(concept-)Macro Economische Verkenning
MinJenV	ministerie van Justitie en Veiligheid
MK	meervoudige kamer
MPP	Meerjaren Productie Prognose
NFI	Nederlands Forensisch Instituut
OM	Openbaar Ministerie
OvJ	officier van justitie
PaG	Parket Generaal
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
PH	Perspectief Herstelbemiddeling
PIJ	Plaatsing in een inrichting voor jeugdigen
PMJ	Prognosemodel Justitiële Ketens
PPC	Penitentiair Psychiatrisch Centrum
RSJ	Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
Rvdr	Raad voor de rechtspraak
RvR	Raad voor Rechtsbijstand
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SGM	Schadefonds Geweldsmisdrijven
SHN	Slachtofferhulp Nederland
tbs	terbeschikkingstelling
v.i.	Voorwaardelijke invrijheidstelling
WAHV	Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum
WOZ	Waardering onroerende zaken
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
Wzd	Wet zorg en dwang
ZM	zittende magistratuur

Samenvatting

Dit rapport beschrijft de ramingen van de capaciteitsbehoefte van de justitiële ketens tot en met 2031. Het gaat daarbij om ramingen van de instroom en uitstroom van diverse ketenpartners binnen de justitiële ketens (aantallen te behandelen zaken e.d.) en de capaciteitsbehoefte bij intramurale voorzieningen (aantal plaatsen in justitiële inrichtingen). De ramingen voor de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke rechtspraak zijn de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) en de Raad voor de rechtspraak (Rvdr). De ramingen voor forensisch psychiatrische centra (voorheen tbs-klinieken) zijn de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het WODC en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Voor de overige ramingen is het WODC verantwoordelijk.

De ramingen zijn 'beleidsneutraal'. Dat wil zeggen dat de ramingen uitgaan van gelijkblijvend beleid. Het effect van voorgenomen beleids- en wetswijzigingen is niet in de ramingen verdisconteerd. Ook zijn de effecten van recentelijk ingezet beleid (vanaf 2025) niet in de beleidsneutrale ramingen verwerkt, omdat de ramingen gebaseerd zijn op ontwikkelingen in de justitiesector tot en met 2024. Definitieve gegevens over 2025 waren op het moment van berekening nog niet beschikbaar. Daar waar organisaties in staat waren om voorlopige cijfers over 2025 aan te leveren, zijn deze meegenomen.[1] Deze ramingen vormen de basis voor de begroting 2027 van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

De ramingen zijn gemaakt met het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ). Het PMJ bestaat uit twee onderdelen, namelijk een model voor de veiligheidsketen en een model voor het civiel- en bestuursrechtelijke deel van de justitiële keten. Het startpunt voor het PMJ zijn ontwikkelingen in de samenleving die geheel of grotendeels buiten de invloedssfeer van Justitie liggen. Dergelijke ontwikkelingen kunnen gevolgen hebben voor het ontstaan van criminaliteit en rechtsproblemen en daarmee voor het beroep op de justitiële ketens. Te denken valt bijvoorbeeld aan de mogelijke gevolgen van ontwikkelingen in sociale cohesie, maatschappelijke ongelijkheid, botsing van culturen en welvaart. Op basis van de beschikbare criminologische, rechtssociologische en economische theorieën zijn de mogelijk relevante maatschappelijke fenomenen benoemd. Bij deze fenomenen zijn zo veel mogelijk kwantificeerbare achtergrondfactoren gezocht. De zo in kaart gebrachte ontwikkelingen kunnen grofweg in vier categorieën worden ingedeeld, namelijk demografische, economische, maatschappelijke en overige ontwikkelingen. Het PMJ beschrijft de kwantitatieve verbanden tussen deze ontwikkelingen en de criminaliteit en de kwantitatieve verbanden tussen deze ontwikkelingen en het beroep op rechtshulp en rechtspraak. Tevens brengt het PMJ de samenhangen tussen de ontwikkelingen in criminaliteit en het beroep op rechtshulp en rechtspraak en de ontwikkelingen in de rest van de justitiële ketens in beeld.

[1] In principe zijn de voorlopige cijfers over 2025 gebaseerd op gegevens t/m september. Echter, door de verstoring bij het OM in de periode juli 2025 t/m september 2025 is een deel van de data niet representatief voor wat gebruikelijk is in deze periode. In dat geval zijn de voorlopige cijfers over 2025 gebaseerd op gegevens t/m juni.

Achtergrondfactoren

De gebruikte demografische achtergrondfactoren zijn: de omvang van de bevolking onderverdeeld naar leeftijdscategorieën, geslacht en burgerlijke staat, het aantal 12- tot en met 17-jarigen in de vier grote steden, het aantal (kinderen van) migranten onderverdeeld naar verschillende leeftijdscategorieën en geslacht, het aantal immigranten en de asielinstroom.

De gebruikte maatschappelijke achtergrondfactoren zijn: het aantal paren met minderjarige kinderen waarbij het gezinshoofd al dan niet jonger dan 45 jaar is, het aantal huishoudens met kinderen, het aantal éénoudergezinnen waarbij de ouder al dan niet jonger dan 45 jaar is, het aantal personen dat in een jaar gaat scheiden, het aantal kinderen betrokken bij een echtscheiding, het aantal echtscheidingen waarbij de man afkomstig is uit Nederland en de vrouw uit het buitenland of waarbij de man en de vrouw afkomstig zijn uit hetzelfde buitenland, het aantal spijbelaars, de omvang van de bevolking van 15 tot en met 74 met een laag opleidingsniveau, het aantal personen bij de ambulante verslavingszorg voor opiaatverslaving, de alcoholconsumptie en het aantal personen dat minimaal eens in de drie maanden gebruikmaakt van internet.

De economische achtergrondfactoren in het model zijn: de omvang van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking van 15 tot en met 24 of 74 jaar, het aantal zelfstandige ondernemers, het werkloosheidspercentage onder mensen van 15 tot en met 24 of 74 jaar, het (totaal) aantal werkloosheids-, bijstands-, en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, de reële bruto toegevoegde waarde, het reëel besteedbaar jaarinkomen per hoofd van de bevolking, de collectieve lastendruk, het aantal motorvoertuigen, het aantal brommers en de totale kosten van de advocatuur.

Overige achtergrondfactoren die in het model zijn opgenomen zijn: de (huur)woningvoorraad, de gemiddelde WOZ-waarde[2], het aantal politiemedewerkers, de middelen van de politie en de griffierechten voor verschillende type zaken.

Combinatie van het geschatte model en de verwachte ontwikkelingen in genoemde achtergrondfactoren leidt tot de verwachte ontwikkeling van het beroep op de diverse onderdelen van de justitiële ketens bij gelijkblijvend beleid. Aangezien de aantallen in het model (bijv. aantal misdrijven of aantal slachtoffers) worden bekeken ten opzichte van de relevante populatie (bijv. de algehele bevolking of de meerderjarige bevolking), zal in het algemeen, bij ongewijzigd beleid, een bevolkingstoename leiden tot een toename van het aantal geregistreerde misdrijven als alle andere verklarende factoren in het model constant worden verondersteld en er geen autonome trend in het model wordt meegenomen.

Opsporing, vervolging en berechting van misdrijven

Het aantal ondervonden delicten door slachtoffers neemt naar verwachting toe met gemiddeld 3% per jaar in de periode 2025-2031. Het aantal ondervonden geweldsdelicten neemt naar schatting toe met 5% per jaar. Slechts een fractie van het totale aantal slachtoffers komt bij Slachtofferhulp Nederland (SHN), Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM) en/of Perspectief Herstelbemiddeling (PH) terecht. Het verwachte aantal verrichte intakes door SHN blijft ongeveer gelijk. De instroom bij

[2] WOZ staat voor Waardering onroerende zaken.

SGM zal naar verwachting met minder dan 1% per jaar toenemen in de periode 2025-2031. Het aantal aanmeldingen bij PH neemt naar schatting toe met gemiddeld 3% per jaar.

Het aantal geregistreerde misdrijven neemt naar verwachting toe met 0,9% per jaar in de periode 2025-2031. Aangezien de bevolking in dezelfde periode naar verwachting stijgt met 0,4%, zal de geregistreerde criminaliteit per hoofd van de bevolking naar verwachting stijgen met 0,5%. Het aantal geregistreerde verdachten stijgt met minder dan 1% per jaar in deze periode. Zowel het aantal bloedonderzoeken met betrekking tot drugs in het verkeer als het aantal bloedonderzoeken met betrekking tot de combinatie van alcohol en drugs in het verkeer bij het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) nemen naar verwachting toe met minder dan 2% per jaar in de periode 2025-2031.

De instroom van rechtbankzaken bij het Openbaar Ministerie (OM) neemt naar verwachting met minder dan 1% per jaar toe in de periode 2025-2031. Het verwachte aantal beslissingen (incl. dagvaardingen) van het OM zal ook met minder dan 1% per jaar toenemen. Het aantal schuldigverklaringen van de zittende magistratuur (ZM) zal naar schatting gelijk blijven in deze periode. De verwachte instroom van zaken bij de sector straf van de rechtbanken neemt toe met minder dan 1% per jaar. De instroom van zaken (incl. WAHV-zaken)[3] bij het gerechtshof zal naar verwachting toenemen met minder dan 1% per jaar in de periode 2025-2031 terwijl het verwachte aantal uit te werken vonnissen ten behoeve van het hoger beroep zal dalen met minder dan 2% per jaar.

Voor verdachten zal het aantal reguliere straftoevoegingen naar verwachting met minder dan 1% per jaar toenemen in de periode 2025-2031 en volgt hiermee de verwachte ontwikkeling van het aantal dagvaardingen van misdrijven. Het verwachte aantal ambtshalve straftoevoegingen zal ongeveer gelijk blijven en volgt hiermee de verwachte trend in het aantal dagvaardingen van misdrijven. Ook het aantal piketdiensten voor verdachten blijft naar schatting nagenoeg gelijk. Verwacht wordt dat voor non-verdachten het aantal reguliere straftoevoegingen met ruim 1% per jaar zal toenemen terwijl het aantal ambtshalve straftoevoegingen naar verwachting gelijk zal blijven in de periode 2025-2031. Het aantal uitbetaalde verzoeken tot schadeloosstelling neemt naar schatting toe met ruim 1% per jaar.

Een deel van de hierboven besproken verwachte ontwikkelingen is ook weergegeven in figuren S1 en S2.

Figuur S1 Verwachte capaciteitsbehoefte slachtofferschap (mutatie)*

* Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031.

[3] WAHV staat voor Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften.

Figuur S2 Verwachte capaciteitsbehoefte opsporing, vervolging en berechting van misdrijven (mutatie)*

POL	*Geregistreerde misdrijven*	+0,9%
POL	*Geregistreerde verdachten*	+0,3%
OM	*Instroom rechtbankzaken*	+0,5%
OM	*Beslissingen*	+0,5%
Rvdr	*Instroom strafzaken*	+0,3%
GH	*Instroom zaken (incl. WAHV-zaken)*	+0,6%
ZM	*Schuldigverklaringen*	+0,0%
RvR	*Straftoevoegingen*	+0,5%
RvR	*Piketdiensten verdachten*	+0,2%
Rvdr	*Uitbetaalde verzoeken schadeloosstelling*	+1,4%

* Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031.

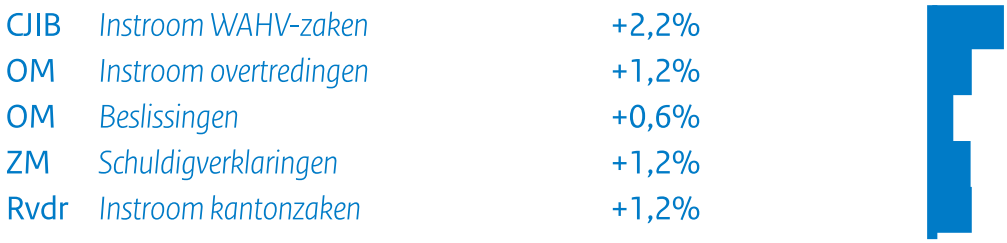
Vervolging en berechting van overtredingen

De instroom van WAHV-zaken bij het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) neemt naar verwachting toe met gemiddeld 2% per jaar in de periode 2025-2031 als gevolg van een verwachte afname van het aantal bijstandsuitkeringen (als indicatie van de economische ontwikkelingen) en een verwachte toename van het aantal motorvoertuigen. De instroom van WAHV-zaken bij het OM neemt naar schatting toe met minder dan 2% per jaar. De verwachte instroom bij de sector kanton van de rechtbanken zal met gemiddeld 1% per jaar toenemen. De instroom bij het hof Leeuwarden zal naar verwachting met minder dan 1% dalen in deze periode.

De instroom van feitgecodeerde strafbeschikkingen bij het CJIB neemt naar verwachting toe met 2% per jaar in de periode 2025-2031 als gevolg van een verwachte toename van de bevolking van 35 tot en met 49 jaar en een verwachte afname van het aantal 12- tot en met 17-jarigen in de vier grote steden. De instroom van overtredingen bij het OM neemt naar schatting toe met gemiddeld 1% per jaar in de periode 2025-2031. De instroom van overtredingen bij de sector kanton van de rechtbanken neemt naar verwachting ook toe met gemiddeld 1% per jaar. Het verwachte aantal strafbeschikkingen als onderdeel van de OM-beslissing schuld-vaststellingen zal met minder dan 3% per jaar toenemen. Zowel het verwachte aantal vervolgingen door het OM als het verwachte aantal schuldigverklaringen door het ZM zullen met gemiddeld 1% per jaar stijgen.

Een deel van de hierboven besproken verwachte ontwikkelingen is ook weergegeven in figuur S3.

Figuur S3 Verwachte capaciteitsbehoefte vervolging en berechting van overtredingen (mutatie)*

* Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031.

Tenuitvoerlegging

De instroom van geldboetevonnissen bij het CJIB daalt naar verwachting met gemiddeld 1% per jaar in de periode 2025-2031. De verwachte instroom van ontnemingsmaatregelen zal nagenoeg gelijk blijven. De instroom van schadevergoedingsmaatregelen neemt naar schatting toe met 3% per jaar. De verwachte instroom bij het CJIB volgt de verwachte trend van de opleggingen door de rechter. De verwachte instroom van werkstraffen voor meerderjarigen bij het CJIB volgt de verwachte gezamenlijke trend in het aantal met het OM overeengekomen en door het ZM opgelegde werkstraffen en stijgt met gemiddeld 1% per jaar. Het verwachte aantal werkstraffen bij de reclassering zal deze trend volgen.

De instroom van lopende vonnissen (OM-executie) neemt naar verwachting met minder dan 1% toe in de periode 2025-2031 en volgt de verwachte trend van het aantal vrijheidsstraffen voor volwassenen. De capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen neemt volgens de raming van het model toe met gemiddeld 2% per jaar in de periode 2025-2031 omdat verwacht wordt dat zowel het aantal verdachten in voorlopige hechtenis als de gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis zullen toenemen. Ook wordt verwacht dat het aantal opgelegde vrijheidsstraffen zal stijgen, maar dat de gemiddelde duur van de opgelegde vrijheidsstraffen zal dalen. Omdat de verwachte toename in het aantal groter is dan de verwachte afname van de gemiddelde duur, zullen opgelegde vrijheidsstraffen naar verwachting een opwaarts effect hebben op de capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen. De capaciteitsbehoefte van de forensisch psychiatrische centra (FPC's) stijgt naar verwachting met 2% per jaar omdat de verwachte instroom en bezetting van ter beschikking gestelden zal toenemen. De capaciteitsbehoefte vreemdelingenbewaring zal naar schatting nagenoeg gelijk blijven in de periode 2025-2031.

De instroom van personen met reclasseringstoezicht zal naar verwachting nagenoeg gelijk blijven in de periode 2025-2031 en volgt daarmee de verwachte trend van het aantal vrijheidsstraffen voor volwassenen bij rechtbankzaken. Het aantal adviesaanvragen bij de reclassering blijft naar verwachting ongeveer gelijk en volgt grofweg de verwachte trend van het aantal dagvaardingen van misdrijven. De instroom van elektronische controle zal naar verwachting met ongeveer 1% per jaar afnemen over deze periode.

Een deel van de hierboven besproken verwachte ontwikkelingen is ook weergegeven in figuur S4.

Figuur S4 Verwachte capaciteitsbehoefte tenuitvoerlegging (mutatie)*

CJIB	*Instroom geldboetevonnissen*	−0,8%
CJIB	*Instroom ontnemingsmaatregelen*	−0,2%
CJIB	*Instroom schadevergoedingsmaatregelen*	+3,0%
CJIB	*Instroom werkstraffen*	+1,2%
CJIB	*Instroom lopende vonnissen (OM-executie)*	+0,3%
ZM	*Aantal vrijheidsstraffen (volwassenen)*	+0,7%
DJI	*Capaciteitsbehoefte GW*	+1,8%
DJI	*Capaciteitsbehoefte FPC's*	+2,0%
DJI	*Capaciteitsbehoefte VB*	−0,1%
3RO	*Instroom toezicht*	+0,1%
3RO	*Instroom advies*	+0,1%
3RO	*Instroom elektronische controle*	−0,9%

* Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031.

Jeugd

Het aantal Halt-verwijzingen blijft in deze beleidsneutrale raming naar verwachting gelijk in de periode 2025-2031. De instroom van werkstraffen bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) stijgt naar schatting met 1% per jaar en volgt de verwachte gezamenlijke trend in het aantal met het OM overeengekomen en door het ZM opgelegde werkstraffen. De capaciteitsbehoefte van de justitiële jeugdinrichtingen neemt naar verwachting toe met ruim 1% per jaar omdat verwacht wordt dat zowel het aantal maatregelen tot plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel), het aantal jeugddetenties en het aantal minderjarige verdachten in voorlopige hechtenis zullen toenemen. De verwachte gemiddelde duur van jeugddetenties en de verwachte gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis blijven vrijwel gelijk in de periode 2025-2031.

De instroom van strafonderzoeken Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ), inclusief aanvulling en actualisatie, bij de RvdK stijgt naar verwachting met minder dan 1% per jaar in de periode 2025-2031 en volgt hiermee de verwachte ontwikkeling van de instroom van misdrijven door minderjarigen bij het OM. Verwacht wordt dat de instroom van onderzoek schoolverzuim bij de RvdK ongeveer de verwachte trend van de instroom leerplichtzaken bij het OM zal volgen en met gemiddeld 1% per jaar zal toenemen over deze periode. De instroom van Bescherming Regulier bij de RvdK neemt naar schatting toe met minder dan 1% per jaar in de periode 2025-2031. De verwachte instroom van Bescherming Toetsing zal met 1% per jaar dalen ondanks de verwachte stijgende trend in Bescherming Regulier. De instroom van gezag- en omgangsonderzoeken neemt naar verwachting toe met minder dan 1% per jaar en volgt daarmee de verwachte ontwikkeling van het aantal echtscheidingen. De instroom van adoptiegerelateerde activiteiten zal naar verwachting nagenoeg gelijk blijven en volgt grofweg de verwachte ontwikkeling van

het aantal paren met minderjarige kinderen waarbij het gezinshoofd jonger dan 45 jaar is.

De instroom van internationale kinderontvoeringszaken bij de Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden (Ca IKA) stijgt naar verwachting met minder dan 1% per jaar in de periode 2025-2031 als gevolg van de verwachte toename van zowel het aantal echtscheidingen (waarbij de man uit Nederland afkomstig is en de vrouw uit het buitenland) als de instroom van gezag- en omgangsonderzoeken terwijl verwacht wordt dat de immigratie nagenoeg gelijk zal blijven. De instroom van internationale kinderbeschermingszaken neemt naar schatting toe met minder dan 1% per jaar en volgt daarmee de verwachte toename van het aantal echtscheidingen (waarbij zowel de man als de vrouw afkomstig zijn uit hetzelfde buitenland) en van de instroom van Bescherming Regulier.

Een deel van de hierboven besproken verwachte ontwikkelingen is ook weergegeven in figuur S5.

Figuur S5 Verwachte capaciteitsbehoefte strafrechtspraak jeugd (mutatie)*

Halt	*Instroom Halt-maatregelen*	+0,0%
OM	*Instroom misdrijven*	+0,5%
OM	*Instroom leerplichtwetzaken*	+1,2%
RvdK	*Instroom werkstraffen*	+1,0%
ZM	*Jeugddetentie*	+1,1%
ZM	*PIJ-maatregelen*	+1,1%
DJI	*Capaciteitsbehoefte JJI's*	+1,3%
RvdK	*Instroom strafonderzoeken LIJ*	+0,4%
RvdK	*Instroom onderzoeken schoolverzuim*	+0,9%
RvdK	*Instroom bescherming regulier*	+0,3%
RvdK	*Instroom bescherming toetsing*	−1,0%
RvdK	*Instroom gezag- en omgangsonderzoeken*	+0,5%
RvdK	*Instroom adoptiegerelateerde onderzoeken*	−0,2%
Ca IKA	*Instroom internationale kinderontvoering*	+0,3%
Ca IKA	*Instroom internationale kinderbescherming*	+0,6%

* Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031.

Voor een beperkte selectie van de verwachte ontwikkelingen in de strafrechtspraak is in figuur S6 de jaarlijks verwachte mutatie van de capaciteitsbehoefte per hoofd van de bevolking tot en met 2031 weergegeven.

Figuur S6 Verwachte capaciteitsbehoefte strafrechtspraak, relatief t.o.v. de bevolking (mutatie per inwoner)*

	Ondervonden delicten door slachtoffers	+2,4%
POL	*Geregistreerde misdrijven*	+0,5%
POL	*Geregistreerde verdachten*	−0,1%
OM	*Instroom rechtbankzaken*	+0,1%
Rvdr	*Instroom strafzaken*	−0,1%
OM	*Instroom overtredingen*	+0,8%
Rvdr	*Instroom kantonzaken*	+0,8%
DJI	*Capaciteitsbehoefte GW*	+1,3%
Halt	*Instroom Halt-maatregelen*	−0,4%
OM	*Instroom misdrijven minderjarigen*	+0,1%
DJI	*Capaciteitsbehoefte JJI's*	+0,9%

* Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031.

Civiele en bestuursrechtspraak

De instroom van dagvaardingen bij de sector civiel van de rechtbanken neemt naar schatting toe met ruim 1% per jaar in de periode 2025-2031. De instroom van verzoekschriften in handelszaken zal naar verwachting met ongeveer 2% per jaar toenemen, terwijl voor familiezaken een stijging van gemiddeld 1% per jaar wordt verwacht. De instroom van dagvaardingen bij de sector kanton van de rechtbanken zal naar verwachting toenemen met minder dan 2% per jaar terwijl de instroom van verzoekschriften bij de sector kanton zal toenemen met minder dan 1% per jaar. De instroom van voorlopige voorzieningen zal afnemen met minder dan 2% per jaar. Bij de gerechtshoven zal de instroom van dagvaardingen bij de sector civiel naar schatting met minder dan 1% toenemen. De instroom van verzoekschriften in handelszaken zal gemiddeld met 1% per jaar toenemen, terwijl voor familiezaken een stijging met minder dan 1% per jaar wordt verwacht.

De instroom van belastingzaken in eerste aanleg neemt naar verwachting toe met gemiddeld 2% per jaar in de periode 2025-2031. De verwachte instroom van overige bestuurszaken zal toenemen met gemiddeld 1% per jaar. De instroom van belastingzaken bij het gerechtshof volgt (met enige vertragingen) de verwachte trend bij de rechtbanken. De instroom van bestuurszaken bij de Centrale Raad van Beroep (zaken in eerste aanleg en appèl) zal naar verwachting toenemen met gemiddeld 3% per jaar over de periode 2025-2031.

Zowel het aantal civiele toevoegingen (excl. asiel- en vreemdelingenzaken, incl. mediation en ambtshalve Wvggz/Wzd) als het aantal bestuursrechtelijke toevoegingen (incl. ambtshalve vreemdelingenbewaring, mediation en vreemdelingenzaken) blijven naar verwachting nagenoeg gelijk in de periode 2025-2031. Ook wordt verwacht dat het aantal piketdiensten voor vreemdelingenbewaring en het aantal piketdiensten voor Wvggz-/Wzd-zaken naar verwachting gelijk zullen blijven in deze periode. Het aantal asieltoevoegingen stijgt naar schatting met 2% per jaar. Deze toevoegingen zijn gerelateerd aan de verwachte toename van de asielinstroom. De dienstverlening van

het juridisch loket neemt naar verwachting toe met 1% per jaar. Dit hangt samen met de verwachte toename in het werkloosheidspercentage onder mensen van 15 tot en met 24 jaar. Daardoor is de verwachting dat het aantal lichte adviestoevoegingen eveneens met 1% per jaar zal toenemen.

Een deel van de hierboven besproken verwachte ontwikkelingen is ook weergegeven in figuur S7.

Figuur S7 Verwachte capaciteitsbehoefte civiele en bestuursrechtspraak (mutatie)*,**

RB/C	*Instroom handelszaken*	+1,8%
RB/C	*Instroom familiezaken*	+0,8%
RB/K	*Instroom dagvaardingen*	+1,6%
RB/K	*Instroom verzoekschriften*	+0,5%
RB/K	*Instroom voorlopige voorzieningen*	−1,6%
GH/C	*Instroom handelszaken*	+0,7%
GH/C	*Instroom familiezaken*	+0,6%
RB/B	*Instroom bestuurszaken*	+1,5%
GH/B	*Instroom belastingzaken*	−5,3%
CRvB	*Instroom bestuurszaken*	+2,7%
RvR	*Civiele en bestuurstoevoegingen*	+0,2%
RvR	*Bestuurspiketdiensten*	+0,1%
RvR	*Asieltoevoegingen*	+2,0%

* Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031.

** RB/C = Rechtbanken Civiel, RB/K = Rechtbanken Kanton, GH/C = Gerechtshoven Civiel, RB/B = Rechtbanken Bestuur, GH/B = Gerechtshoven Bestuur.

Figuur S8 geeft op hoofdlijnen de verwachte stromen in de strafrechtsketen in 2031 weer (exclusief WAHV-zaken), vanaf het moment dat er een slachtoffer is (misdrijven) of een strafbeschikking is uitgeschreven (overtredingen) aan de linkerkant van figuur S8 tot en met de tenuitvoerlegging van intramurale sancties aan de rechterkant van figuur S8. De figuur toont duidelijk de verschillende vormen van afhandeling van een zaak. Sommige zaken gaan door tot en met de rechter, andere zaken worden in eerder stadium door de officier van justitie of de politie afgehandeld. De breedte van de balken geeft de omvang van de stromen weer.

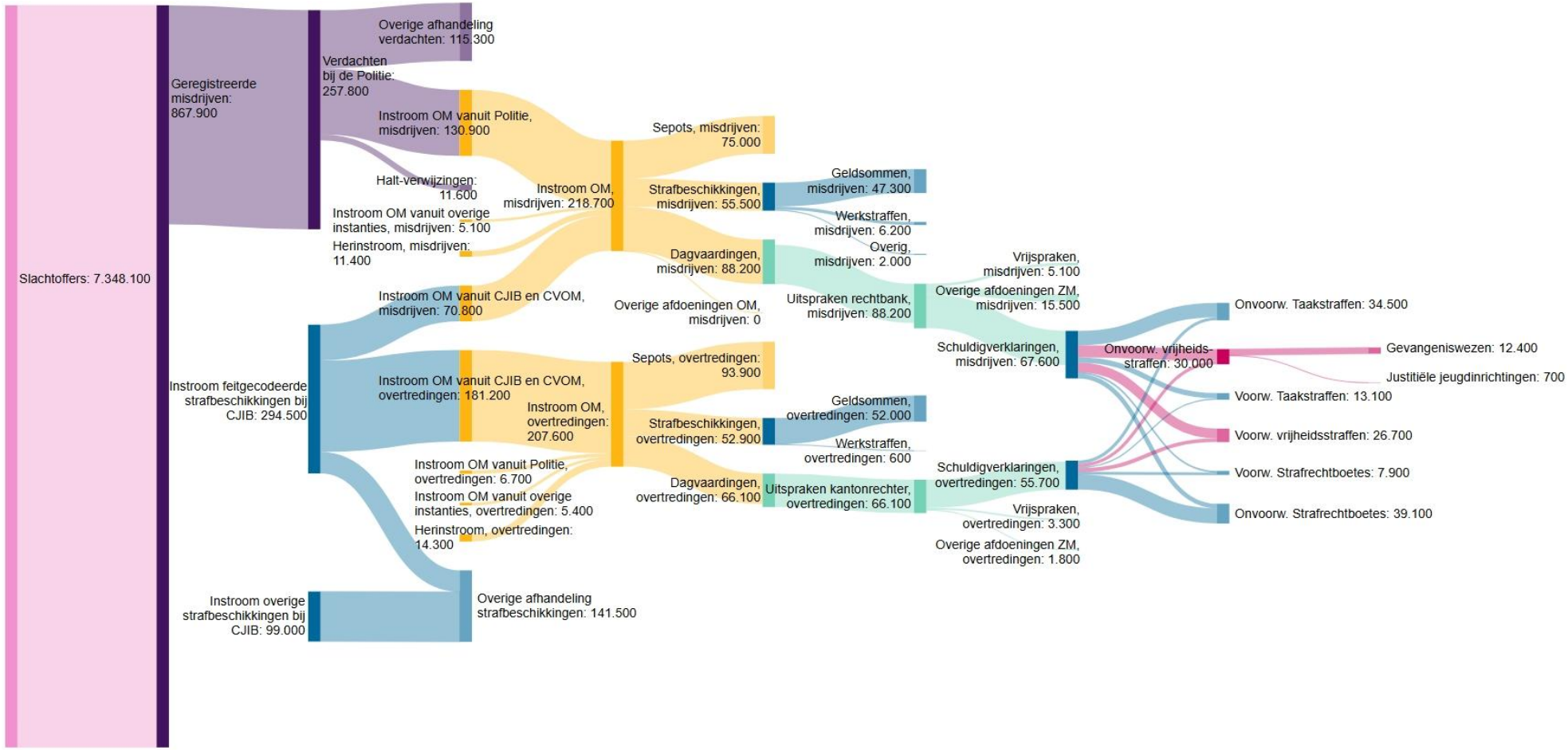
Tot slot

De beleidsneutrale ramingen geven aan wat op dit moment de meest waarschijnlijke ontwikkeling is, indien er geen effecten van wijzigingen in het beleid optreden. Als zodanig kunnen deze ramingen als bouwsteen voor de begroting dienen. De ramingen zijn gebaseerd op de in PMJ gelegde relaties met diverse achtergrondfactoren en de verwachte ontwikkeling in deze achtergrondfactoren. Door onverwachte gebeurtenissen en niet in de raming verwerkte recente en nieuwe wijzigingen in wet-

en regelgeving en beleid kunnen de toekomstige werkelijke ontwikkelingen afwijken van de ramingen.

De ramingen worden opgesteld ten behoeve van de begroting 2027. De berekeningen in deze publicatie zijn gemaakt in de periode oktober tot en met november 2025 waarbij gerealiseerde cijfers tot en met 2024 zijn gebruikt. Globale ontwikkelingen, zoals de huidige geopolitieke situatie, kunnen gevolgen hebben voor de justitiële ketens die nog niet in deze ramingen zijn verwerkt.

Figuur S8 Verwacht aantal misdrijven en overtredingen in de strafrechtsketen in 2031*

* Exclusief WAHV-zaken. De breedte van de balken geeft de omvang van de stromen weer (m.u.v. geregistreerde misdrijven (x2) en slachtoffers (x5)). Er kunnen meerdere sancties per persoon worden opgelegd.

1 Inleiding

In 1997 is begonnen met de ontwikkeling van een prognosemodel voor de capaciteitsbehoefte van justitiële voorzieningen. In eerste instantie richtte dit door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) ontwikkelde model zich alleen op het gevangeniswezen (GW) en de taakstraffen voor meerderjarigen (zie Werkgroep Prognose Sanctiecapaciteit, 1997). In 1998 heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum dit model in gebruik genomen voor het maken van ramingen. Later is het model verfijnd en uitgebreid met een jeugdsector (zie Van der Torre & Van Tulder, 2001; Huijbregts et al., 2001). In 2003 hebben de ministeries van Justitie, Financiën, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Algemene Zaken de afspraak gemaakt dat het ministerie van Justitie een integraal model voor de justitiële keten zal ontwikkelen. Besloten is om het bestaande model voor de sanctiecapaciteit uit te breiden naar een model voor de hele justitiële keten (zie Moolenaar et al., 2004; Leertouwer et al., 2005). De uitkomsten van dit model dienen als onderbouwing voor een groot deel van de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid (MinJenV).

Dit rapport bevat de jaarlijks geactualiseerde ramingen van de capaciteitsbehoefte voor de justitiële ketens, die gegenereerd zijn door het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ). Dit model omvat de hele veiligheidsketen, de civiele rechtspraak, de bestuursrechtspraak en de civiele rechtsbijstand. De ramingen voor de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke rechtspraak zijn de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) en de Raad voor de rechtspraak (Rvdr). De ramingen voor forensisch psychiatrische centra (voorheen tbs-klinieken) zijn de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het WODC en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Voor de overige ramingen is het WODC verantwoordelijk. Tot en met de vijfde rapportage betroffen de ramingen alleen de sanctiecapaciteit (zie Steinmann et al., 1999; Van der Heide et al., 2001; Moolenaar et al., 2002; Moolenaar & Huijbregts, 2003; Leertouwer & Huijbregts, 2004). Vanaf de zesde rapportage zijn ook ramingen opgesteld voor andere onderdelen van de justitiële keten, in het bijzonder de veiligheidsketen (zie Moolenaar et al., 2005; Moolenaar, 2006) en in samenwerking met de Rvdr ook de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke keten (zie Moolenaar et al., 2007, 2008, 2009, 2017, 2018a, 2019, 2020, 2021, 2022; Moolenaar, 2010; Decae, 2011; Smit, 2012, 2013, 2014, 2015; Smit et al., 2016 en Tims et al., 2023, 2024, 2025). In paragraaf 1.1 worden de onderzoeksvragen geformuleerd. Paragraaf 1.2 beschrijft de werkwijze, paragraaf 1.3 de recente wijzigingen in het PMJ-model en paragraaf 1.4 de opbouw van het rapport.

1.1 Onderzoeksvragen

De ramingen in dit rapport zijn gemaakt met het PMJ versie 2025. Het PMJ bestaat uit twee onderdelen, namelijk een model voor de veiligheidsketen en een model voor het civiel- en bestuursrechtelijke deel van de justitiële keten. Het model voor de veiligheidsketen bevat onderdelen zoals onder andere opsporing, vervolging en berechting, straffen en maatregelen, vreemdelingenbewaring, gevangeniswezen, justitiële jeugdinrichtingen, reclassering, gesubsidieerde rechtsbijstand in strafzaken en slachtofferzorg. Het model voor de civiel- en bestuursrechtelijke keten bevat de onderdelen civiele rechtspraak, bestuursrechtspraak en gesubsidieerde rechtsbijstand

in civiele zaken en bestuurszaken. Dit rapport zal niet uitgebreid ingaan op alle onderdelen van het PMJ maar alleen de belangrijkste elementen eruit lichten.

Voor de geselecteerde onderdelen worden voor zover mogelijk de volgende vragen beantwoord:

1 Hoe groot is de verwachte capaciteitsbehoefte in de periode 2025-2031?
2 In hoeverre is de ontwikkeling van het beroep op of de behoefte aan justitiële voorzieningen in de periode 2025-2031 toe te schrijven aan maatschappelijke ontwikkelingen en/of aan voorafgaande schakels van de justitiële ketens?

De beleidsneutrale ramingen zijn momentopnames. Ze zijn gebaseerd op de beschikbare kennis op het moment van berekenen (oktober-november 2025). Zowel de gelegde relaties in het PMJ als de van elders betrokken ramingen van de achtergrondfactoren brengen onzekerheden met zich mee. Dit geldt met name voor de extern verkregen raming van de asielinstroom. De beleidsneutrale ramingen moeten derhalve niet als een vaststaand gegeven worden beschouwd, maar voornamelijk als een signaal. Ze geven aan wat er zou kunnen gebeuren indien er niets verandert. Door onverwachte gebeurtenissen en niet in de raming verwerkte recente en nieuwe wijzigingen in wet- en regelgeving en beleid kunnen de toekomstige werkelijke ontwikkelingen afwijken van de ramingen.

1.2 Werkwijze

Het PMJ voor de veiligheidsketen is uitgebreid beschreven in Moolenaar et al. (2004). Het model voor civiele rechtspraak en bestuursrechtspraak is beschreven in Leertouwer et al. (2005), en het model voor de civiele rechtsbijstand in Leertouwer et al. (2007). De meest recente versie van de modellen zijn op aanvraag verkrijgbaar bij het WODC. Daarom zal dit rapport niet in detail ingaan op het model en de methodiek maar slechts op hoofdlijnen aangeven hoe de samenhangen in het model, waaronder die tussen de diverse ketenpartners, zijn geformuleerd.

Een groot gedeelte van het PMJ-model is geformuleerd in de vorm van elasticiteiten. Een elasticiteit geeft aan met hoeveel procent Y toe- of afneemt als X met 1% toeneemt. De tabellen in bijlage 4 bevatten de elasticiteiten voor een groot aantal onderdelen van de justitieketen. Deze tabellen zijn, net als de tabellen in bijlage 3 en 5, in Excel-formaat beschikbaar op de website van het WODC. In bijlage 2 van dit rapport is een overzicht van deze online tabellen terug te vinden. Het PMJ gaat uit van jaarcijfers.[4] De ramingen in dit rapport zijn grotendeels gebaseerd op gerealiseerde jaarcijfers tot en met 2024 en worden uitgedrukt in het gemiddelde beroep op of de gemiddelde capaciteitsbehoefte van justitiële voorzieningen per kalenderjaar. In de tabellen van bijlage 3 worden alleen groeipercentages gepresenteerd en geen absolute aantallen.

De ramingen van het PMJ zijn beleidsneutraal, hetgeen wil zeggen dat ze uitgaan van gelijkblijvend beleid zodat ontwikkelingen en beleid uit het verleden worden doorgetrokken naar de toekomst. Het effect van reeds vastgesteld beleid is alleen

[4] Het model voor de veiligheidsketen gaat uit van jaarcijfers op landelijk niveau. Het model voor de civiel-rechtelijke en bestuursrechtelijke ketens gaat daarentegen uit van jaarcijfers op regionaal niveau. Cijfers op regionaal niveau zullen hier niet apart worden gepresenteerd maar worden geaggregeerd naar landelijk niveau.

verdisconteerd in de prognoses voor zover de invloed ervan reeds in de gebruikte gegevens zichtbaar is. Ontwikkelingen als gevolg van inmiddels ingevoerd of voorgenomen beleid of wetgeving, die in verband met een recente invoeringsdatum nog niet in de statistieken (kunnen) zijn verwerkt, blijven hier dan ook buiten beschouwing. Aanvulling van de ramingen met deze ontwikkelingen wordt door de beleidsdirecties van MinJenV, het Parket Generaal (PaG), de Rvdr en diverse uitvoeringsorganisaties verzorgd. Deze organisaties inventariseren welke ontwikkelingen nog niet (volledig) zijn verwerkt in de WODC-ramingen en wat de consequenties daarvan kunnen zijn voor de justitiële ketens. Het gaat hierbij om nog niet (volledig) zichtbare effecten van reeds in gang gezet beleid en in beperkte mate om effecten van nieuw voorgenomen, reeds goedgekeurd beleid. De ramingen van deze zogenoemde beleidseffecten vallen niet onder de verantwoordelijkheid van het WODC maar onder de verantwoordelijkheid van de beleidsdirecties, PaG, Rvdr en uitvoeringsorganisaties zelf. De beleidsneutrale ramingen vormen samen met de door de beleidsdirecties, PaG, Rvdr en uitvoeringsorganisaties geraamde beleidseffecten de beleidsrijke ramingen. Deze beleidsrijke ramingen zijn niet in dit rapport opgenomen, maar zijn terug te vinden in de Kamerbrief 'PMJ-ramingen tot en met 2031' van de Minister van Justitie en Veiligheid en zullen tevens worden opgenomen in de begroting 2027 van MinJenV.

1.3 Wijzigingen ten opzichte van de vorige ronde

In het PMJ versie 2025 zijn een aantal wijzigingen aangebracht ten opzichte van de vorige versie. In totaal zijn er drie nieuwe diensten van Slachtofferhulp Nederland (SHN) toegevoegd aan het model, namelijk online community activiteiten en video's op het jongerenplatform (beide als onderdeel van de online dienstverlening) en contact via de chat (als onderdeel van de offline dienstverlening). Al deze producten zijn in hun huidige vorm relatief nieuwe producten waardoor er niet voldoende jaarcijfers beschikbaar zijn. Daarom zijn deze producten geprognosticeerd door middel van een tijdreeksanalyse op maandcijfers zonder verklarende factoren. De ramingen die uit de tijdreeksmodellen volgen zijn geconverteerd naar ramingen op jaarbasis. Verder werden de producten bloedonderzoeken met betrekking tot (alcohol en) drugs in het verkeer ten behoeve van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) in de vorige PMJ ronde geprognosticeerd door middel van een tijdreeksanalyse op kwartaalcijfers zonder verklarende factoren vanwege het gebrek aan voldoende jaarcijfers. In deze PMJ ronde zijn er wel voldoende jaarcijfers beschikbaar zodat deze producten zijn opgenomen in het PMJ model op basis van jaarcijfers.

1.4 Leeswijzer

Het rapport is gegoten in de vorm van factsheets: korte bondige conclusies.

Hoofdstuk 2 beschrijft de ontwikkelingen in de achtergrondfactoren. Deze achtergrond-factoren vormen de grondslag van het model en kennis omtrent de ontwikkeling daarvan is daarom van groot belang voor het begrip van de overige hoofdstukken. Hoofdstuk 3 gaat in op de overtredingen van opsporing tot en met berechting in eerste aanleg. De ketenontwikkelingen op het terrein van misdrijven worden geanalyseerd in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 gaat in op de tenuitvoerlegging van transacties, straffen en maatregelen voor zowel misdrijven als overtredingen. In hoofdstuk 6 worden de ramingen voor de reclassering, kinderbescherming en gesubsidieerde rechtsbijstand in

strafzaken voor het voetlicht gebracht. Hoofdstuk 7 presenteert de ramingen die betrekking hebben op civiel- en bestuursrechtelijke procedures. Het rapport eindigt met een nawoord in hoofdstuk 8.

In hoofdstuk 3 tot en met 7 staat aan het begin van elke paragraaf een schematische weergave van het model. In deze schema's worden paarse blokken gebruikt om achtergrondfactoren aan te duiden, groene blokken voor instroom, gele blokken voor uitstroom en blauwe blokken voor de eindvoorraad. Een plusteken betekent een positieve relatie tussen de betreffende achtergrondfactor en de te voorspellen variabele. Een minteken betekent een negatieve relatie tussen de betreffende achtergrondfactor en de te voorspellen variabele. Een plusminteken betekent soms een positieve, soms een negatieve relatie tussen de betreffende achtergrondfactor en de te voorspellen variabele. Zwarte pijlen worden gebruikt om de geschatte elasticiteit aan te duiden (zie ook bijlage 4 die beschikbaar is op de website van het WODC), groene pijlen duiden op relaties die op andere wijze geschat zijn. Bij een rode pijl is er sprake van een één-op-één-relatie (optelsom van of verdeling naar subcategorieën). Tot slot geven de percentages de gemiddelde procentuele mutatie over de periode 2025-2031 aan voor de desbetreffende variabele.

2 Achtergrondfactoren

De basis van het PMJ wordt gevormd door ontwikkelingen in de samenleving die grotendeels buiten de invloedssfeer van justitie liggen. Het uitgangspunt van het model is dat deze maatschappelijke ontwikkelingen invloed hebben op de ontwikkeling van de criminaliteit en het ontstaan en de beslechting van geschillen en daarmee dus op het beroep op de justitiële ketens.

De rol die maatschappelijke problemen volgens criminologische theorieën spelen in het ontstaan van criminaliteit en de vertaling ervan in kwantificeerbare achtergrondfactoren wordt uitgebreid beschreven in Moolenaar et al. (2004). Het uitgangspunt is dat maatschappelijke problematiek invloed heeft op de ontwikkeling van de criminaliteit en daarmee op het strafrechtelijke gedeelte van de justitiële keten.

Voorbeelden van maatschappelijke problematiek zijn:
- groepsvorming van delinquenten;
- maatschappelijke ongelijkheid;
- botsing van culturen;
- sociale instabiliteit;
- opvoeding en sociaal milieu;
- gelegenheid tot deviant gedrag;
- sociale uitstoting;
- opportunity costs (mogelijkheid, rendement en aantrekkelijkheid van andere bronnen van inkomsten in vergelijking met criminaliteit).

Leertouwer et al. (2005, 2007) beschrijven uitgebreid hoe maatschappelijke fenomenen, volgens theorieën over het ontstaan en de beslechting van geschillen, samenhangen met de instroom van zaken bij de rechter en de afgifte van toevoegingen in het kader van gesubsidieerde rechtsbijstand. De maatschappelijke fenomenen die volgens de theorie een rol spelen, betreffen:
- de mate van sociale cohesie binnen de samenleving;
- probleemfrequentie, namelijk de kans op en het aantal onbevredigende transacties (te denken valt hier aan economische activiteit, arbeidsparticipatie enz.);
- financiële drempels die een rol spelen bij de inschakeling van rechtshulp;
- de organisatie van rechtshulp, die een rol speelt in de beschikbaarheid ervan.

Paragraaf 2.1 gaat nader in op de gebruikte achtergrondfactoren en de verwachting daaromtrent. In paragraaf 2.2 worden de bronnen en de beperkingen van cijfers aangegeven.

2.1 In het PMJ gebruikte achtergrondfactoren

Voor de maatschappelijke problematiek en fenomenen zijn kwantificeerbare indicatoren gezocht, die in het vervolg van dit hoofdstuk *achtergrondfactoren* worden genoemd. Deze achtergrondfactoren vormen tezamen een indicatie van bovengenoemde problemen en fenomenen. Er is geen één-op-één-relatie tussen de achtergrondfactoren en deze problemen en fenomenen. Een achtergrondfactor kan een indicator zijn voor meerdere problemen en/of fenomenen. Aan de andere kant kan een

probleem of fenomeen door meerdere achtergrondfactoren worden gekarakteriseerd. De verbanden in het model zijn dan ook niet noodzakelijkerwijs causaal.

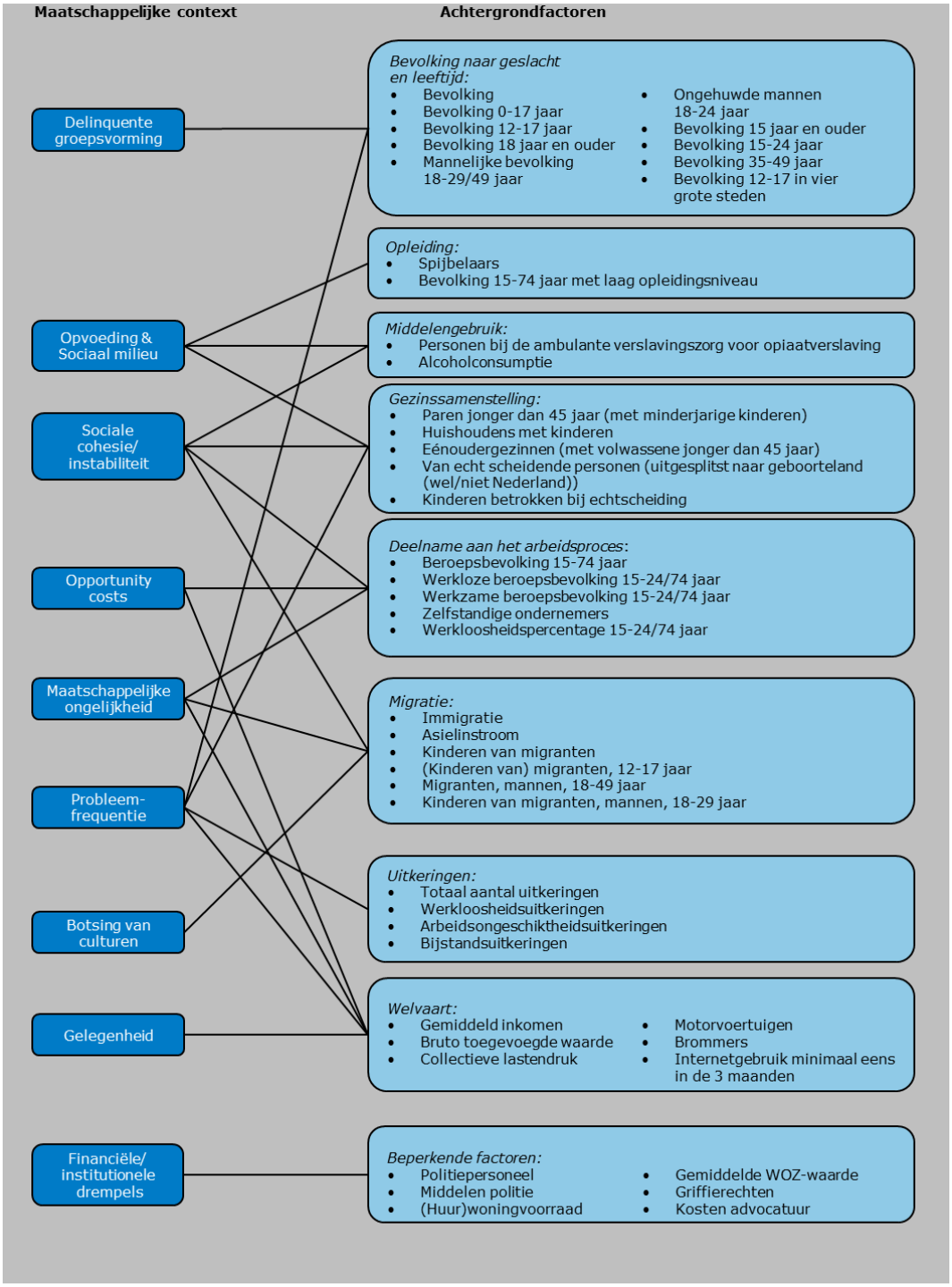
De achtergrondfactoren kunnen grofweg in vier categorieën worden ingedeeld:
- demografische ontwikkelingen;
- economische ontwikkelingen;
- maatschappelijke ontwikkelingen;
- overige ontwikkelingen.

Becker (1968, 1974), Van Tulder (1994), Lilly et al. (1995), Pratt en Cullen (2005), Van der Laan en Blom (2011) geven een uitgebreide beschrijving van de criminologische theorieën over omgevingsfactoren. Theorieën over de ontwikkeling van geschillen of conflicten en het daaropvolgende beroep op rechtshulp en rechtspraak zijn te vinden in Schuyt et al. (1976), Klijn (1996), Van Tulder en Janssen (1988) en Van Velthoven (2002). In het PMJ worden verschillende typen zaken onderscheiden op basis van beleidsrelevantie, omvang en wijze waarop deze zaken door de justitiële keten stromen. In de veiligheidsketen wordt een onderscheid gemaakt tussen verschillende typen delicten, in de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke keten tussen de verschillende typen conflicten. Per zaakstype wordt bekeken welke achtergrondfactoren mogelijk relevant kunnen zijn. Vervolgens wordt op statistische gronden beslist welke achtergrondfactoren van de korte lijst uiteindelijk in het model voor het desbetreffende zaakstype worden opgenomen. De ramingen van de ontwikkelingen in de achtergrondfactoren worden grotendeels uit externe bronnen verkregen (zie de bronvermelding bij de figuren). Figuur 2.1 geeft een overzicht van de in het model opgenomen achtergrondfactoren en de achterliggende theorie.

Niet alle achtergrondfactoren hebben even veel effect. In bijlage 4 worden de elasticiteiten van de opgenomen achtergrondfactoren gepresenteerd en in bijlage 5 staat de bijdrage van de achtergrondfactoren aan de justitiële ramingen.[5] De bijdrage is de combinatie van de elasticiteit en de omvang van de desbetreffende achtergrondfactor.

[5] Bijlagen 3 tot en met 5 zijn beschikbaar op de website van het WODC. In bijlage 2 van dit rapport is een overzicht van deze online tabellen terug te vinden.

Figuur 2.1 In het PMJ opgenomen achtergrondfactoren

2.1.1 Demografische achtergrondfactoren

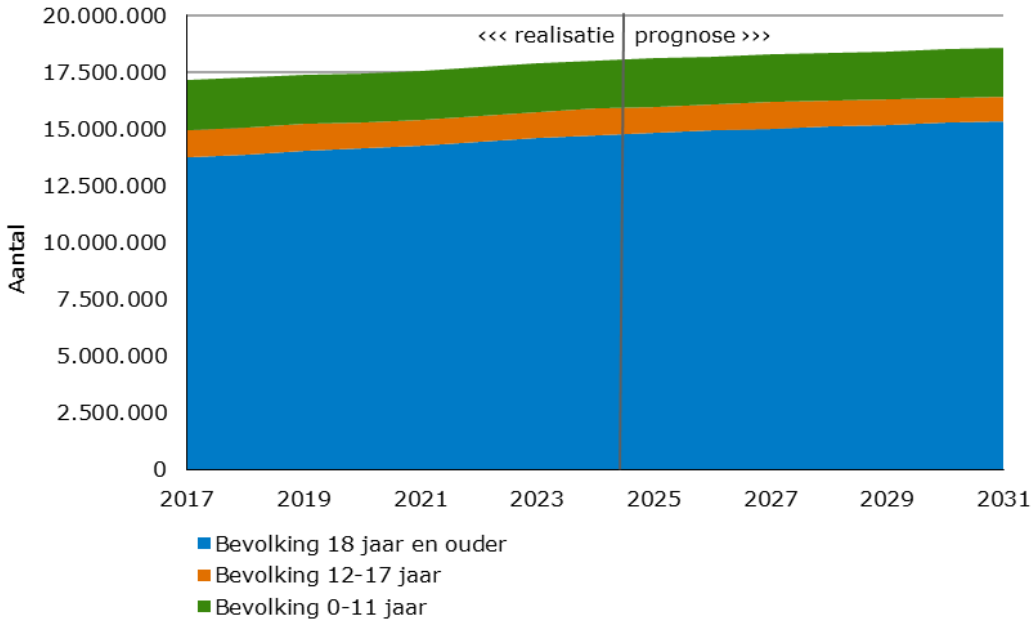
De in het model opgenomen demografische achtergrondfactoren zijn:

- de omvang van de bevolking;
- subcategorieën van de bevolking:
  - het aantal 0- tot en met 17-jarigen;
  - het aantal 12- tot en met 17-jarigen;
  - het aantal mensen van 15 jaar en ouder;
  - het aantal mensen van 18 jaar en ouder;
  - het aantal 15- tot en met 24-jarigen;
  - het aantal 35- tot en met 49-jarigen.
- het aantal 12- tot en met 17-jarigen in de vier grote steden;
- de mannelijke bevolking van 18 tot en met 29 of 49 jaar;
- de ongehuwde mannelijke bevolking van 18 tot en met 24 jaar;
- subcategorieën van het aantal migranten, dat wil zeggen personen die geboren zijn buiten Europa:[6]
  - het aantal migranten in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar;
  - het aantal mannelijke migranten in de leeftijd van 18 tot en met 49 jaar.
- subcategorieën van het aantal kinderen van migranten, dat wil zeggen personen van wie (één van) de ouders geboren zijn (is) buiten Europa:
  - het aantal kinderen van migranten;
  - het aantal kinderen van migranten in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar;
  - het aantal mannelijke kinderen van migranten in de leeftijd van 18 tot en met 29 jaar.
- het aantal immigranten;
- de asielinstroom.

Figuren 2.2 tot en met 2.7 tonen de (verwachte) ontwikkelingen in deze achtergrondfactoren.

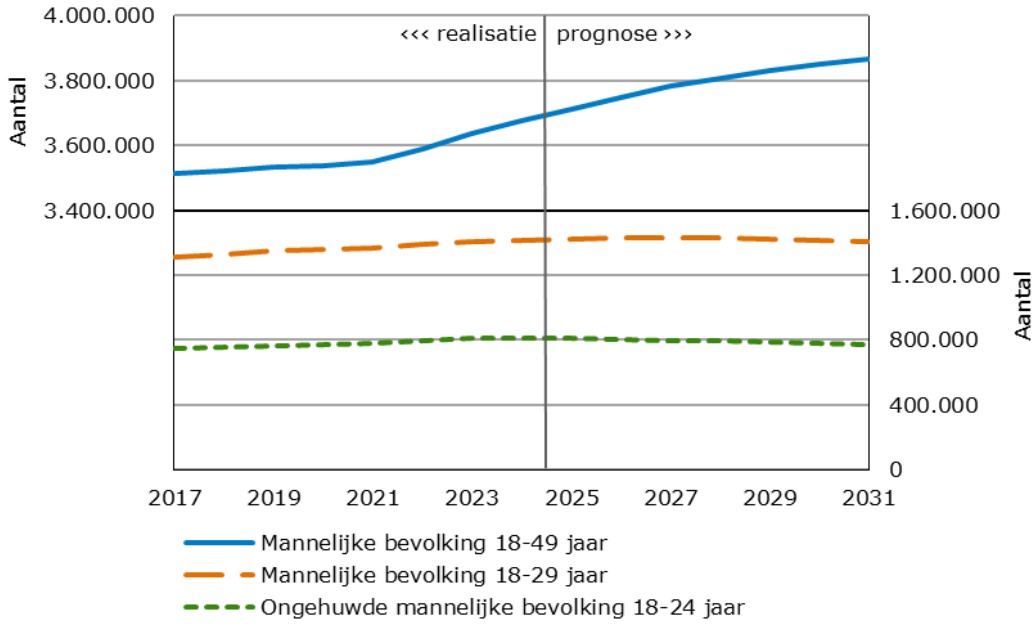
[6] In het PMJ wordt de CBS definitie m.b.t. het aantal personen met een migratieachtergrond buiten Europa gebruikt, waarbij Europa is gedefinieerd als alle Europese landen exclusief Turkije, Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Kazachstan, Kirgizië, Oezbekistan, Tadzjikistan en Turkmenistan aangezien die onder Azië vallen.

Figuur 2.2 Totale bevolking, 2017-2031

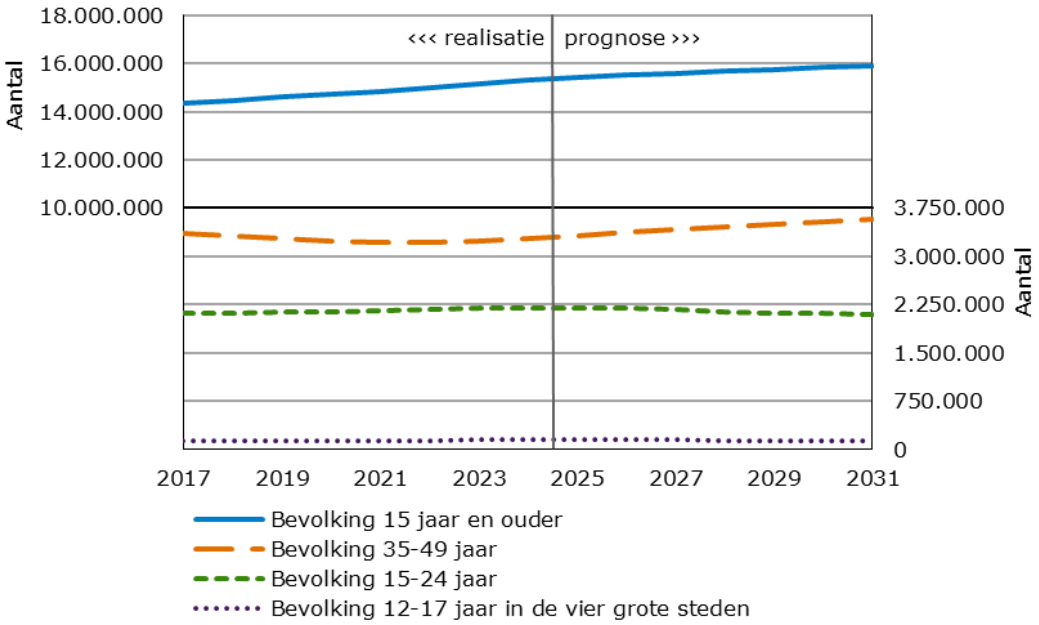
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.3 Mannelijke bevolking naar leeftijd, 2017-2031

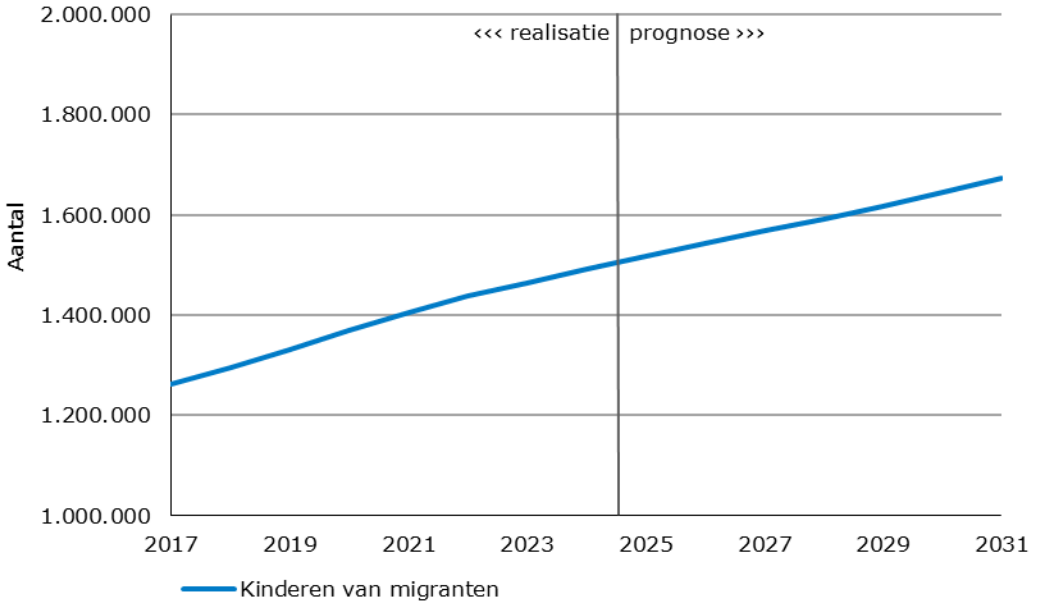
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.4 Bevolking in verschillende leeftijdscategorieën, 2017-2031

Bron: CBS, bewerking WODC

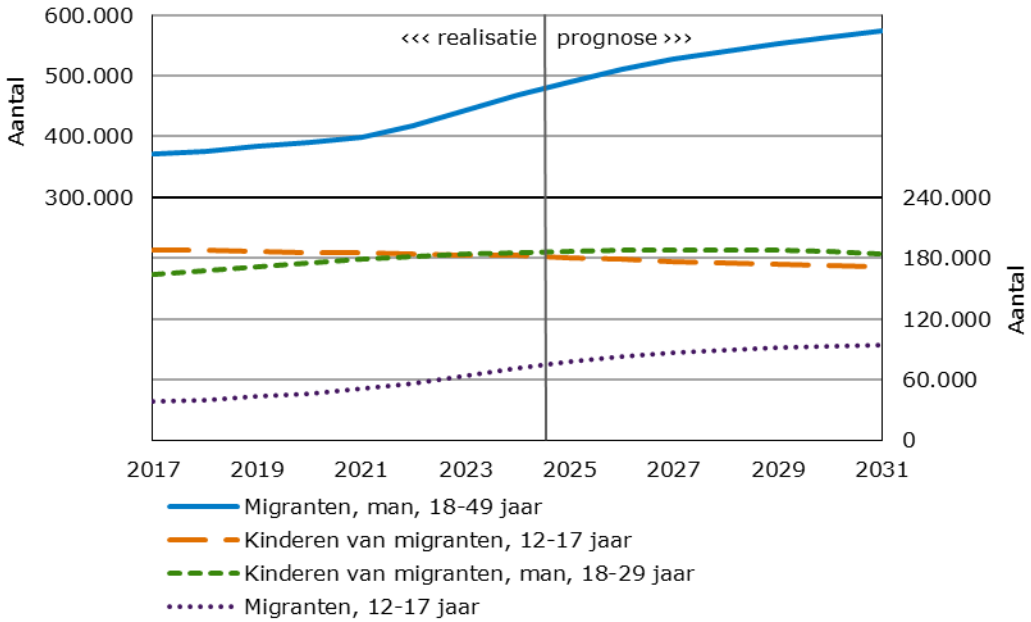
Figuur 2.5 Kinderen van migranten, 2017-2031*

* Zie paragraaf 2.1.1 meer informatie.

Bron: CBS, bewerking WODC

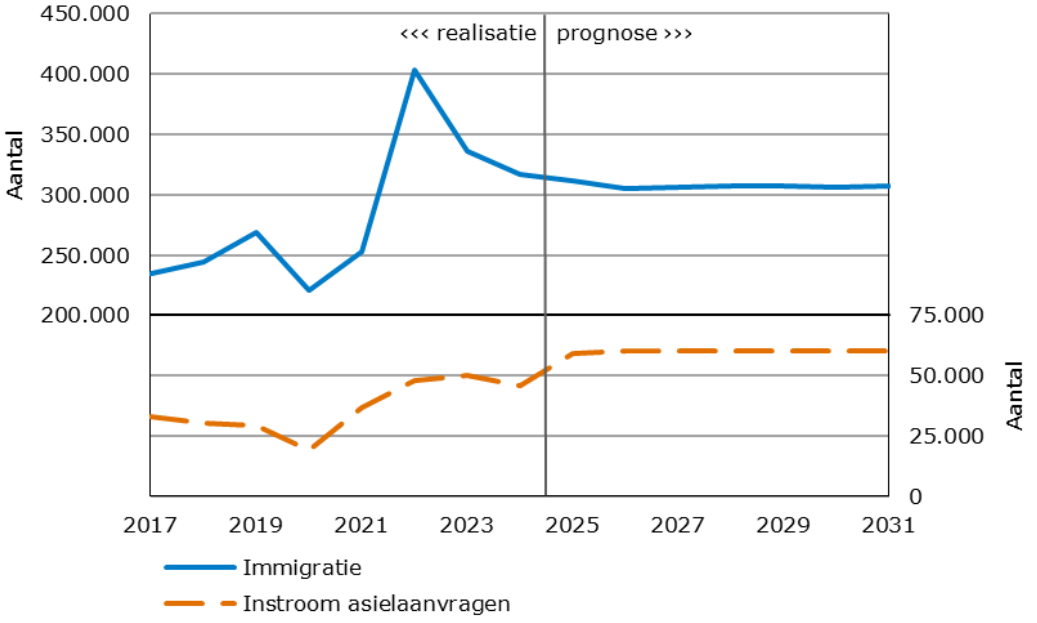
Figuur 2.6 (Kinderen van) migranten naar geslacht en leeftijdscategorie, 2017-2031*

* Zie paragraaf 2.1.1 meer informatie.

Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.7 Instroom asiel en immigratie, 2017-2031

Bron: CBS, MinJenV, bewerking WODC

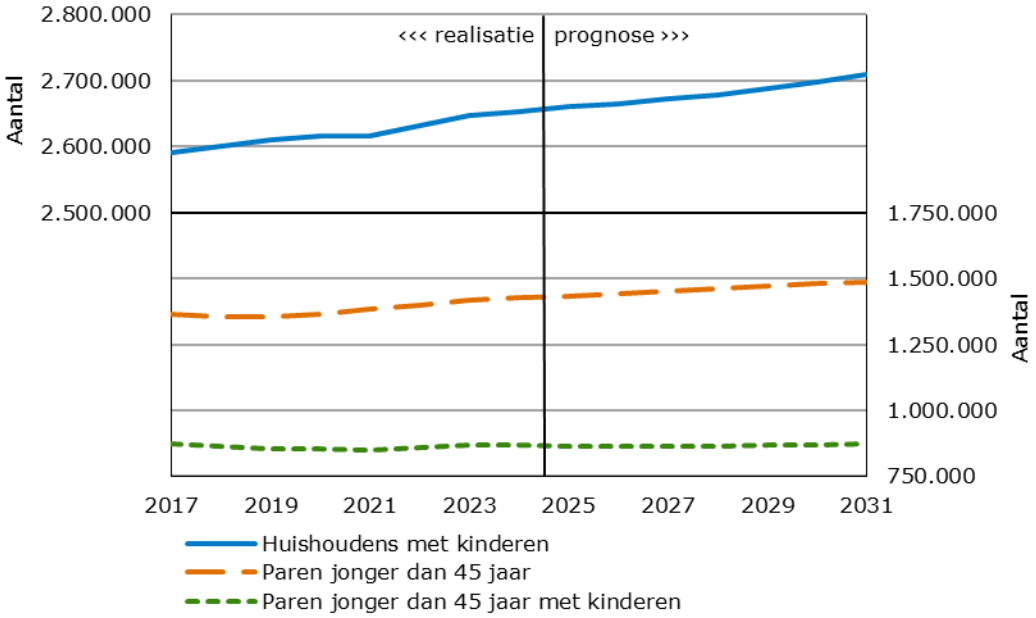
2.1.2 *Maatschappelijke achtergrondfactoren*

De in het model opgenomen maatschappelijke achtergrondfactoren zijn:

- het aantal paren waarbij het gezinshoofd jonger dan 45 jaar is al dan niet met minderjarige kinderen;
- het aantal huishoudens met kinderen;
- het aantal éénoudergezinnen waarbij de ouder al dan niet jonger dan 45 jaar is;
- het aantal personen dat in een jaar gaat scheiden;
- het aantal kinderen betrokken bij echtscheiding;
- het aantal echtscheidingen waarbij
  - de man afkomstig is uit Nederland en de vrouw uit het buitenland;
  - de man en de vrouw afkomstig zijn uit hetzelfde buitenland;
- het aantal spijbelaars;
- de omvang van de bevolking van 15 tot en met 74 met een laag opleidingsniveau;
- het aantal personen bij de ambulante verslavingszorg voor opiaatverslaving;
- de alcoholconsumptie;
- het internetgebruik (minimaal eens in de drie maanden).

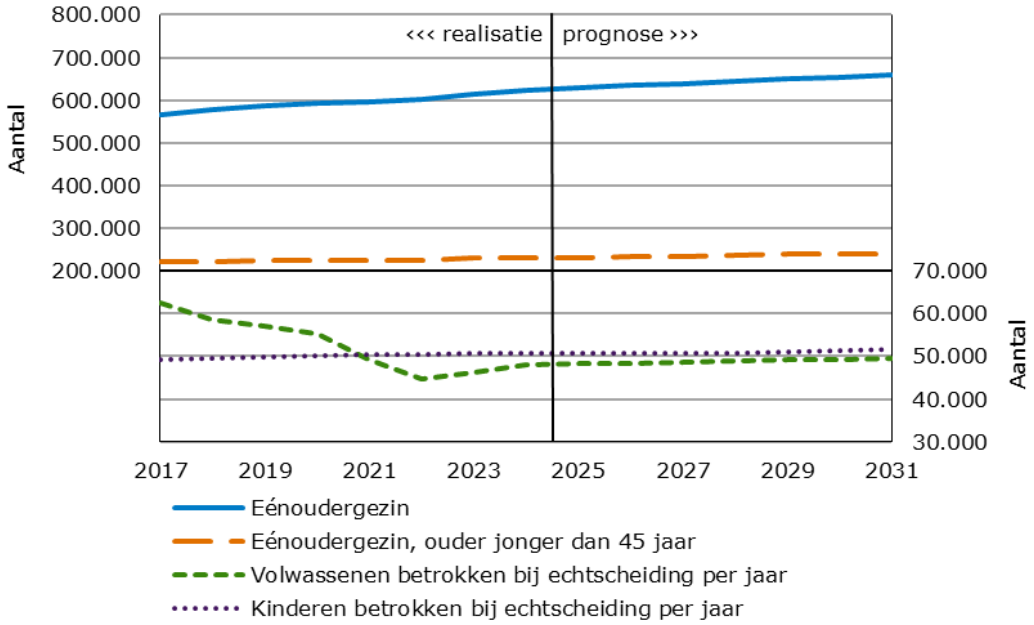
Figuren 2.8 tot en met 2.13 tonen de (verwachte) ontwikkelingen in deze achtergrondfactoren.

Figuur 2.8 Huishoudensamenstelling, 2017-2031

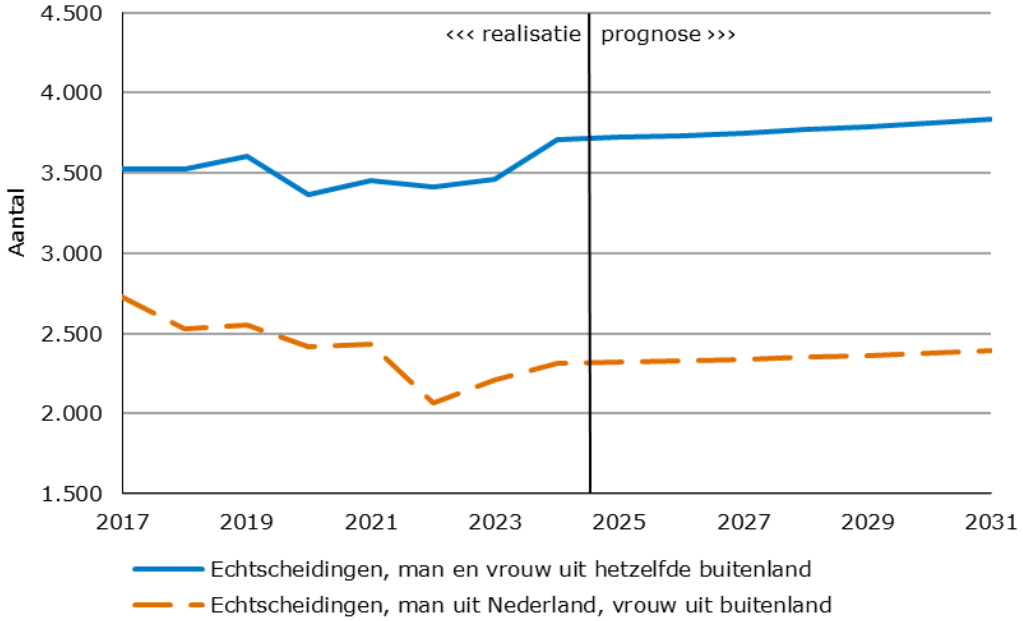
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.9 Scheidingen, 2017-2031

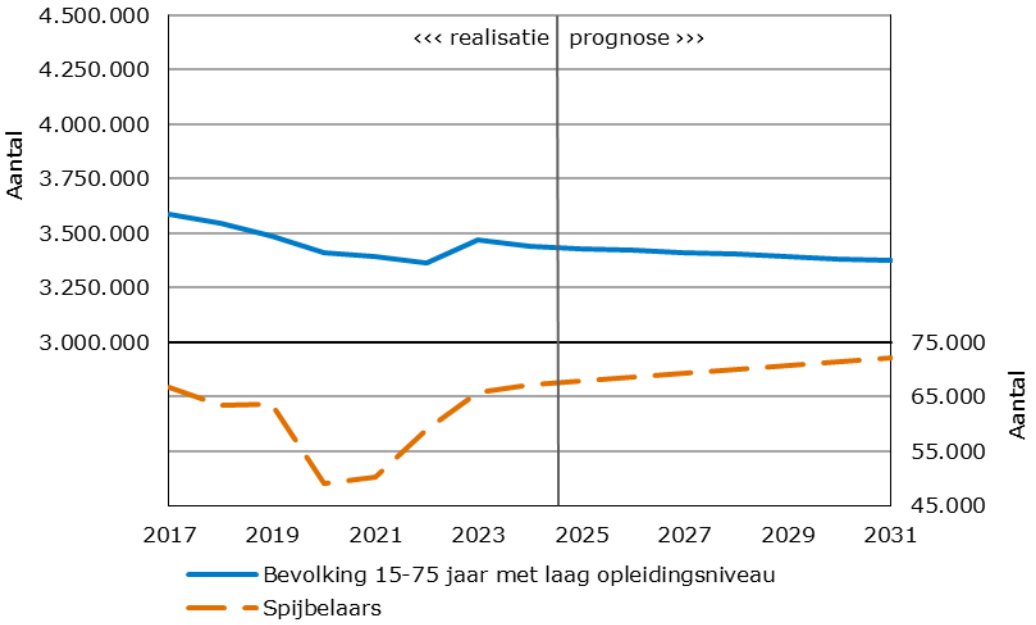
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.10 Scheidingen uitgesplitst naar geboorteland (wel/niet Nederland), 2017-2031

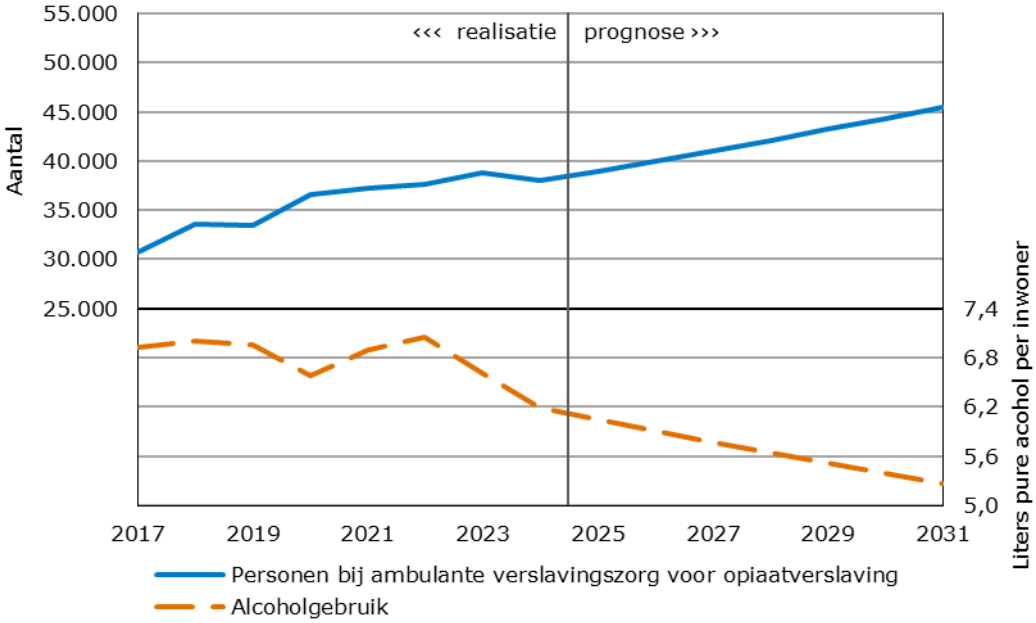
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.11 Opleiding, 2017-2031

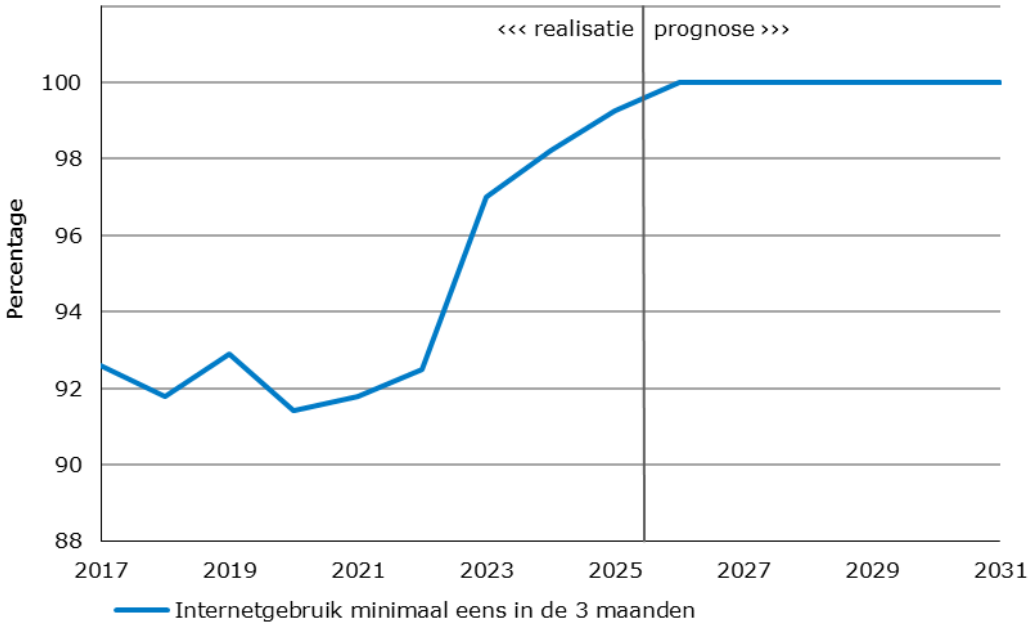
Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.12 Verslaving, 2017-2031

Bron: Trimbos Instituut/Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid, bewerking WODC

Figuur 2.13 Internetgebruik, 2017-2031

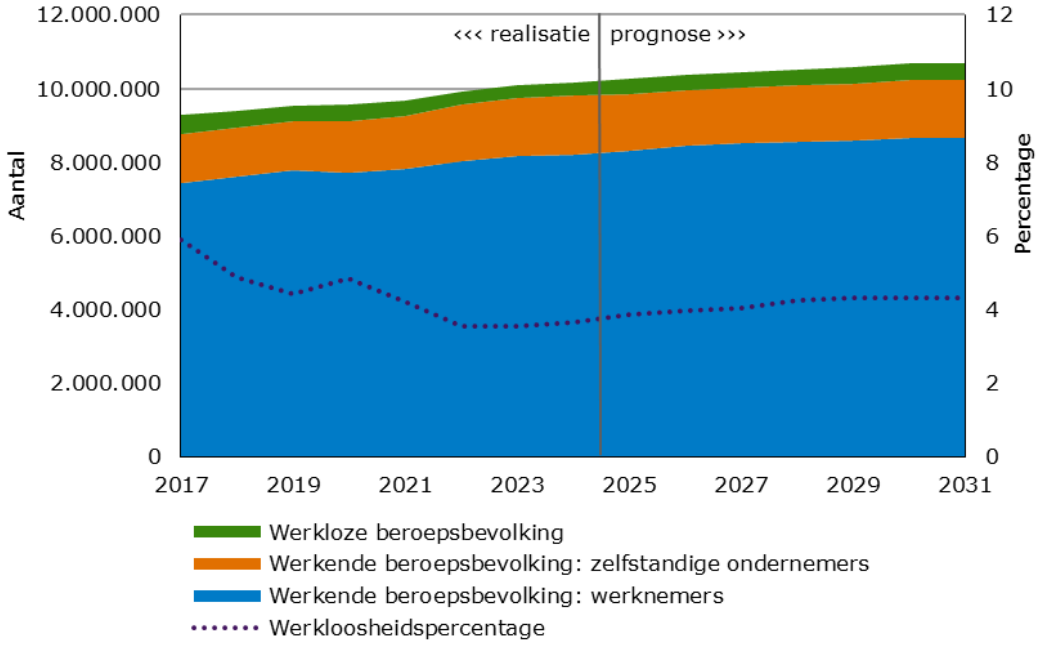
Bron: CBS, bewerking WODC

2.1.3 Economische achtergrondfactoren

De in het model opgenomen economische achtergrondfactoren zijn:
- de omvang van de beroepsbevolking van 15 tot en met 74 jaar;
- de omvang van de werkloze beroepsbevolking van 15 tot en met 24 of 74 jaar;
- de omvang van de werkzame beroepsbevolking van 15 tot en met 24 of 74 jaar;
- het aantal zelfstandig ondernemers;
- het werkloosheidspercentage onder mensen van 15 tot en met 24 of 74 jaar;
- het (totaal) aantal werkloosheids-, bijstands-, en arbeidsongeschiktheids-uitkeringen;
- de reële bruto toegevoegde waarde;
- het reëel besteedbaar jaarinkomen per hoofd van de bevolking;
- de collectieve lastendruk;
- het aantal motorvoertuigen;
- het aantal brommers;
- de totale kosten van advocatuur.

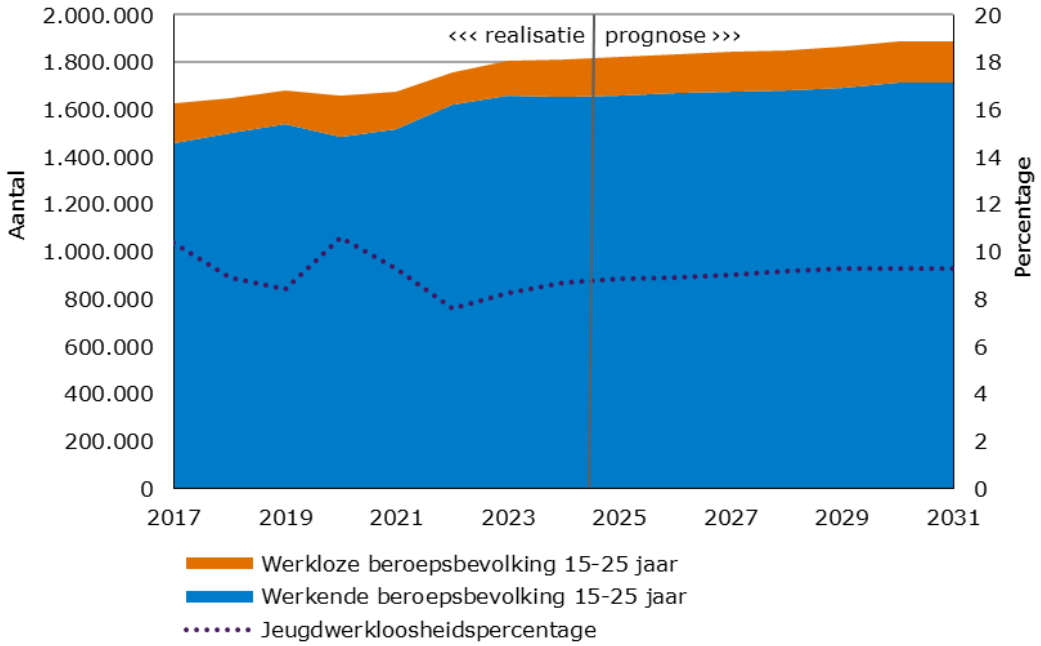
Figuren 2.14 tot en met 2.20 tonen de (verwachte) ontwikkelingen in deze achtergrondfactoren.

Figuur 2.14 Beroepsbevolking, 2017-2031

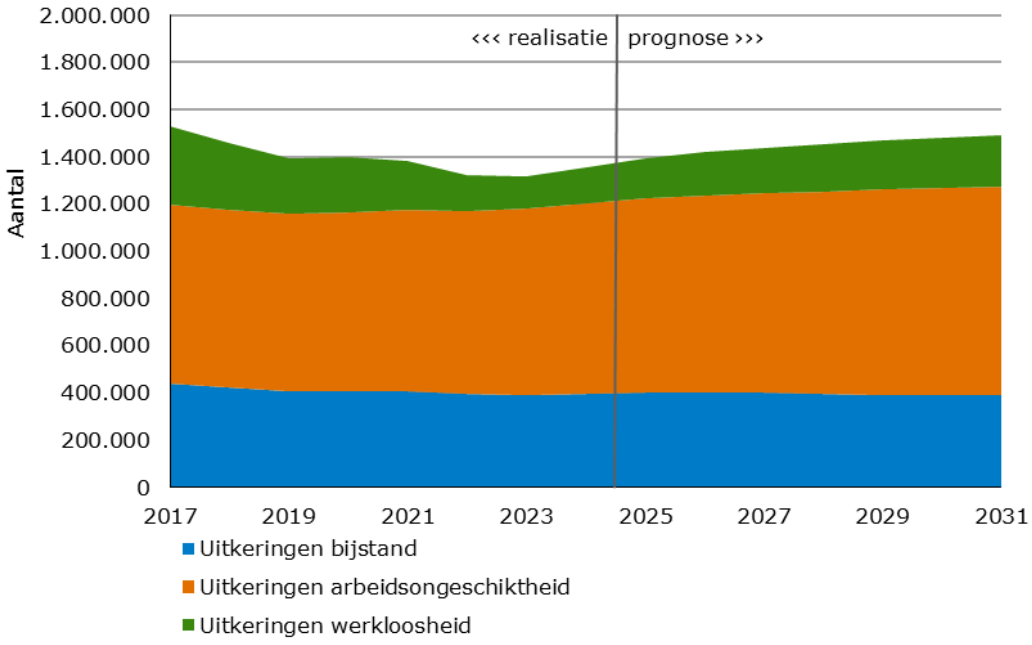
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.15 Jeugdberoepsbevolking, 2017-2031

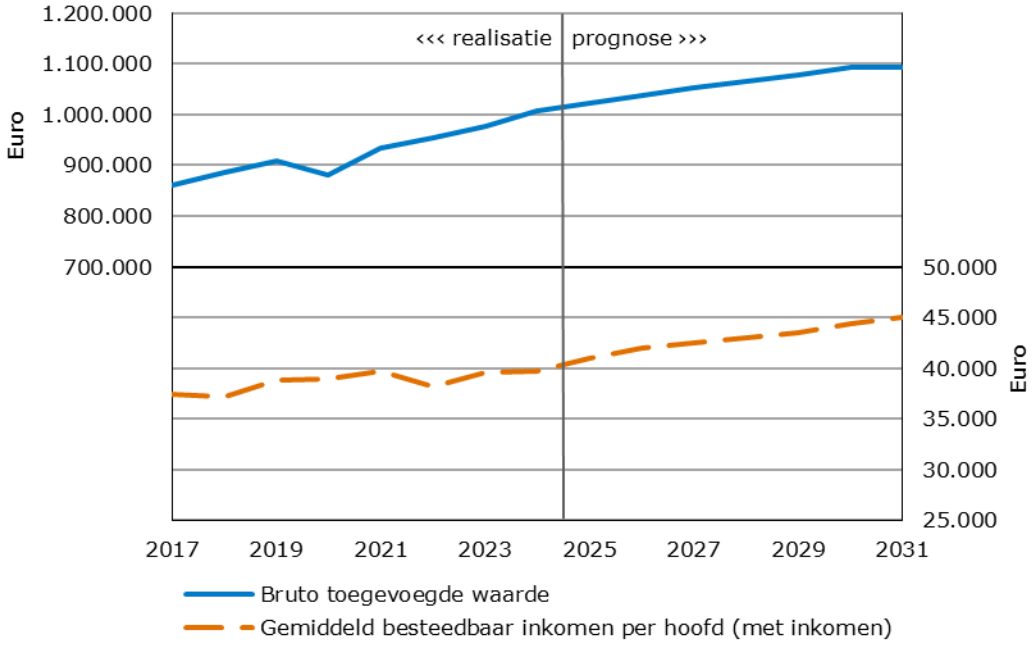
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.16 Uitkeringen, 2017-2031

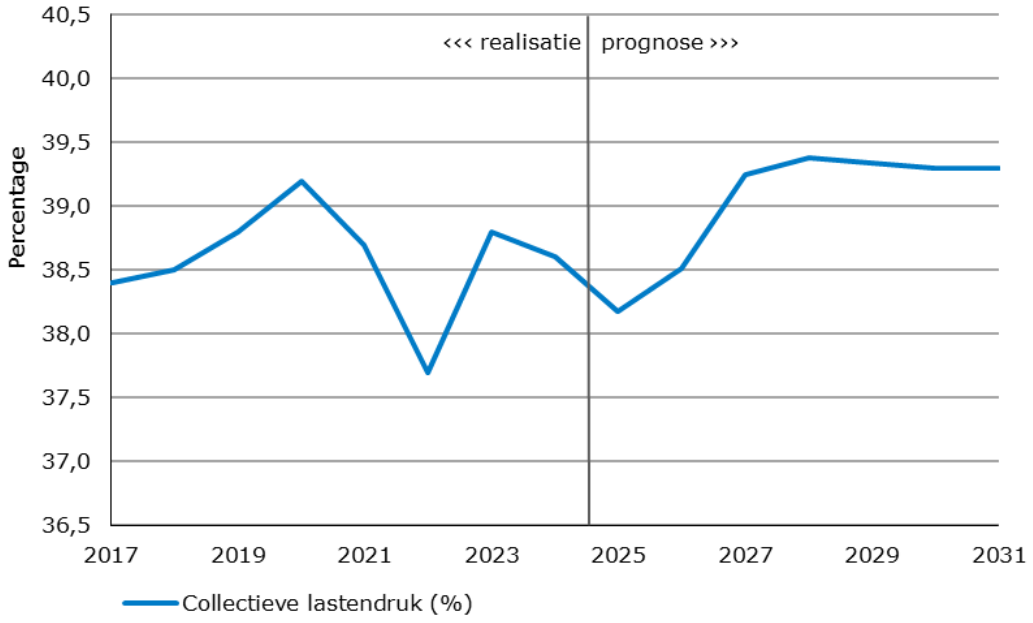
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.17 Bruto toegevoegde waarde en gemiddeld inkomen, 2017-2031

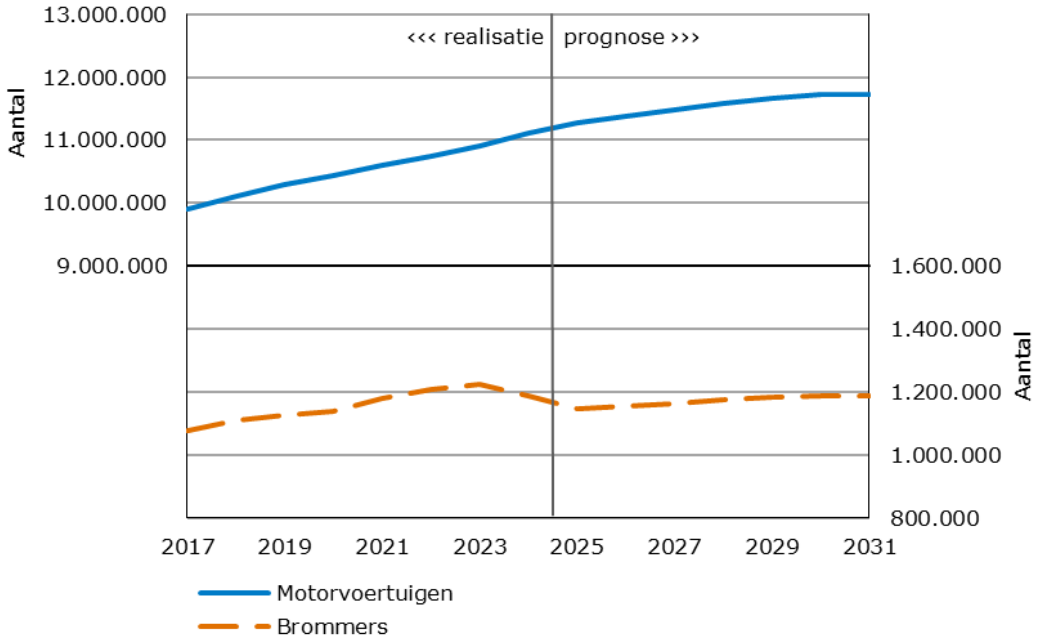
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.18 Collectieve lastendruk, 2017-2031

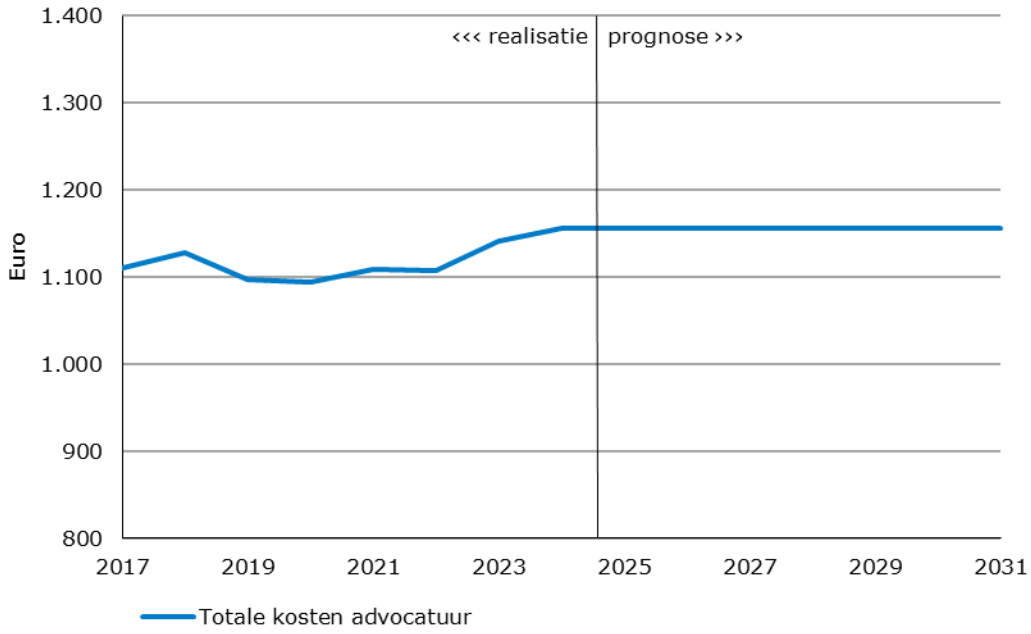
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.19 Mobiliteit, 2017-2031

Bron: CBS, bewerking WODC

Figuur 2.20 Advocatuur, 2017-2031

Bron: CBS, bewerking WODC/Rvdr

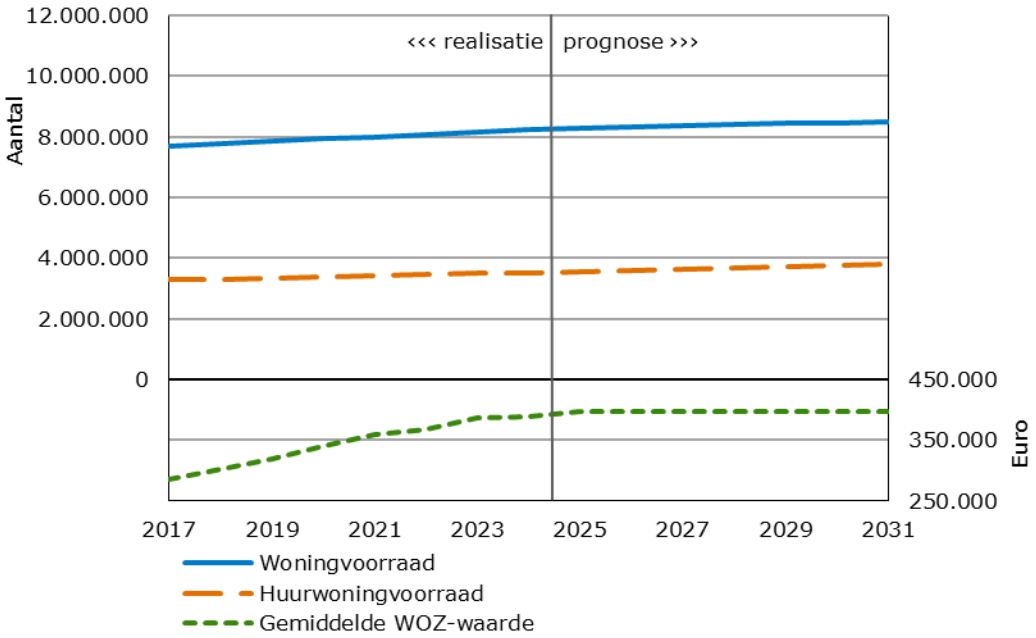
2.1.4 *Overige achtergrondfactoren*

De overige in het model opgenomen achtergrondfactoren zijn:
- de (huur)woningvoorraad;
- de gemiddelde WOZ-waarde;[7]
- het aantal politiemedewerkers (in fulltime equivalents);
- de middelen van de politie;
- de griffierechten voor verschillende type zaken.

Figuren 2.21 tot en met 2.23 tonen de (verwachte) ontwikkelingen in deze achtergrondfactoren.

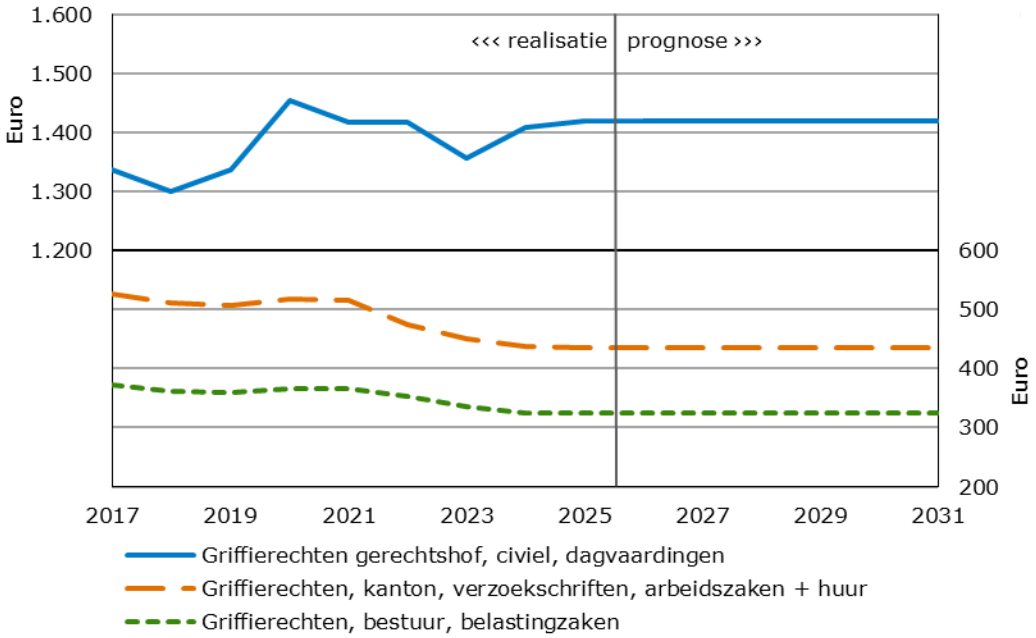
[7] WOZ staat voor Waardering onroerende zaken.

Figuur 2.21 Woningen, 2017-2031

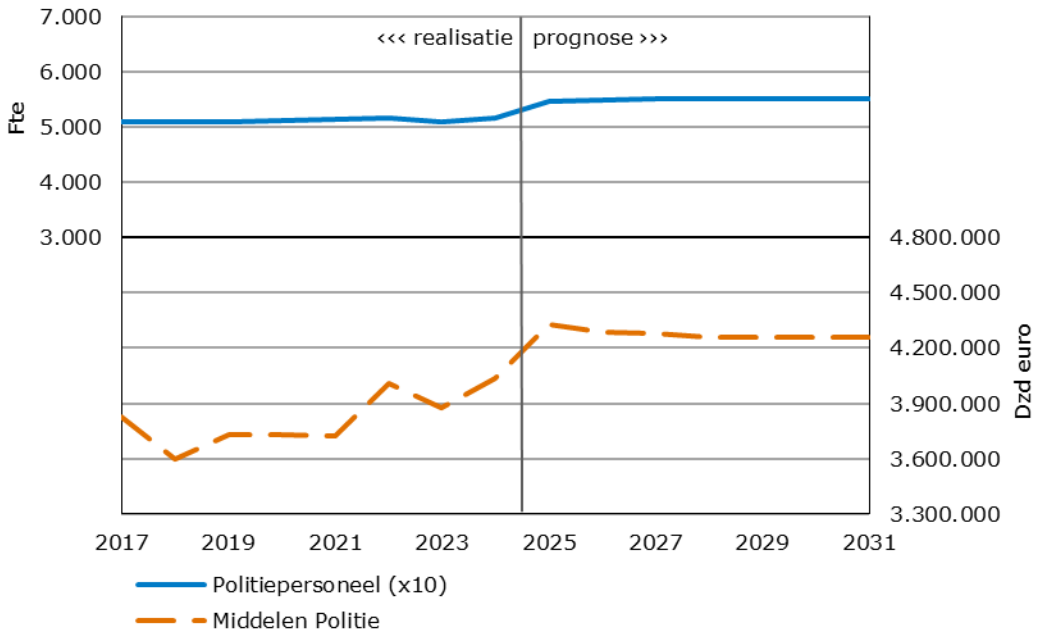
Bron: CBS/CPB, bewerking WODC

Figuur 2.22 Griffierechten, 2017-2031

Bron: Rvdr, bewerking WODC

Figuur 2.23 Politiepersoneel en middelen politie, 2017-2031

Bron: MinJenV, bewerking WODC

2.2 Opmerkingen

- De middelen van de politie tot en met 2024 zijn conform de slotwet MinJenV/BZK. De personele middelen van de politie zijn voor 2025 en verder conform de begroting 2026 van MinJenV, terwijl de materiële middelen recht evenredig toenemen met het aantal geregistreerde misdrijven. Het percentage dat beschikbaar is voor opsporing is ontleend aan Moolenaar et al. (2015). De gegevens zijn gecorrigeerd voor inflatie.
- De ramingen voor het politiepersoneel zijn afkomstig van MinJenV.
- De ramingen van demografische ontwikkelingen zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS):
  - voor de bevolkingscijfers op landelijk niveau is gebruikgemaakt van de prognoses van 15 december 2023;
  - voor de bevolkingscijfers op regionaal niveau is gebruikgemaakt van de ontwikkeling van de *landelijke* prognoses van 15 december 2023 omdat door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het CBS is geconstateerd dat detailcijfers (bijvoorbeeld naar leeftijdsgroep) van de PBL/CBS Regionale bevolkings- en huishoudensprognoses, die in 2019 en 2022 gepubliceerd zijn, onvoldoende betrouwbaar zijn. Daarom adviseren PBL en CBS om de detaillering uit deze regionale bevolkingsprognoses niet meer te gebruiken;
  - voor de verschillende type huishoudens is gebruikgemaakt van de prognoses van 17 december 2024 en 10 februari 2025.
- De ramingen van de beroepsbevolking, het gemiddeld inkomen, de uitkeringen, de bruto toegevoegde waarde en de collectieve lastendruk zijn ontleend aan diverse publicaties van het Centraal Planbureau (CPB):
  - voor 2025-2026 zie de Macro Economische Verkenning (MEV) van september 2025 van CPB (2025a);

  - voor 2027-2030 zie de Verkenning van de middellange termijn van de concept-Macro Economische Verkenning (cMEV) van juli 2025 van CPB (2025b);
  - vanaf 2030 worden de ramingen constant gehouden.
- De ramingen van het aantal motorvoertuigen zijn ontleend aan Janssen et al. (2006).
- De ramingen van het aantal brommers, het aantal kinderen en volwassenen betrokken bij echtscheiding en de bevolking van 15 tot en met 74 met een laag opleidingsniveau zijn door het WODC geconstrueerd met behulp van trendextrapolatie.
- De totale kosten van de advocatuur wordt voor de periode 2025-2031 constant verondersteld, evenals de griffierechten voor verschillende type zaken.
- De ramingen voor de asielinstroom zijn afkomstig uit de begroting 2026 van MinJenV.

3 Overtredingen

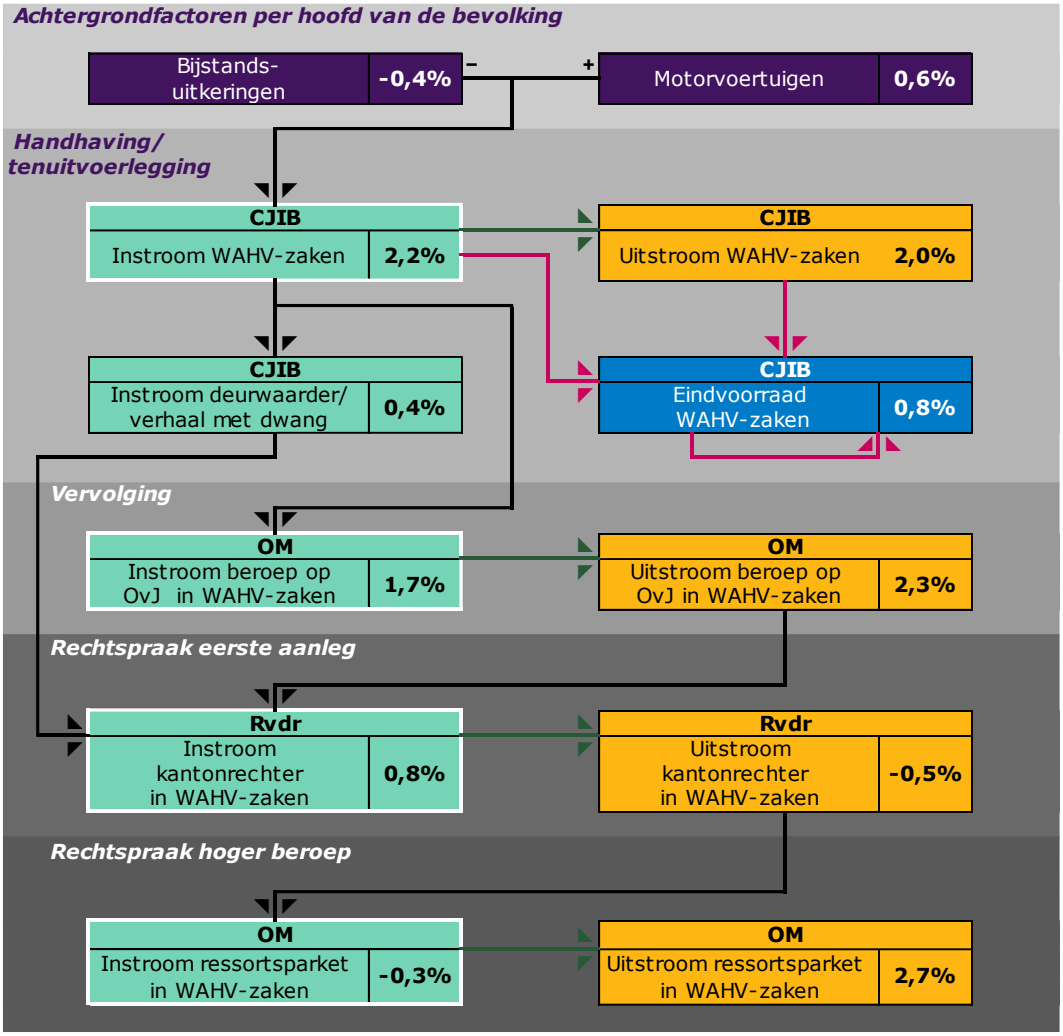
Dit hoofdstuk geeft een overzicht van overtredingen in de veiligheidsketen. Het gaat daarbij om verkeersovertredingen op grond van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (WAHV), (politie)strafbeschikkingen en overtredingen die door bijzondere opsporingsdiensten en/of -ambtenaren rechtstreeks worden aangeleverd bij het Openbaar Ministerie (OM). Paragraaf 3.1 beschrijft de WAHV-zaken, terwijl paragraaf 3.2 ingaat op de overige overtredingen.

3.1 WAHV-zaken

Door de WAHV-zaken ontstaat er een fors beroep op de veiligheidsketen. Verkeersboetes in het kader van de WAHV worden direct doorgestuurd naar het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) zonder tussenkomst van een officier van justitie (OvJ) of een rechter. Een deel van de WAHV-beschikkingen wordt niet betaald en stroomt in bij het OM en stroomt eventueel door naar de rechter. Figuur 3.1 geeft schematisch weer hoe het model voor WAHV-zaken is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van het aantal WAHV-zaken op diverse plekken in de keten.

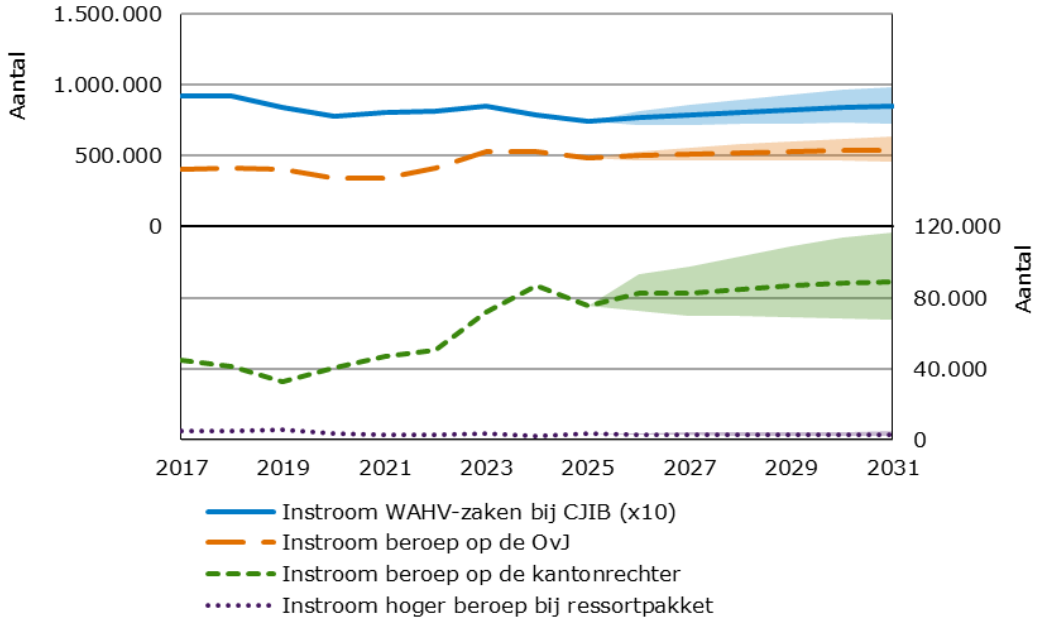
De instroom van WAHV-zaken bij het CJIB neemt naar verwachting toe met gemiddeld 2% per jaar in de periode 2025-2031 als gevolg van een verwachte afname van het aantal bijstandsuitkeringen (als indicatie van de economische ontwikkelingen) en een verwachte toename van het aantal motorvoertuigen. De instroom van WAHV-zaken bij het OM neemt naar schatting toe met minder dan 2% per jaar. De verwachte instroom bij de sector kanton van de rechtbanken zal met gemiddeld 1% per jaar toenemen. De instroom bij het hof Leeuwarden zal naar verwachting met minder dan 1% dalen in deze periode. Figuur 3.2 laat de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC.

Figuur 3.1 WAHV-zaken in het PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuur 3.2. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 3.2 WAHV-zaken, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: CJIB, PaG, Rvdr, bewerking WODC

3.2 Overige overtredingen

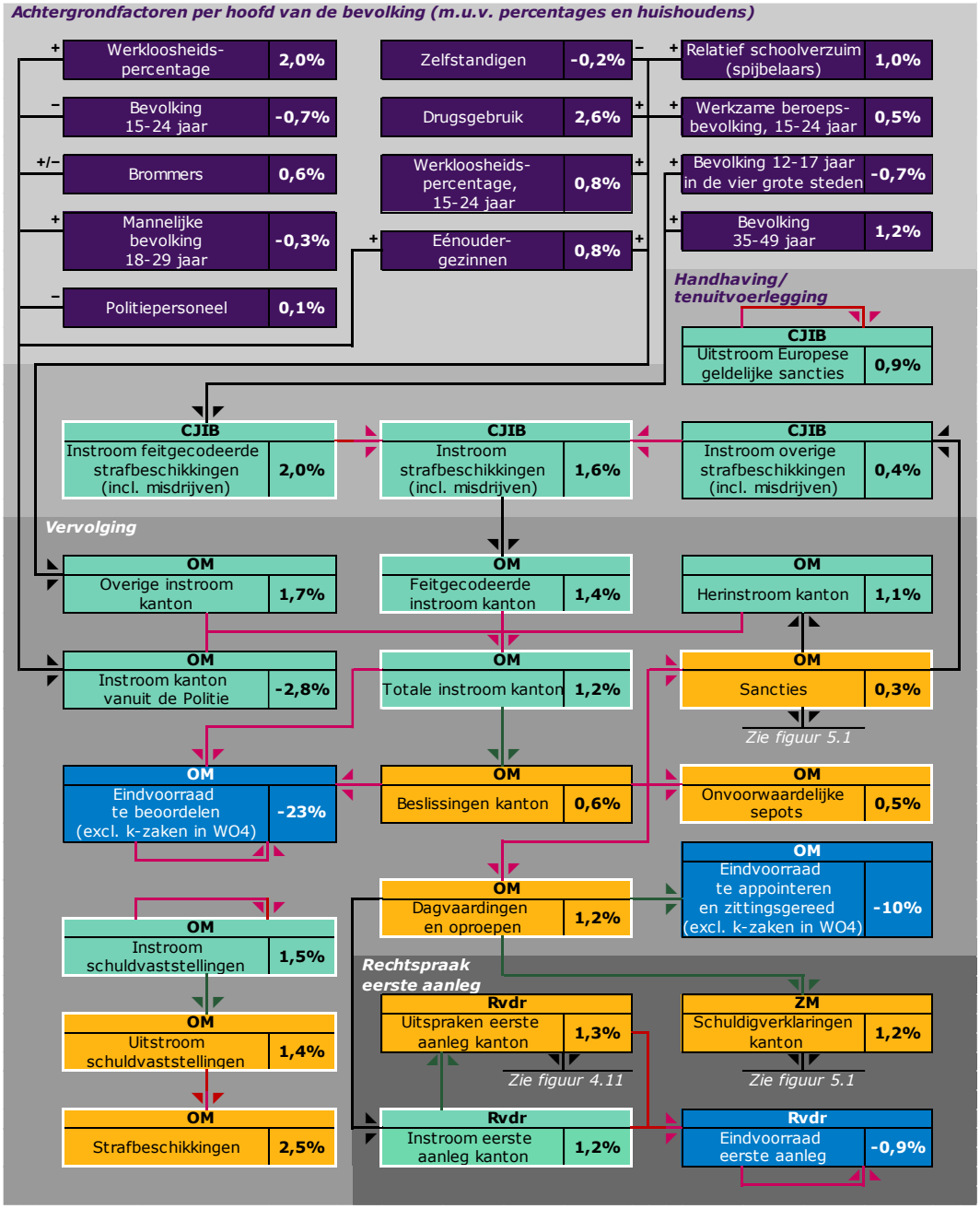
Bijzondere opsporingsdiensten en/of -ambtenaren kunnen overtredingen rechtstreeks aanleveren bij het OM. Deze overtredingen worden uitgesplitst in:

- verkeersovertredingen;
- vervoersovertredingen;
- leerplichtwetovertredingen;
- overtreding van plaatselijke wetten volgens de Algemene Plaatselijke Verordening (APV);
- overige overtredingen.

Daarnaast wordt een deel van de politiestrafbeschikkingen niet betaald en stroomt alsnog in bij het OM.

In alle kantonzaken kan het OM seponeren of een transactie of strafbeschikking aanbieden. Alle transacties en strafbeschikkingen, zowel van de politie als van het OM, worden geregistreerd bij het CJIB. Indien de verdachte niet voor een transactie of strafbeschikking in aanmerking komt, kan het OM de zaak voor de rechter laten komen. Vervolgens zal de rechter een uitspraak doen. Kantonzaken die in hoger beroep gaan, worden niet in dit hoofdstuk behandeld. Omdat het om een relatief klein deel van het totale aantal hoger beroepen gaat, worden deze zaken tezamen met misdrijven in paragraaf 4.4 behandeld. Figuur 3.3 geeft schematisch weer hoe het model voor overige overtredingen is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van het aantal overige overtredingen op diverse plekken in de keten.

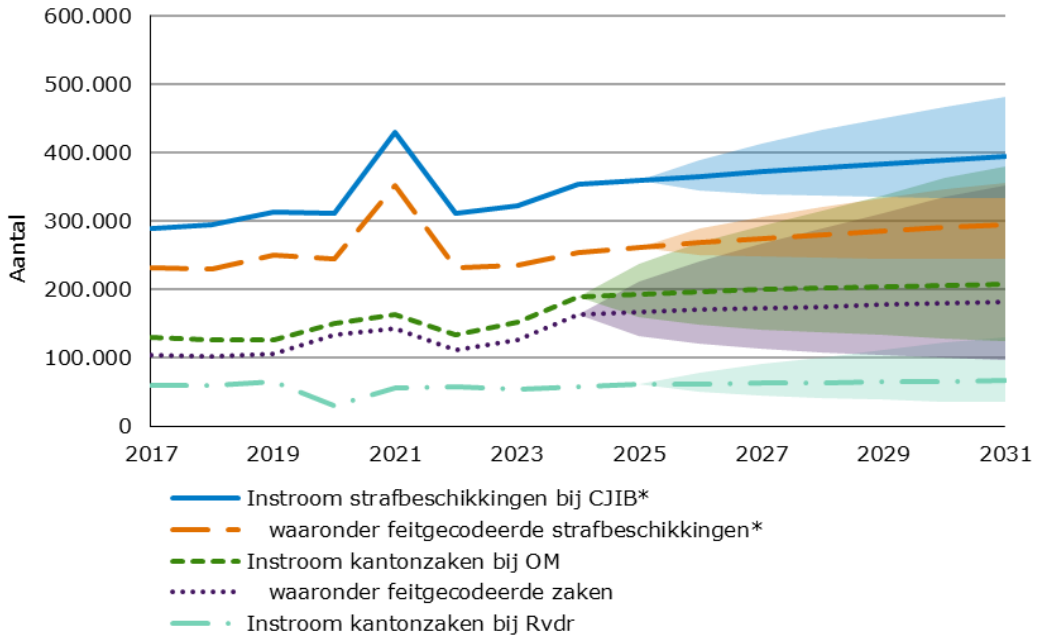
Figuur 3.3 Overige overtredingen in het PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 3.4 tot en met 3.6. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

De instroom van feitgecodeerde strafbeschikkingen bij het CJIB neemt naar verwachting toe met 2% per jaar in de periode 2025-2031 als gevolg van een verwachte toename van de bevolking van 35 tot en met 49 jaar en een verwachte afname van het aantal 12- tot en met 17-jarigen in de vier grote steden. De instroom van overtredingen bij het OM neemt naar schatting toe met gemiddeld 1% per jaar in de periode 2025-2031. De instroom van overtredingen bij de sector kanton van de rechtbanken neemt naar verwachting ook toe met gemiddeld 1% per jaar. Het verwachte aantal strafbeschikkingen als onderdeel van de OM-beslissing schuld-vaststellingen zal met minder dan 3% per jaar toenemen. Zowel het verwachte aantal vervolgingen door het OM als het verwachte aantal schuldigverklaringen door de zittende magistratuur (ZM) zullen met gemiddeld 1% per jaar stijgen. Figuren 3.4 en 3.6 laten de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC. Figuur 3.5 laat zien wat de verwachtingen zijn ten aanzien van de beslissingen van het OM.

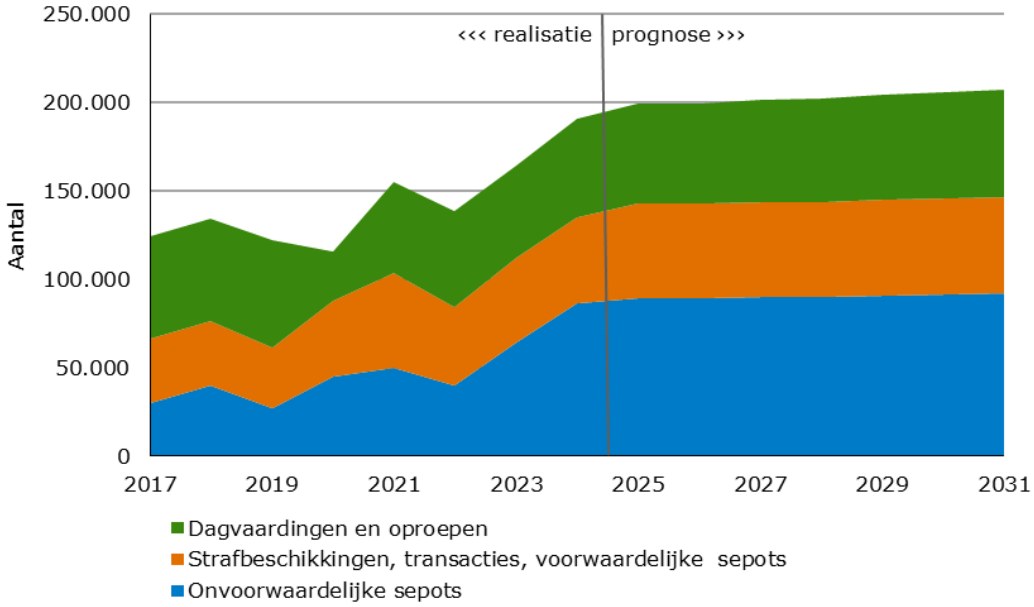
Figuur 3.4 Overtredingen, 2017-2031

* Incl. transacties, inclusief feitgecodeerde misdrijven.

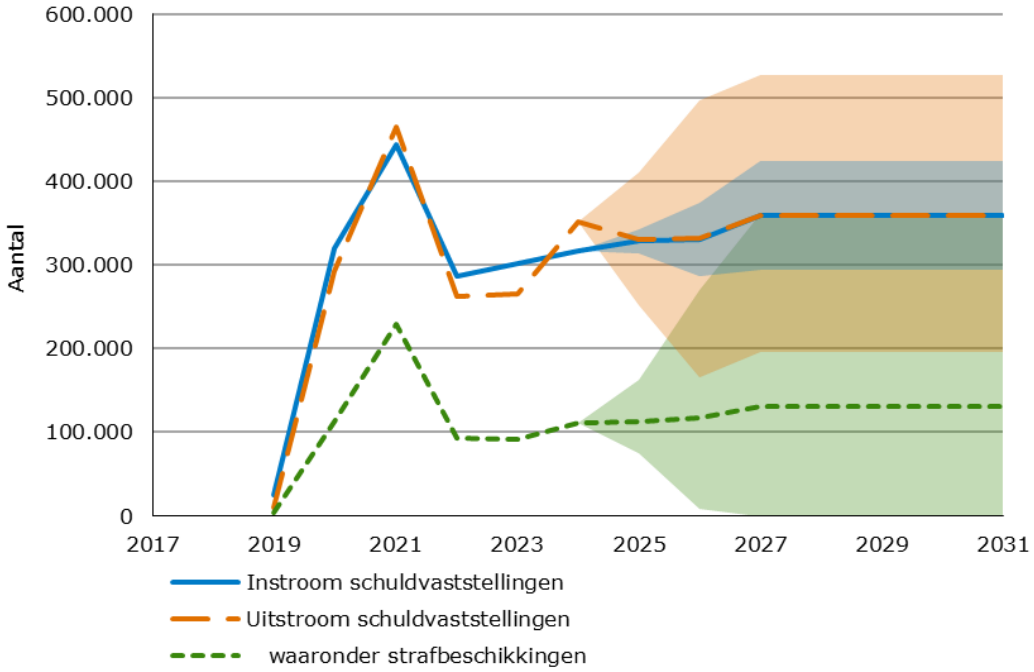
Bron realisatiecijfers: CJIB, RAC-min, PaG, Rvdr, bewerking WODC

Figuur 3.5 Afdoeningen OM in kantonzaken, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: RAC-min, bewerking WODC

Figuur 3.6 Schuldvaststellingen OM, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: PaG, bewerking WODC

4 Misdrijven

Dit hoofdstuk geeft aan hoe misdrijven zich naar verwachting door de veiligheidsketen zullen bewegen. Paragraaf 4.1 gaat in op de opsporing van misdrijven door de politie. In paragraaf 4.2 komt de slachtofferzorg aan bod. Paragraaf 4.3 behandelt de vervolging en berechting in eerste aanleg. Tot slot gaat paragraaf 4.4 in op het hoger beroep. In deze paragraaf worden misdrijven en overtredingen inclusief WAHV-zaken tezamen genomen.

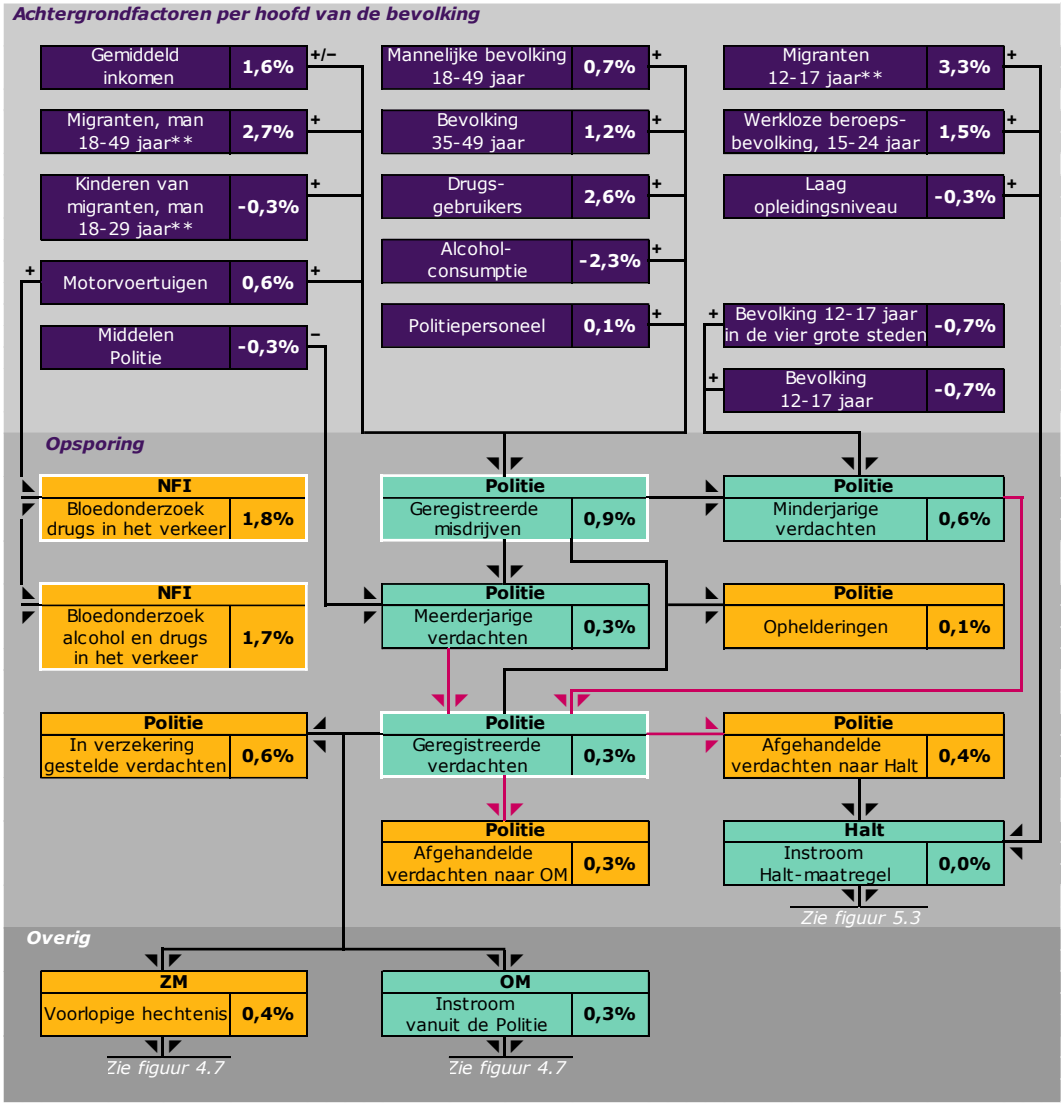
4.1 Opsporing

Bij misdrijven worden 14 categorieën onderscheiden:
- licht geweld;
- zedendelicten;
- zwaar geweld;
- diefstal met geweld;
- eenvoudige diefstal;
- gekwalificeerde diefstal;
- overige vermogensdelicten;
- rijden onder invloed;
- overige verkeersdelicten;
- softdrugs;
- harddrugs;
- vernieling en verstoring van de openbare orde;
- economische misdrijven;
- overige misdrijven.

De ramingen van de achtergrondfactoren bepalen de ramingen van de geregistreerde misdrijven bij de politie. Ook de ramingen van ophelderingen en verdachten worden afgeleid uit de achtergrondfactoren, soms in combinatie met de begrote middelen van de politie en de ramingen van de geregistreerde misdrijven. Bij verdachten wordt een onderscheid gemaakt tussen volwassenen en jeugd. Figuur 4.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren voorspellers zijn van het opsporingstraject.

Het aantal geregistreerde misdrijven neemt naar verwachting toe met 0,9% per jaar in de periode 2025-2031. Aangezien de bevolking in dezelfde periode naar verwachting stijgt met 0,4%, zal de geregistreerde criminaliteit per hoofd van de bevolking naar verwachting stijgen met 0,5%. Het aantal geregistreerde verdachten stijgt met minder dan 1% per jaar in deze periode. Zowel het aantal bloedonderzoeken met betrekking tot drugs in het verkeer als het aantal bloedonderzoeken met betrekking tot de combinatie van alcohol en drugs in het verkeer bij het NFI nemen naar verwachting toe met minder dan 2% per jaar in de periode 2025-2031. Figuren 4.2 en 4.4 laten de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC. Figuur 4.3 geeft aan hoe de geregistreerde misdrijven verdeeld zijn over de diverse delicten.

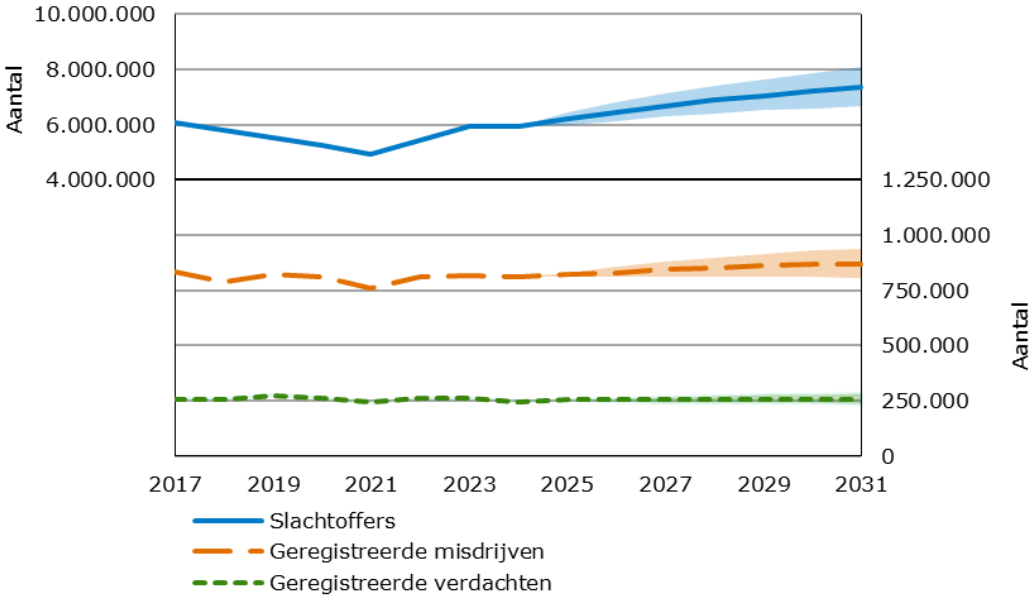
Figuur 4.1 Opsporing in het PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 4.2 en 4.4. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

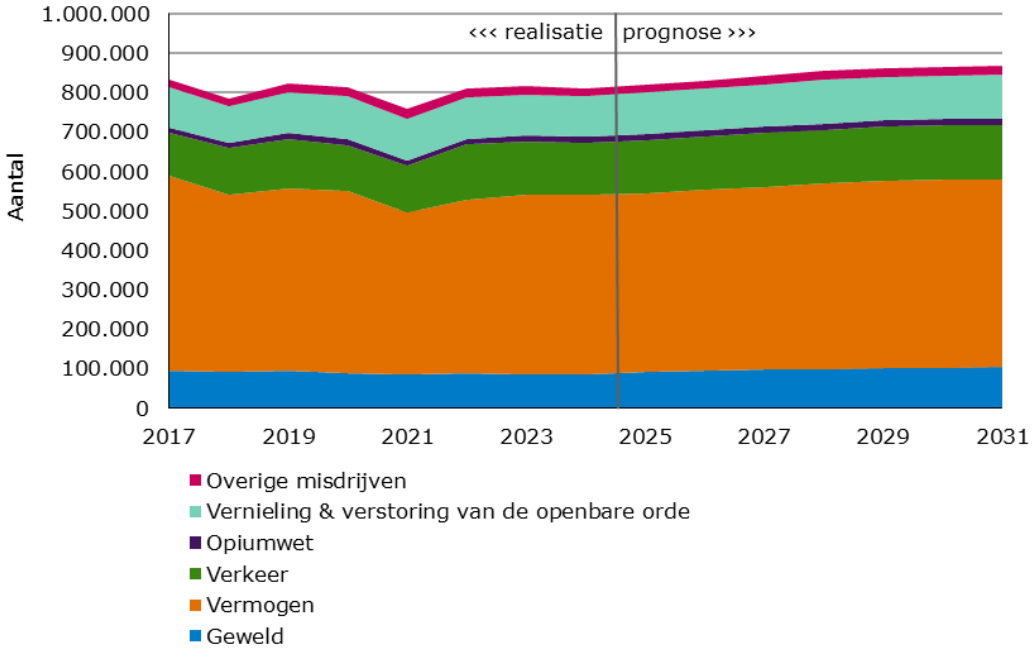
** Zie paragraaf 2.1.1 meer informatie.

Figuur 4.2 Slachtoffers, geregistreerde misdrijven en verdachten, 2017-2031

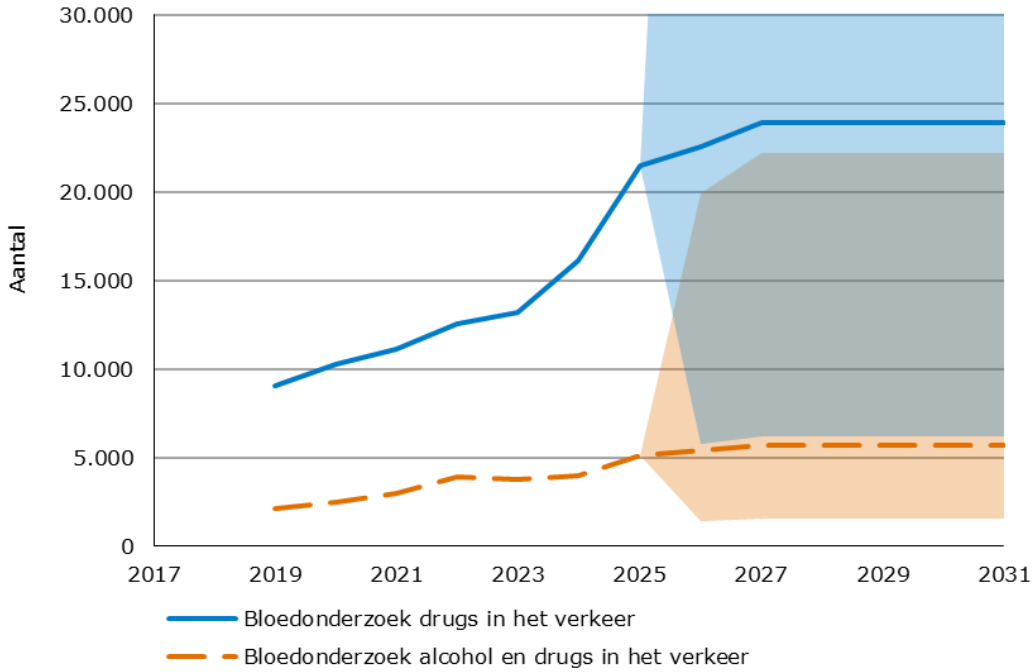
Bron realisatiecijfers: CBS, bewerking WODC

Figuur 4.3 Geregistreerde misdrijven naar delict, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: CBS, bewerking WODC

Figuur 4.4 Bloedonderzoeken alcohol en drugs in het verkeer, 2017-2031

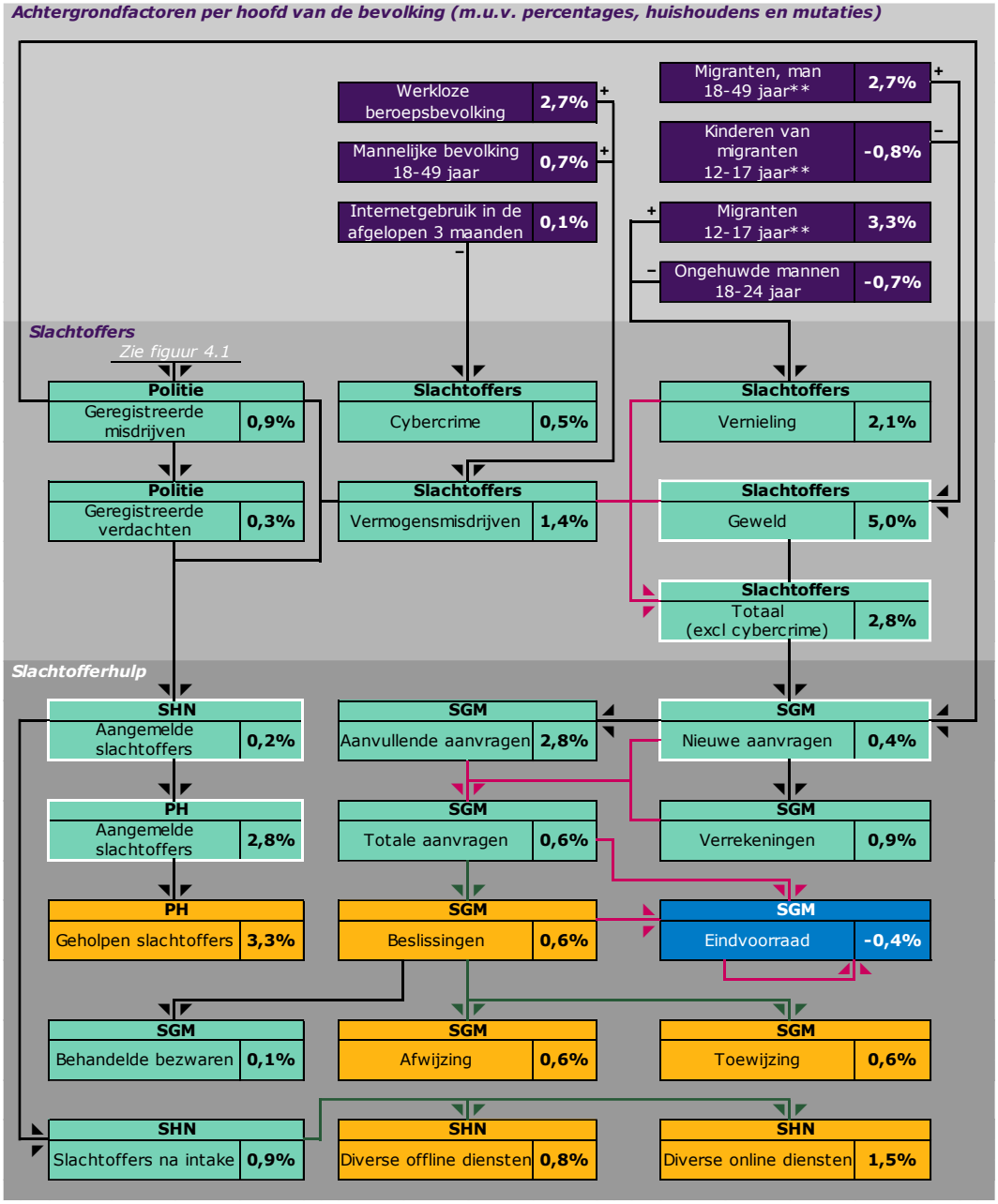
Bron realisatiecijfers: NFI, bewerking WODC

4.2 Slachtofferzorg

Het PMJ kent een aantal onderdelen op het gebied van slachtofferzorg, namelijk het aantal ondervonden misdrijven door slachtoffers, het aantal cliënten geholpen door Slachtofferhulp Nederland (SHN) en waaruit die hulp bestond, het aantal aanmeldingen en afgesloten zaken bij Perspectief Herstelbemiddeling (PH) en het aantal beslissingen op ingediende verzoeken en behandelde bezwaren bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM). Alle onderdelen worden beïnvloed door de ontwikkelingen in het aantal slachtoffers en in het opsporingstraject. Figuur 4.5 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van slachtofferzorg.

Het aantal ondervonden delicten door slachtoffers neemt naar verwachting toe met gemiddeld 3% per jaar in de periode 2025-2031. Het aantal ondervonden gewelds-delicten neemt naar schatting toe met 5% per jaar. Slechts een fractie van het totale aantal slachtoffers komt bij SHN, SGM en/of PH terecht. Het verwachte aantal verrichte intakes door SHN blijft ongeveer gelijk. De instroom bij SGM zal naar verwachting met minder dan 1% per jaar toenemen in de periode 2025-2031. Het aantal aanmeldingen bij PH neemt naar schatting toe met gemiddeld 3% per jaar. Figuur 4.6 laat de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC.

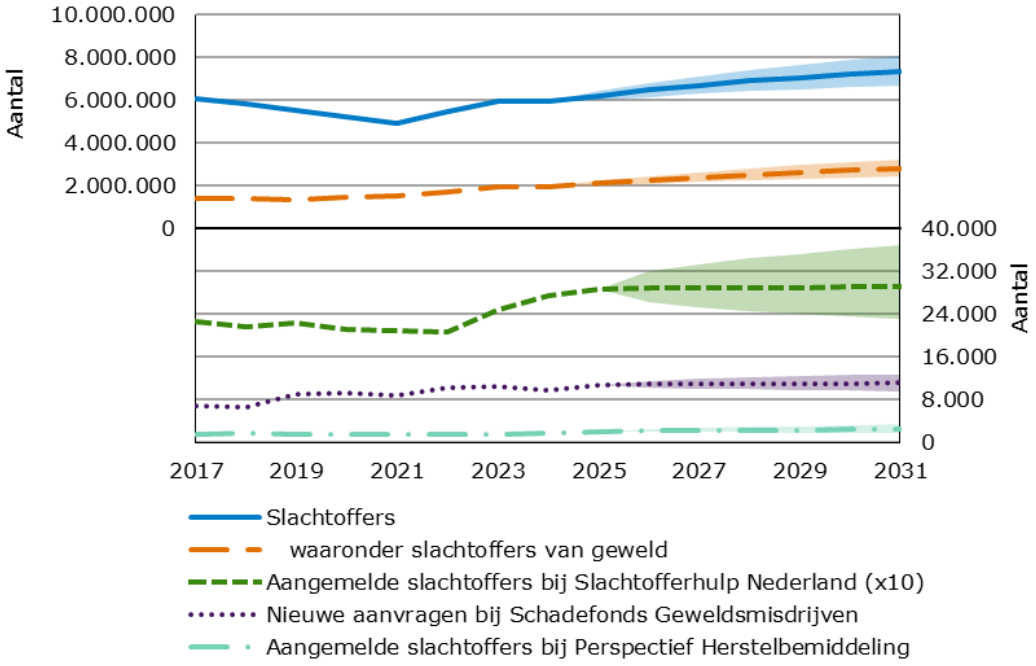
Figuur 4.5 Slachtofferzorg in het PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuur 4.6. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

** Zie paragraaf 2.1.1 meer informatie.

Figuur 4.6 Slachtofferzorg, 2017-2031

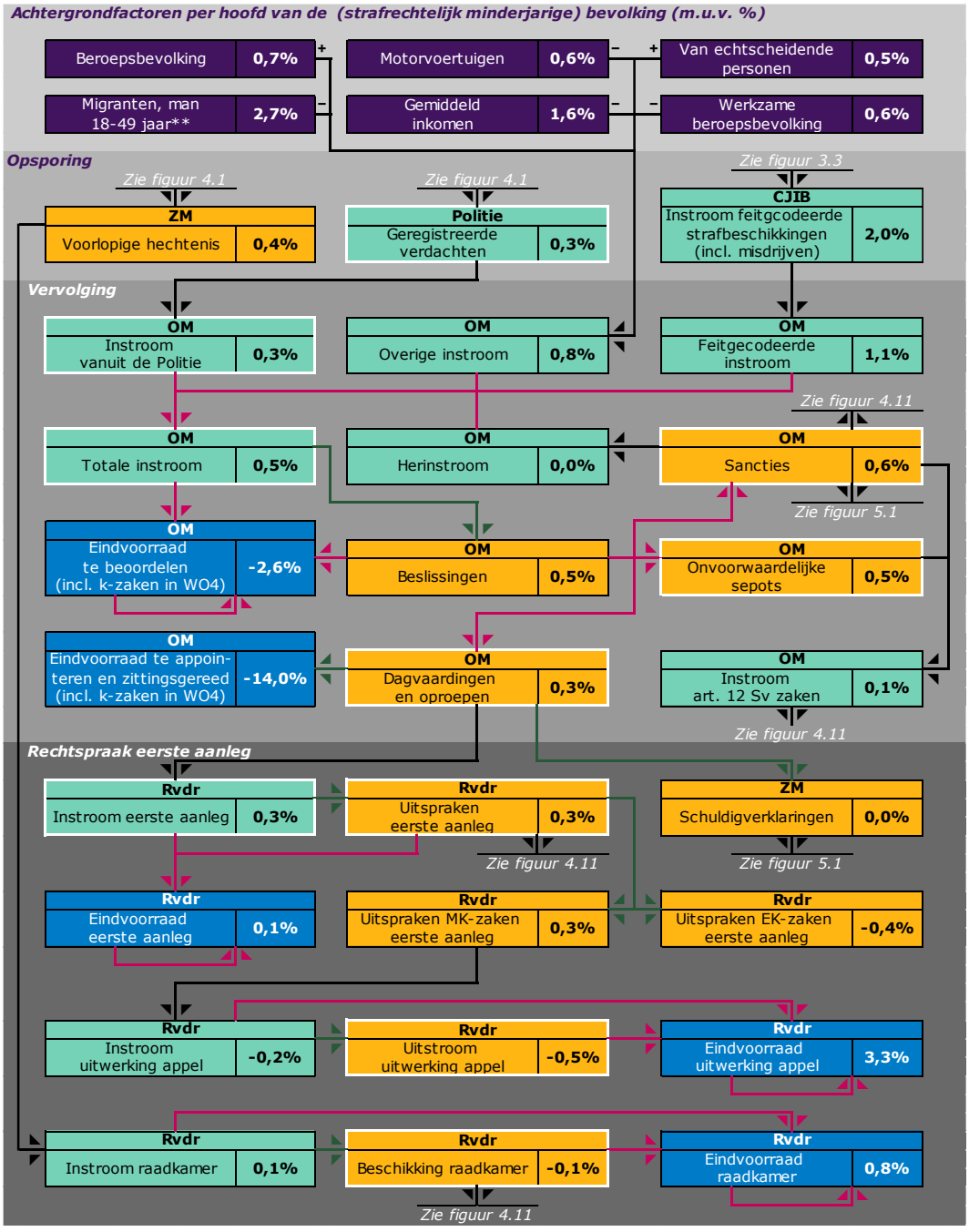
Bron realisatiecijfers: CBS, SHN, SGM, PH, bewerking WODC

4.3 Vervolging en berechting in eerste aanleg

Het grootste deel van de door de politie gehoorde verdachten wordt doorgestuurd naar het OM. Ook de bijzondere opsporingsdiensten en bijzondere opsporingsambtenaren leveren verdachten aan. Indien de verdachte niet voor een transactie of strafbeschikking in aanmerking komt, kan het OM de zaak voor de rechter laten komen. Eventueel kan het OM de zaak ook seponeren. Figuur 4.7 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van het vervolgingstraject.

De instroom van rechtbankzaken bij het OM neemt naar verwachting met minder dan 1% per jaar toe in de periode 2025-2031. Het verwachte aantal beslissingen van het OM (incl. dagvaardingen) zal ook met minder dan 1% per jaar toenemen. Het aantal schuldigverklaringen van het ZM zal naar schatting gelijk blijven in deze periode. De verwachte instroom van zaken bij de sector straf van de rechtbanken neemt toe met minder dan 1% per jaar. Figuur 4.8 laat de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC. Figuur 4.9 geeft aan welk type beslissing het OM naar alle waarschijnlijkheid zal nemen. In figuur 4.10 zijn de uitspraken van de rechter in eerste aanleg nader gespecificeerd.

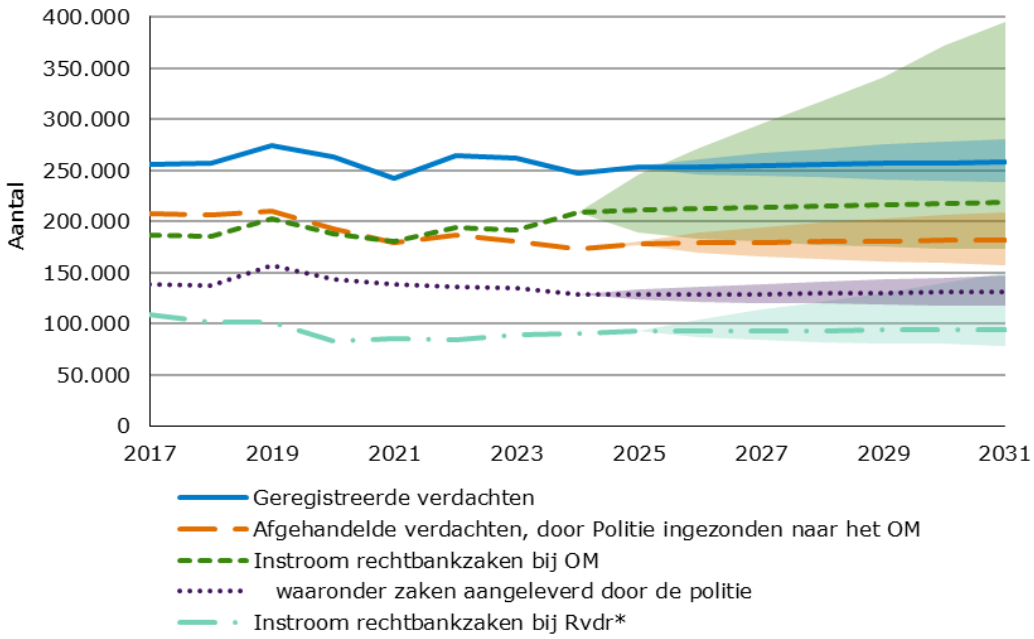
Figuur 4.7 Vervolging en berechting in eerste aanleg van misdrijven in het PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 4.8 tot en met 4.10. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

** Zie paragraaf 2.1.1 meer informatie.

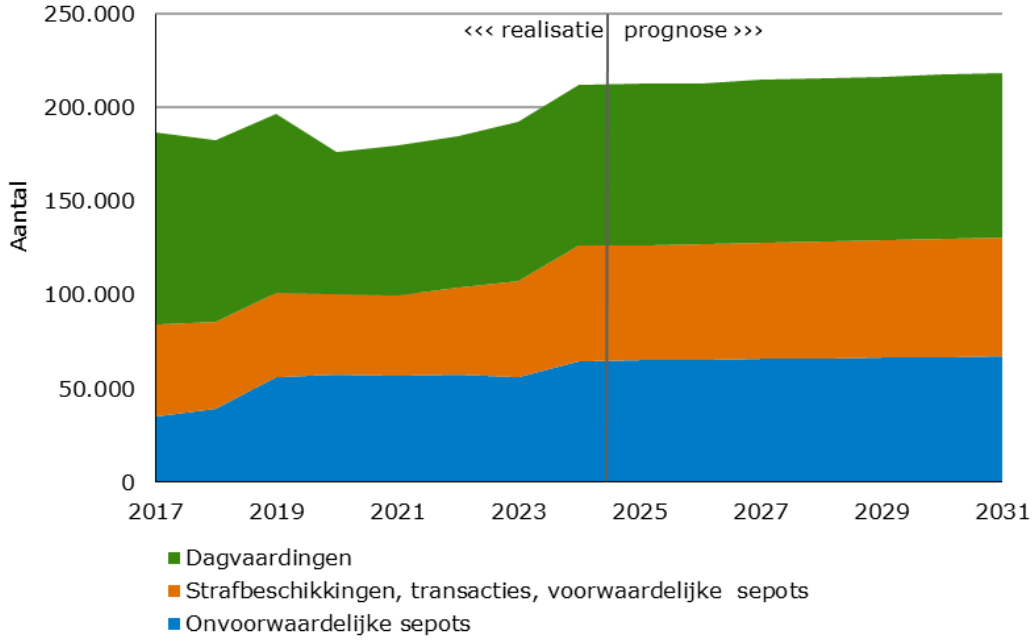
Figuur 4.8 Vervolging en berechting in eerste aanleg van rechtbankzaken, 2017-2031

* Excl. raadkamerzaken en uitwerking ten behoeve van appèl.

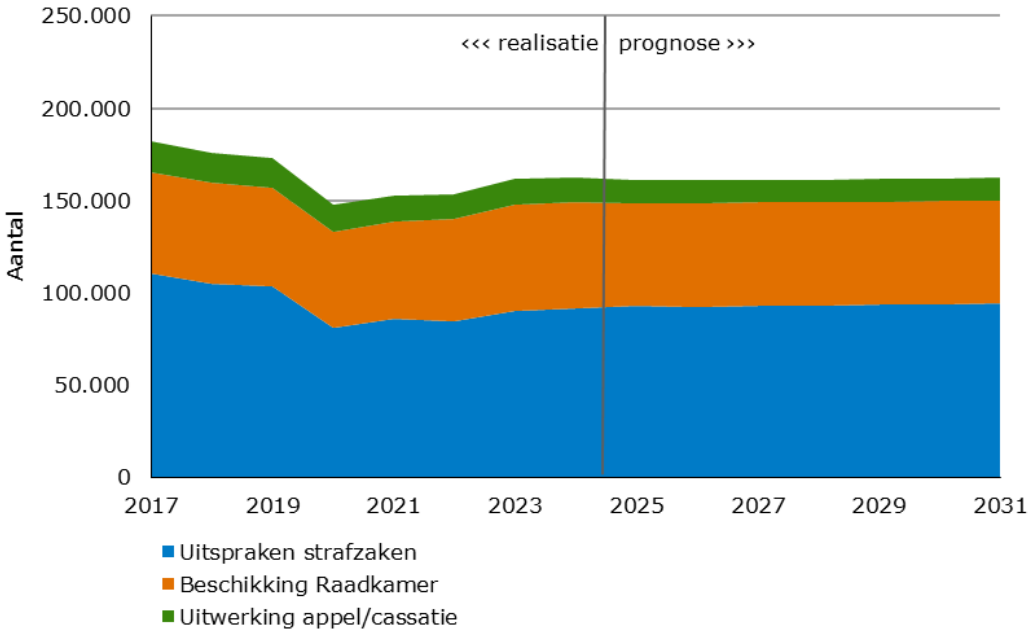
Bron realisatiecijfers: CBS, RAC-min, Rvdr, bewerking WODC

Figuur 4.9 Beslissingen OM in rechtbankzaken, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: RAC-min, bewerking WODC

Figuur 4.10 Uitspraken in rechtbankzaken, 2017-2031

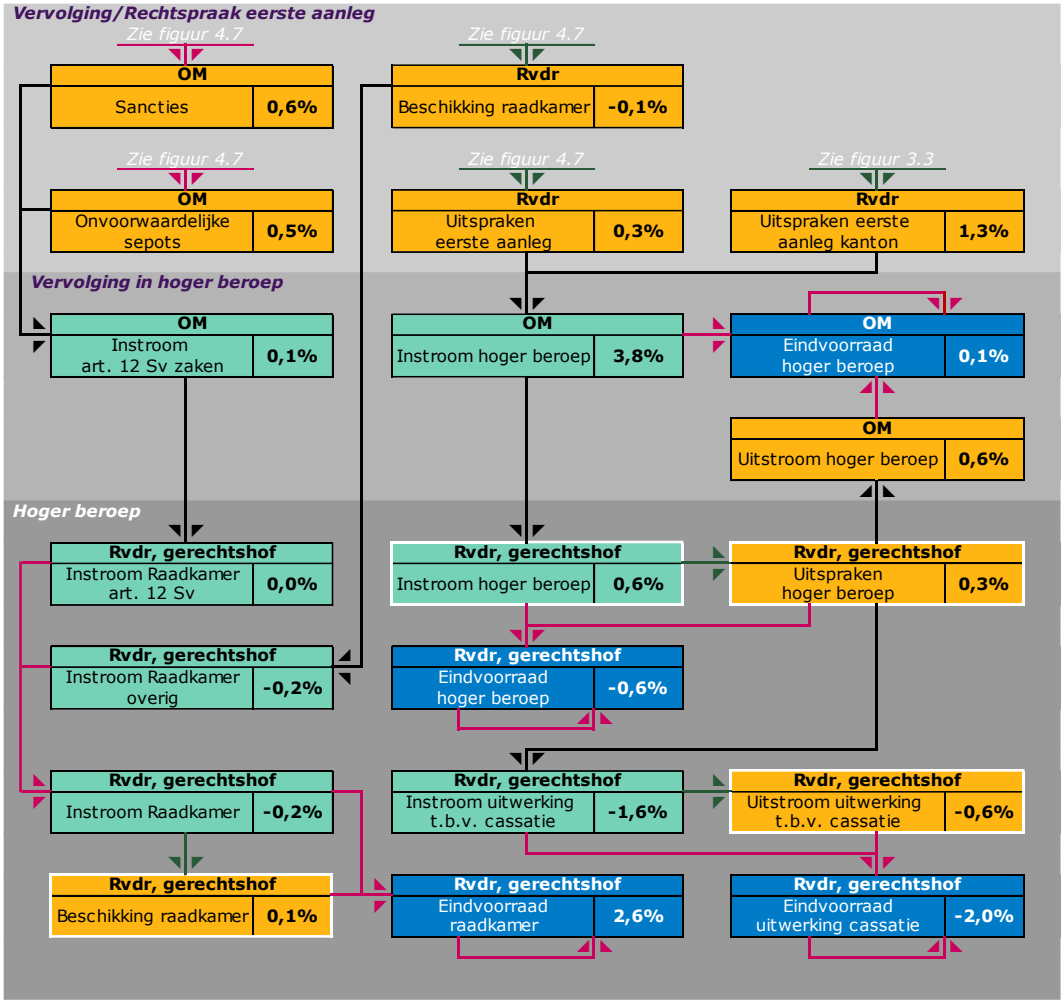
Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

4.4 Hoger beroep

Zowel de OvJ als de verdachte kan in hoger beroep gaan bij het gerechtshof of in cassatie bij de Hoge Raad. Indien geen hoger beroep wordt ingesteld kan de rechter volstaan met een kort vonnis. Indien wel hoger beroep wordt ingesteld, dient de rechter het vonnis nader uit te werken. De Hoge Raad valt buiten de begroting van de Rvdr. Figuur 4.11 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van zaken in hoger beroep. Omdat het aantal kantonzaken dat in hoger beroep gaat klein is vergeleken met het aantal misdrijfzaken in hoger beroep, worden kanton- en rechtbankzaken hier bij elkaar geteld.

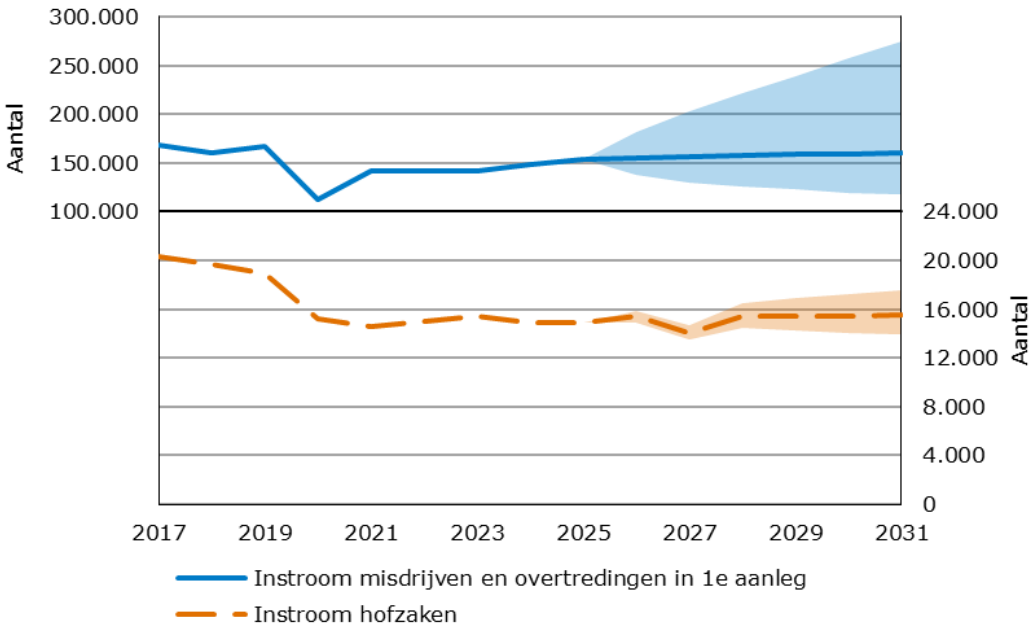
De instroom van zaken (incl. WAHV-zaken) bij het gerechtshof zal naar verwachting toenemen met minder dan 1% per jaar in de periode 2025-2031 terwijl het verwachte aantal uit te werken vonnissen ten behoeve van het hoger beroep zal dalen met minder dan 2% per jaar. Figuur 4.12 laat de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC. In figuur 4.13 zijn de uitspraken van het gerechtshof nader gespecificeerd.

Figuur 4.11 Hoger beroep in het PMJ*

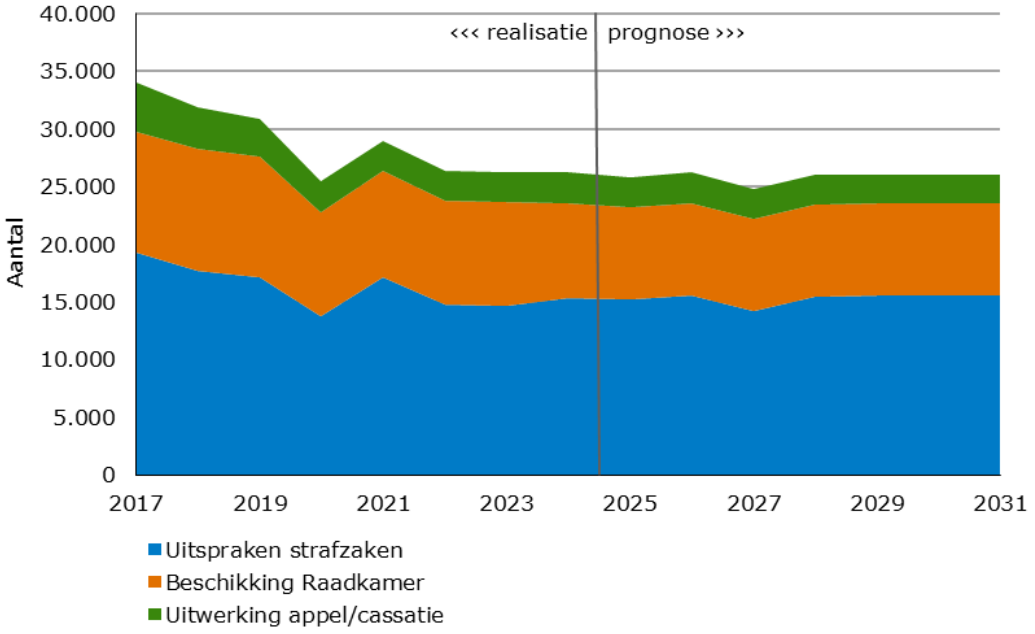
* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 4.12 en 4.13. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 4.12 Hoger beroep, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

Figuur 4.13 Uitspraken in hofzaken, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

5 Tenuitvoerlegging

Nadat het OM een transactie heeft aangeboden of een strafbeschikking heeft opgelegd, of nadat de rechter een straf of een maatregel heeft opgelegd, kan deze sanctie door diverse instanties ten uitvoer worden gelegd. De drie belangrijkste sancties zijn de (on)voorwaardelijke vrijheidsstraf, de werkstraf en financiële sancties. Daarnaast kan een rechter maatregelen opleggen, zoals een ontnemingsmaatregel, een maatregel voor plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders (ISD-maatregel), een terbeschikkingstelling (tbs-maatregel), een maatregel voor plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel), een ontzegging van de rijbevoegdheid of een schadevergoedingsmaatregel. Zulke sancties kunnen ook in combinatie met elkaar voorkomen.

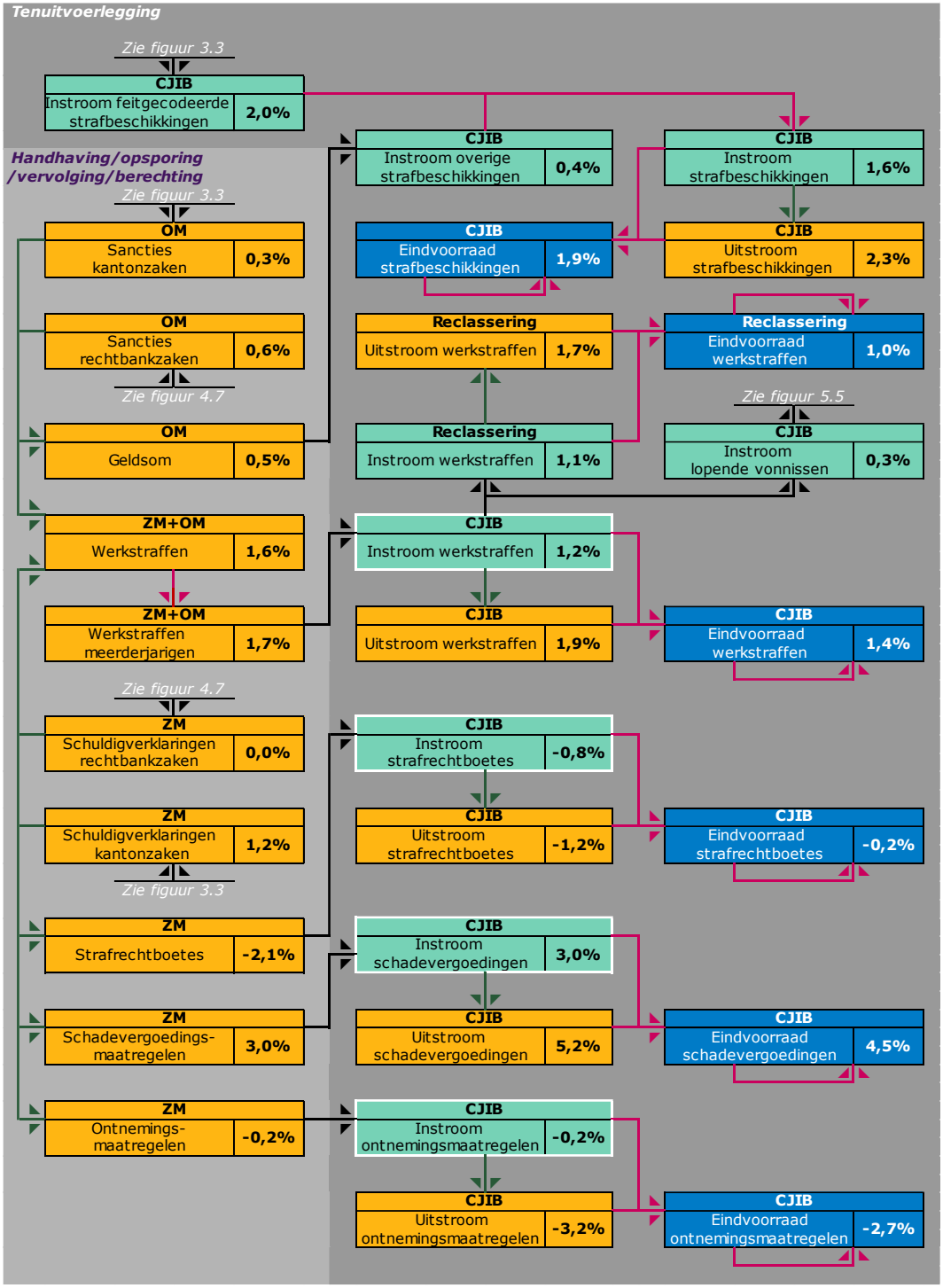
Dit hoofdstuk geeft aan wat het aantal te verwachten sancties is voor de komende jaren. Paragraaf 5.1 gaat in op extramurale sancties. In paragraaf 5.2 komen de specifieke sancties voor minderjarigen aan bod. Paragraaf 5.3 behandelt de intramurale sancties voor volwassenen. In deze paragraaf worden misdrijven en overtredingen tezamen genomen.

5.1 Extramurale sancties

De extramurale sancties vallen uiteen in de financiële sancties en de werkstraffen voor volwassenen. De werkstraffen voor minderjarigen worden in de volgende paragraaf behandeld. Figuur 5.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de extramurale sancties.

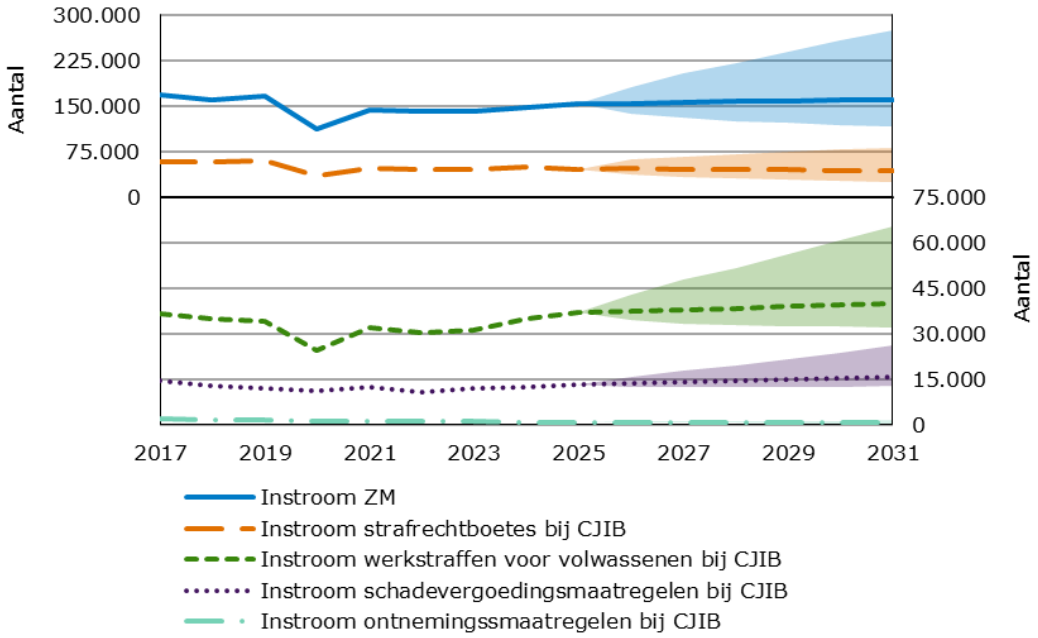
De instroom van geldboetevonnissen bij het CJIB daalt naar verwachting met gemiddeld 1% per jaar in de periode 2025-2031. De verwachte instroom van ontnemingsmaatregelen zal nagenoeg gelijk blijven. De instroom van schade-vergoedingsmaatregelen neemt naar schatting toe met 3% per jaar. De verwachte instroom bij het CJIB volgt de verwachte trend van de opleggingen door de rechter. De verwachte instroom van werkstraffen voor meerderjarigen bij het CJIB volgt de verwachte gezamenlijke trend in het aantal met het OM overeengekomen en door het ZM opgelegde werkstraffen en stijgt met gemiddeld 1% per jaar. Het verwachte aantal werkstraffen bij de reclassering zal deze trend volgen. Figuur 5.2 laat de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC.

Figuur 5.1 Tenuitvoerlegging extramurale sancties in het PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuur 5.2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 5.2 Instroom financiële sancties en werkstraffen, 2017-2031

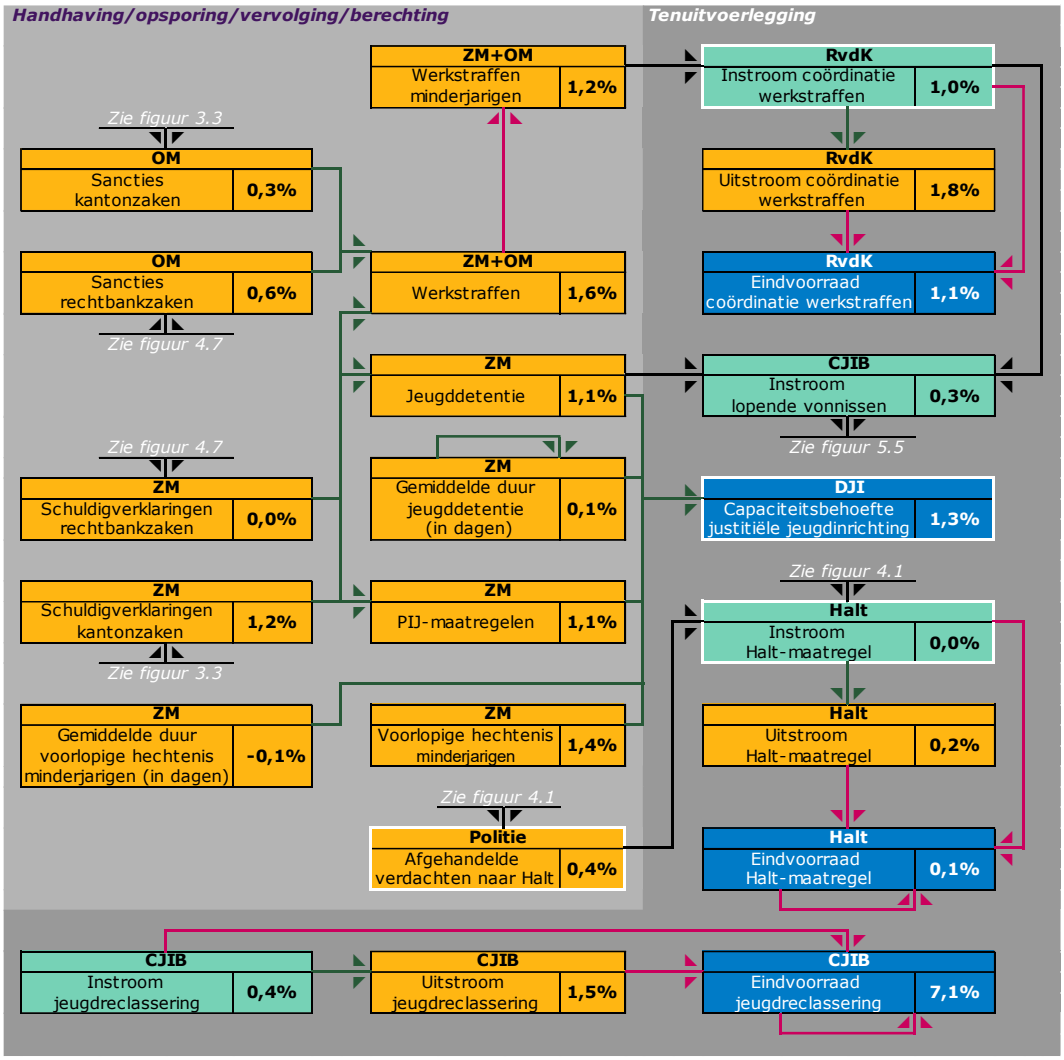
Bron realisatiecijfers: RAC-min, CJIB, bewerking WODC

5.2 Sancties voor minderjarigen

Voor minderjarigen zijn de belangrijkste sancties de werkstraf, de boete, de (on)voorwaardelijke jeugddetentie en de PIJ-maatregel. De laatste twee sancties worden tenuitvoergelegd in een justitiële jeugdinrichting (JJI). De JJI-capaciteit is verdeeld over een aantal inrichtingen en een aantal Kleinschalige Voorzieningen Justitiële Jeugd (KVJJ). Minderjarige verdachten van een licht misdrijf die niet eerder met politie en justitie in aanraking zijn geweest, kunnen ook door de politie worden doorverwezen naar Halt (Het Alternatief). Figuur 5.3 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de sancties voor minderjarigen.

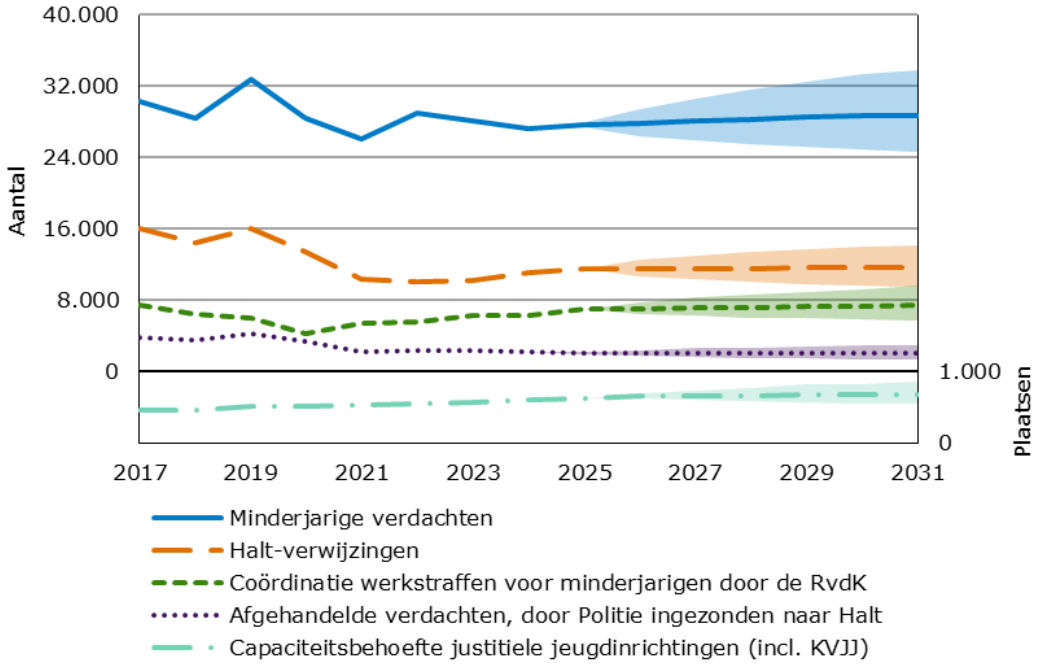
Het aantal Halt-verwijzingen blijft in deze beleidsneutrale raming naar verwachting gelijk in de periode 2025-2031. De instroom van werkstraffen bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) stijgt naar schatting met 1% per jaar en volgt de verwachte gezamenlijke trend in het aantal met het OM overeengekomen en door het ZM opgelegde werkstraffen. De capaciteitsbehoefte van de justitiële jeugdinrichtingen neemt naar verwachting toe met ruim 1% per jaar omdat verwacht wordt dat zowel het aantal PIJ-maatregelen, het aantal jeugddetenties en het aantal minderjarige verdachten in voorlopige hechtenis zullen toenemen. De verwachte gemiddelde duur van jeugddetenties en de verwachte gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis blijven vrijwel gelijk in de periode 2025-2031. Figuur 5.4 laat de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC.

Figuur 5.3 Tenuitvoerlegging sancties voor minderjarigen in het PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuur 5.4. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 5.4 Sancties voor minderjarigen, 2017-2031

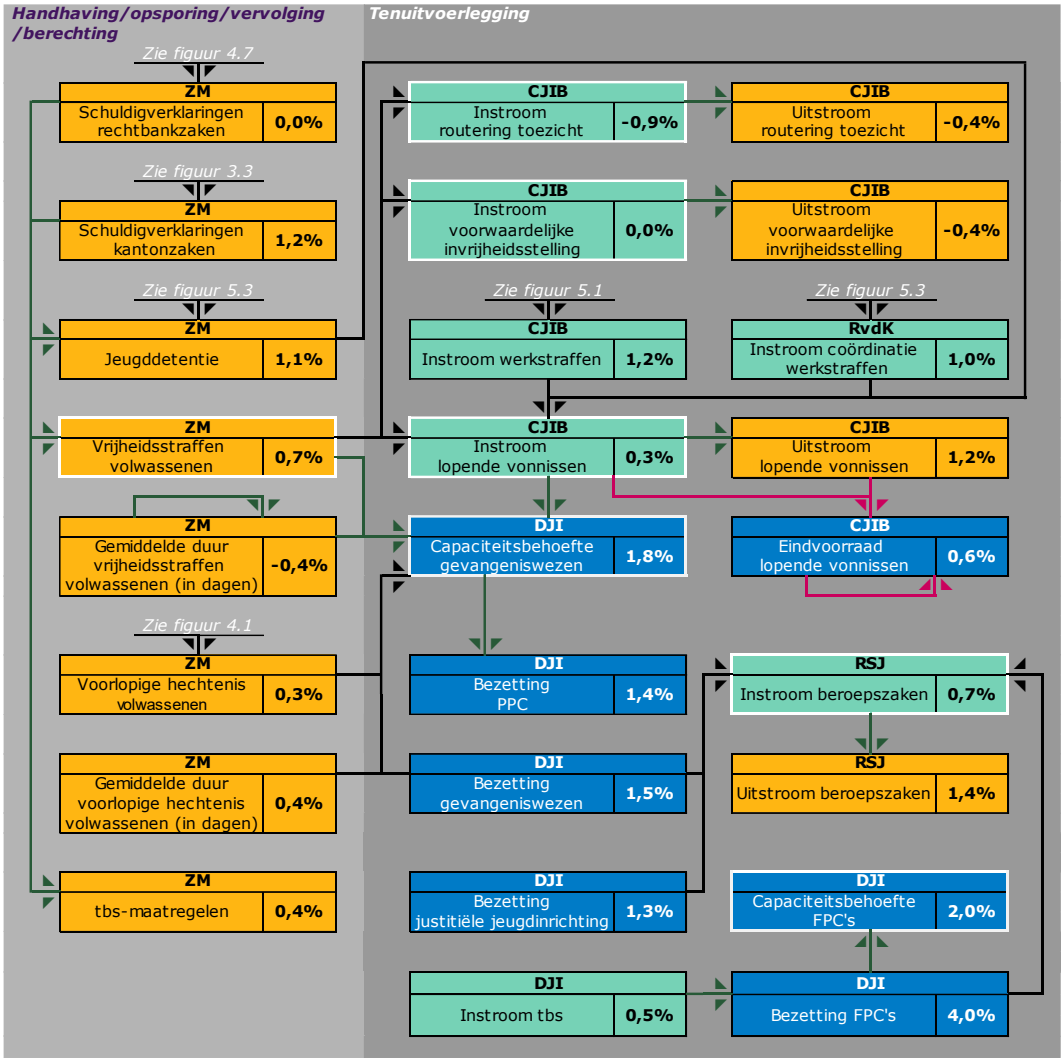

Bron realisatiecijfers: CBS, Politie, Halt, RvdK, DJI, bewerking WODC

5.3 Intramurale sancties voor volwassenen

De tenuitvoerlegging van lopende vonnissen wordt gecoördineerd door de unit OM Executie van het CJIB. Lopende vonnissen zijn vrijheidsstraffen voor veroordeelden die niet preventief zijn gehecht. Gevangenisstraffen en hechtenissen worden tenuitvoergelegd in het gevangeniswezen. De tbs-maatregel wordt tenuitvoergelegd in een forensisch psychiatrisch centrum (FPC). Indien gedetineerden klachten hebben over hun verblijf in de cel, dan kunnen zij terecht bij de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ). De voorwaardelijke invrijheidsstelling en het toezicht na het uitzitten van de vrijheidsstraf of bij een voorwaardelijke vrijheidsstraf wordt gecoördineerd door het CJIB. Figuur 5.5 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de intramurale sancties voor volwassenen.

Figuur 5.5 Tenuitvoerlegging intramurale sancties voor volwassenen in het PMJ*

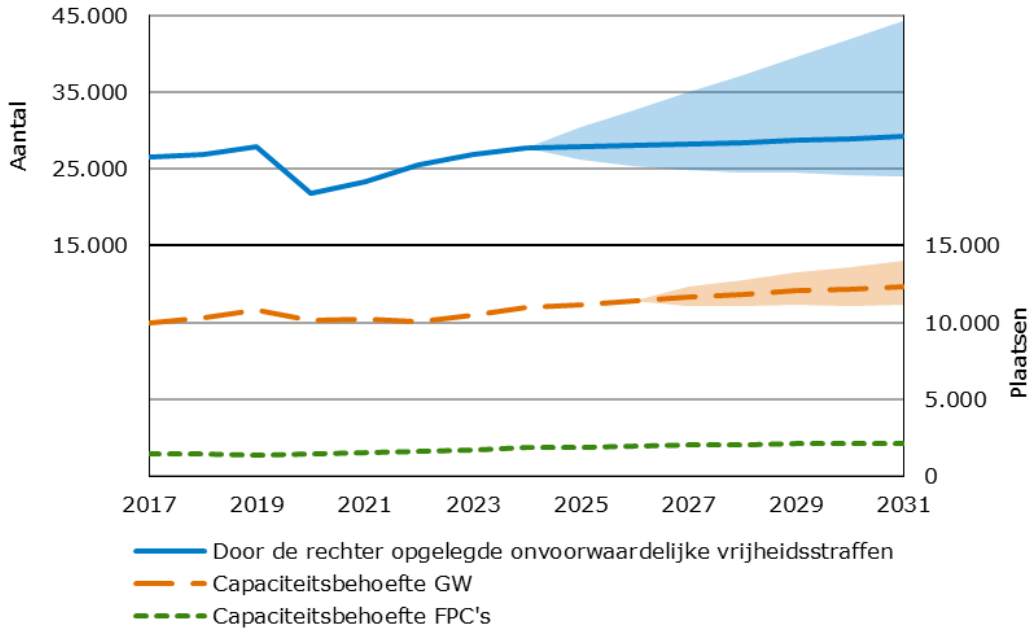
* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 5.6 en 5.8. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

De instroom van lopende vonnissen (OM-executie) neemt naar verwachting met minder dan 1% toe in de periode 2025-2031 en volgt de verwachte trend van het aantal vrijheidsstraffen voor volwassenen. De capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen neemt volgens de raming van het model toe met gemiddeld 2% per jaar in de periode 2025-2031 omdat verwacht wordt dat zowel het aantal verdachten in voorlopige hechtenis als de gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis zullen toenemen.[8] Ook wordt verwacht dat het aantal opgelegde vrijheidsstraffen zal stijgen, maar dat de gemiddelde duur van de opgelegde vrijheidsstraffen zal dalen. Omdat de verwachte toename in het aantal groter is dan de verwachte afname van de gemiddelde duur, zullen opgelegde vrijheidsstraffen naar verwachting een opwaarts

[8] In het model wordt de voorlopige hechtenis verrekend met (evt. het onvoorwaardelijke deel van) de opgelegde vrijheidsstraf.

effect hebben op de capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen.[9] De capaciteits-behoefte van de FPC's stijgt naar verwachting met 2% per jaar omdat de verwachte instroom en bezetting van ter beschikking gestelden zal toenemen. Figuren 5.6 en 5.8 laten de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC. Figuur 5.7 geeft aan hoe de (verwachte) capaciteitsbehoefte in het gevangeniswezen verdeeld is over de diverse delicten.

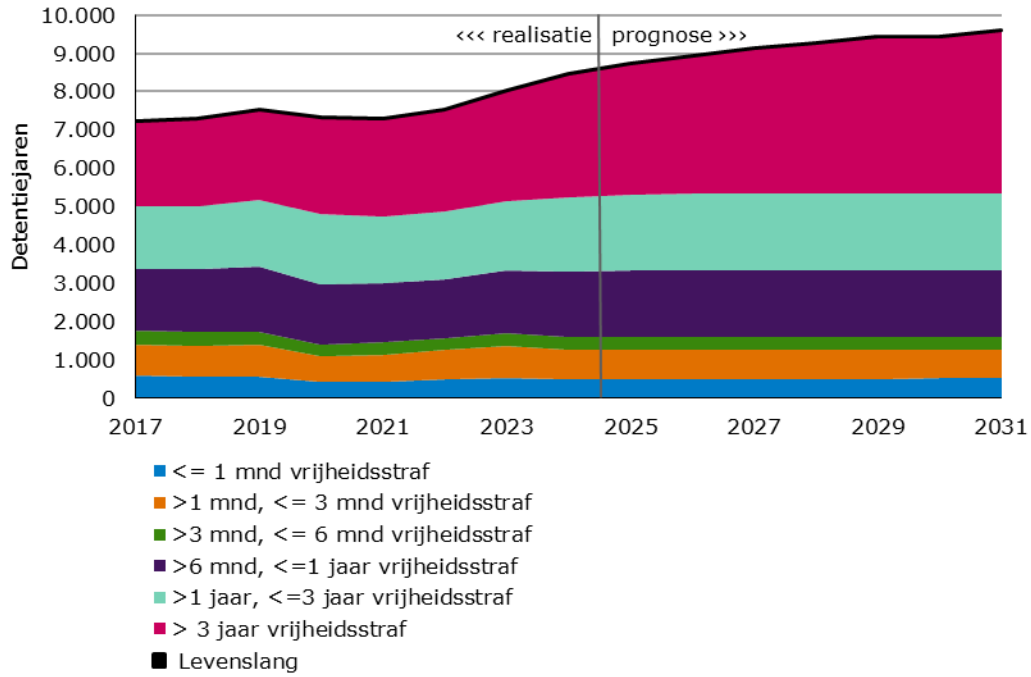
Figuur 5.6 Intramurale sancties voor volwassenen, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: RAC-min, DJI, bewerking WODC

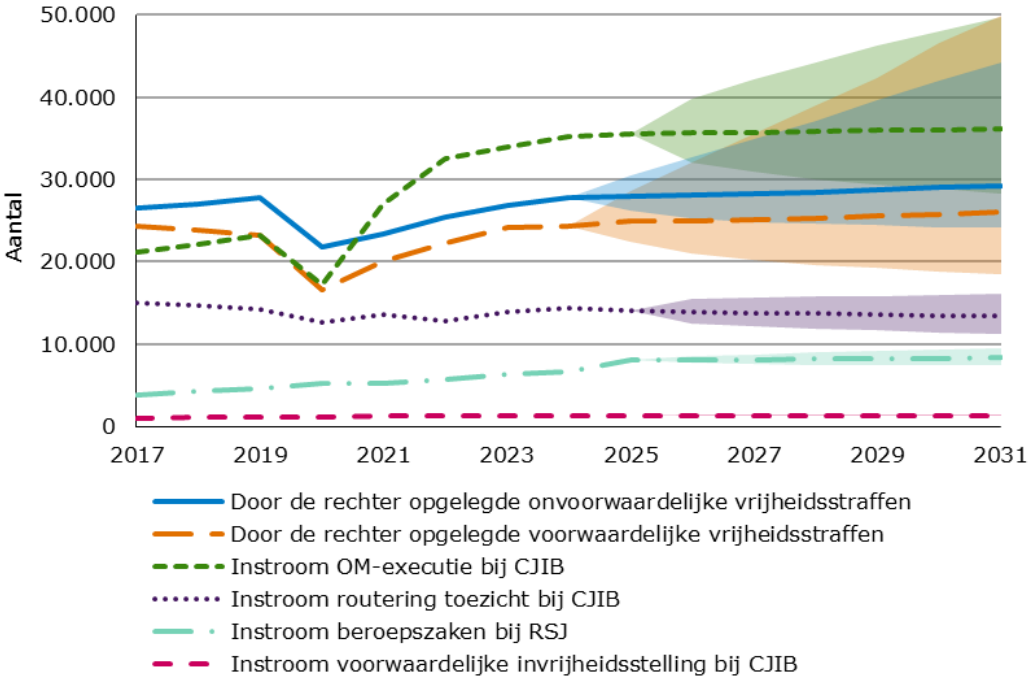
[9] De wijziging van de regeling m.b.t. voorwaardelijke invrijheidstelling (v.i.) als gevolg van de Wet Straffen en Beschermen, die op 1 juli 2021 gedeeltelijk in werking is getreden, was de afgelopen PMJ ronde nog niet in het Datawarehouse van het WODC verwerkt waardoor de effecten van deze wijziging niet zichtbaar waren in de beleidsneutrale ramingen (de verwachte effecten waren wel opgenomen in de beleidsrijke ramingen). De wijziging van de v.i.-regeling is inmiddels doorgevoerd waardoor de effecten nu wel in de beleidsneutrale ramingen zijn meegenomen. De wijziging van de v.i.-regeling heeft zowel een opwaarts effect op de verwachte gemiddelde duur als op de verwachte totale duur t.o.v. de vorige PMJ-ronde. Deze effecten zijn al te zien vanaf 2021 maar het effect op de verwachte bezetting en de verwachte capaciteitsbehoefte is pas te zien vanaf 2025 omdat de gewijzigde v.i.-regeling effect heeft op gevangenisstraffen vanaf 6 jaar. Dit betekent dat in de beleidsneutrale ramingen van de afgelopen PMJ-ronden er een onderschatting is geweest van de verwachte bezetting en de verwachte capaciteitsbehoefte vanaf het jaar 2025. Overigens is het effect van de gewijzigde v.i.-regeling al eerder te zien in de realisatiecijfers bij een lange periode van voorarrest (wat wel meegenomen wordt in het PMJ) en bij het niet (in zijn geheel) toekennen van de v.i. (wat niet meegenomen wordt in het PMJ).

Figuur 5.7 Samenstelling capaciteitsbehoefte gevangeniswezen, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: RAC-min, bewerking WODC

Figuur 5.8 Vrijheidsstraffen en toezicht, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: RAC-min, CJIB, RSJ, bewerking WODC

6 Reclassering, kinderbescherming en rechtsbijstand in strafzaken

In dit hoofdstuk komen de reclassering, kinderbescherming en rechtsbijstand in strafzaken aan de orde. Paragraaf 6.1 gaat in op de reclassering voor volwassenen en kinderbescherming in strafzaken. In paragraaf 6.2 komt de gesubsidieerde rechtsbijstand in strafzaken aan bod.

6.1 Reclassering en kinderbescherming in strafzaken

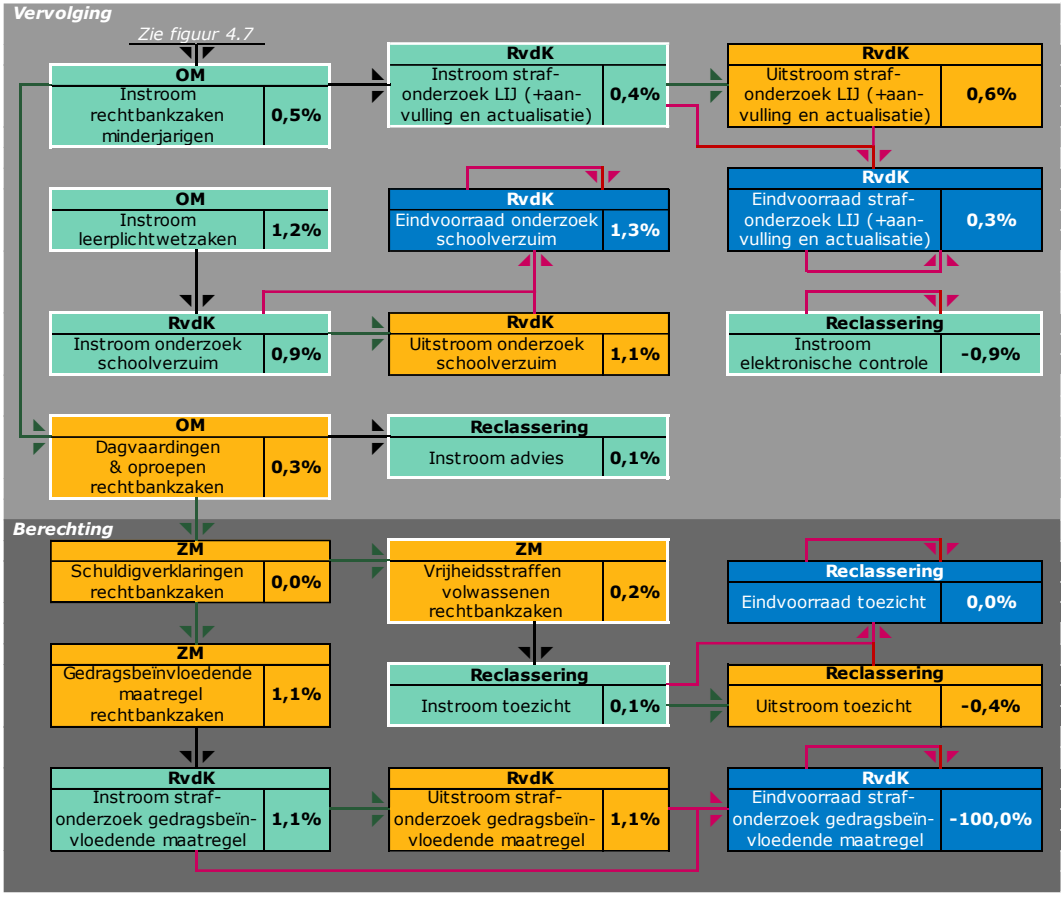
De reclassering voor volwassenen kent een vijftal hoofdproducten: advies, toezicht, werkstraf, elektronische controle, en gedragsinterventies. Gedragsinterventies worden ingekocht bij de directie Forensische Zorg van DJI en worden hier niet geraamd. Werkstraffen zijn reeds in hoofdstuk 5 behandeld. De RvdK voert diverse type strafonderzoeken naar minderjarigen uit. Daarnaast behandelt de RvdK zaken op het gebied van schoolverzuim. Figuur 6.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de tenuitvoerlegging.

De instroom van personen met reclasseringstoezicht zal naar verwachting nagenoeg gelijk blijven in de periode 2025-2031 en volgt daarmee de verwachte trend van het aantal vrijheidsstraffen voor volwassenen bij rechtbankzaken. Het aantal adviesaanvragen bij de reclassering blijft naar verwachting ongeveer gelijk en volgt grofweg de verwachte trend van het aantal dagvaardingen van misdrijven. De instroom van elektronische controle zal naar verwachting met ongeveer 1% per jaar afnemen over deze periode.

De instroom van strafonderzoeken Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ), inclusief aanvulling en actualisatie, bij de RvdK stijgt naar verwachting met minder dan 1% per jaar in de periode 2025-2031 en volgt hiermee de verwachte ontwikkeling van de instroom van misdrijven door minderjarigen bij het OM. Verwacht wordt dat de instroom van onderzoek schoolverzuim bij de RvdK ongeveer de verwachte trend van de instroom leerplichtzaken bij het OM zal volgen en met gemiddeld 1% per jaar zal toenemen over deze periode.

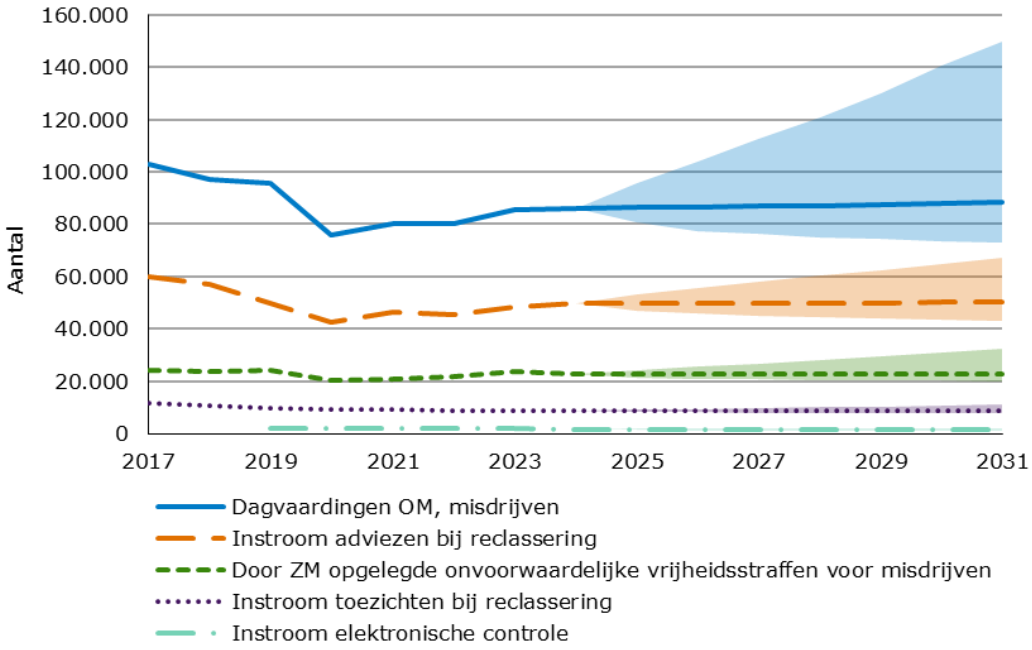
Figuren 6.2 en 6.3 laten de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC.

Figuur 6.1 Reclassering en kinderbescherming in strafzaken in het PMJ*

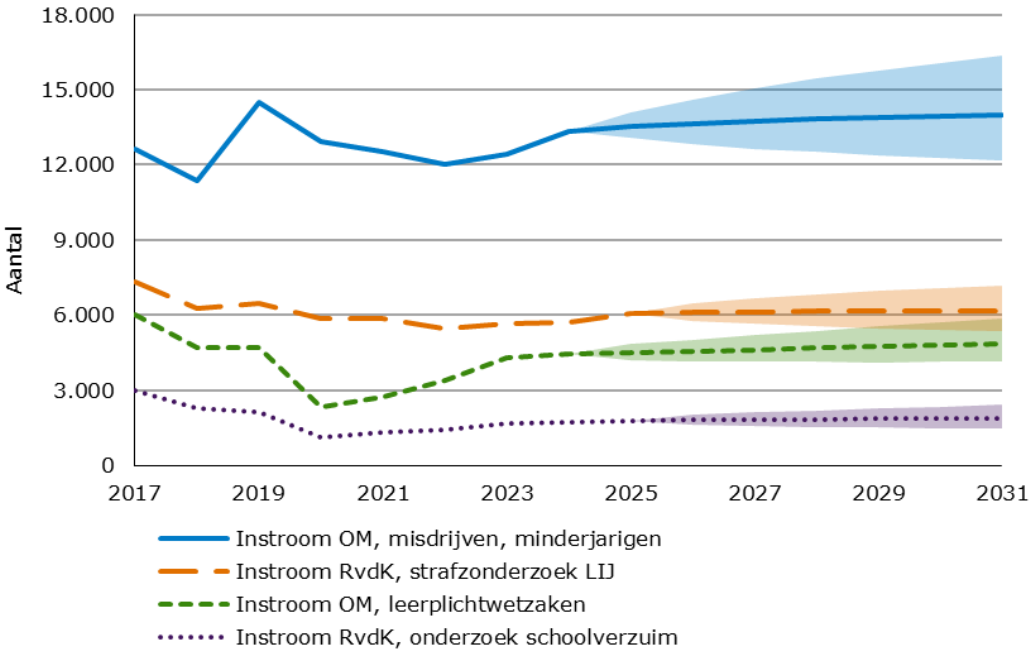
* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 6.2 en 6.3. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 6.2 Reclassering voor volwassenen, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: RAC-min, 3RO, bewerking WODC

Figuur 6.3 Kinderbescherming in strafzaken, 2017-2031

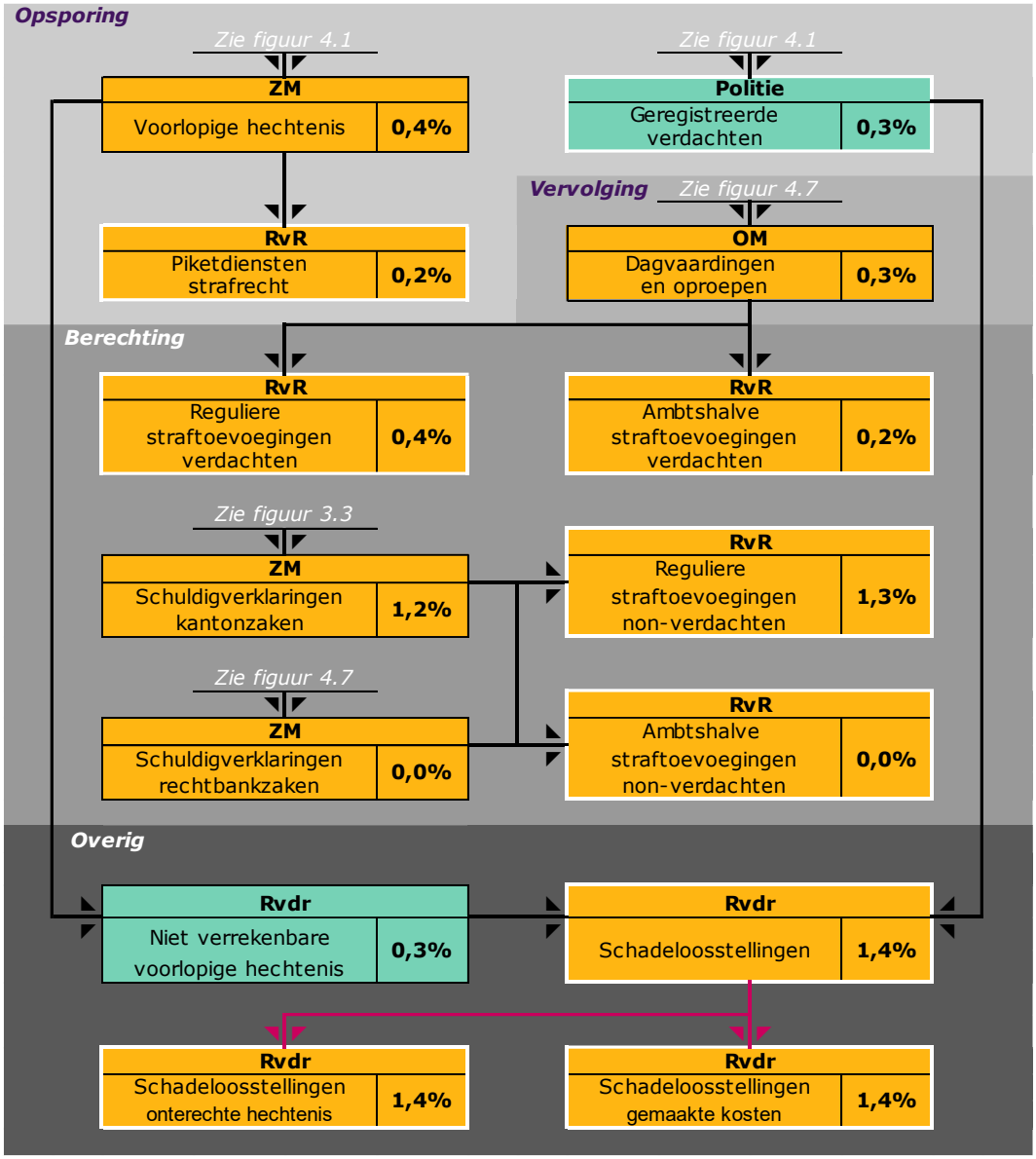
Bron realisatiecijfers: RAC-min, RvdK, bewerking WODC

6.2 Rechtsbijstand en schadeloosstellingen in strafzaken

Indien een persoon in contact komt met justitie heeft diegene recht op rechtsbijstand. Deze persoon dient dit zelf te bekostigen, tenzij aan bepaalde criteria wordt voldaan. Indien men minder draagkrachtig is of men de vrijheid is ontnomen (bijvoorbeeld bij voorlopige hechtenis), komt men in aanmerking voor gesubsidieerde rechtsbijstand. In het eerste geval is er sprake van een reguliere toevoeging, in het tweede geval van een ambtshalve toevoeging. Bij een reguliere toevoeging is er een eigen bijdrage afhankelijk van het inkomen en/of vermogen. Bij een ambtshalve toevoeging vindt geen inkomens- en/of vermogenstoets plaats en is geen eigen bijdrage verschuldigd. Indien een persoon de vrijheid ontnomen is, wordt het advocatenpiket ingeschakeld (een dienst van advocaten die 24 uur per dag oproepbaar is om rechtsbijstand te verlenen). Ook na een veroordeling of beslissing door de rechter kan er nog steeds beroep worden gedaan op gesubsidieerde rechtsbijstand, bijvoorbeeld bij hoger beroep of bij het indienen van een klacht. Personen, die ten onrechte in verzekering zijn gesteld en/of in voorlopige hechtenis zijn genomen, komen in aanmerking voor een schadeloosstelling. De rechter kan een vergoeding van de geleden (im)materiële schade als gevolg van de onterechte hechtenis toekennen. Als bovendien geen straf of maatregelen zijn opgelegd en zonder dat toepassing is gegeven aan een rechterlijk pardon (artikel 9a Wetboek van Strafrecht), kan de rechter een vergoeding van de gemaakte kosten toekennen bijvoorbeeld proceskosten, reiskosten en gederfde inkomsten. Figuur 6.4 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de rechtsbijstand in strafzaken.

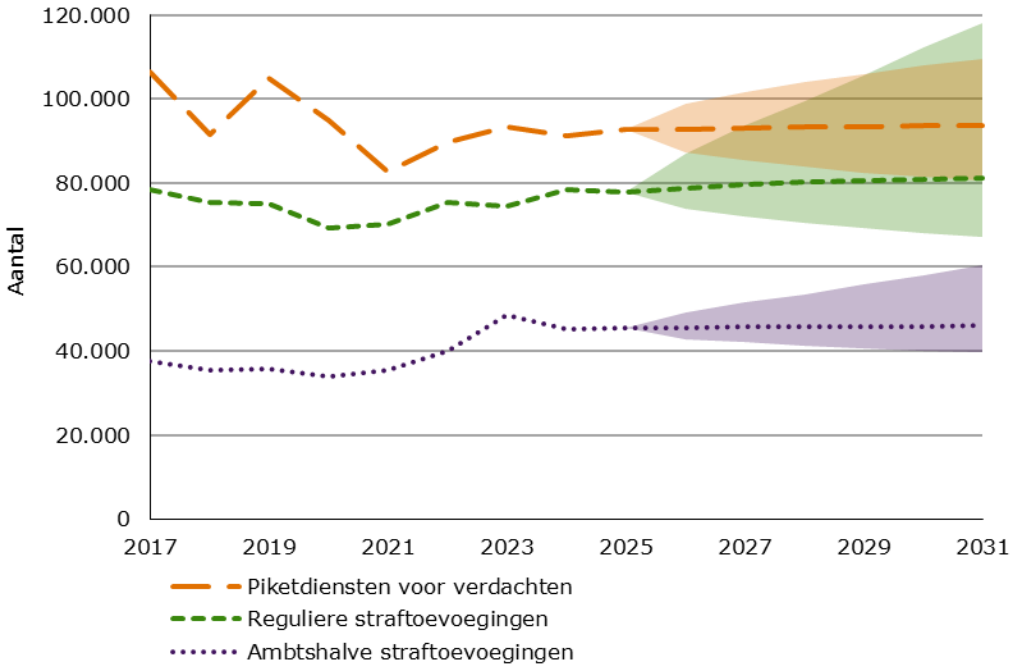
Voor verdachten zal het aantal reguliere straftoevoegingen naar verwachting met minder dan 1% per jaar toenemen in de periode 2025-2031 en volgt hiermee de verwachte ontwikkeling van het aantal dagvaardingen van misdrijven. Het verwachte aantal ambtshalve straftoevoegingen zal ongeveer gelijk blijven en volgt hiermee de verwachte trend in het aantal dagvaardingen van misdrijven. Ook het aantal piketdiensten voor verdachten blijft naar schatting nagenoeg gelijk. Verwacht wordt dat voor non-verdachten het aantal reguliere straftoevoegingen met ruim 1% per jaar zal toenemen terwijl het aantal ambtshalve straftoevoegingen naar verwachting gelijk zal blijven in de periode 2025-2031. Het aantal uitbetaalde verzoeken tot schadeloosstelling neemt naar schatting toe met ruim 1% per jaar. Figuur 6.5 laat de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC. Figuur 6.6 geeft aan hoe het (verwachte) aantal schadeloosstellingen verdeeld is over de twee subcategorieën.

Figuur 6.4 Rechtsbijstand en schadeloosstellingen in strafzaken in het PMJ*

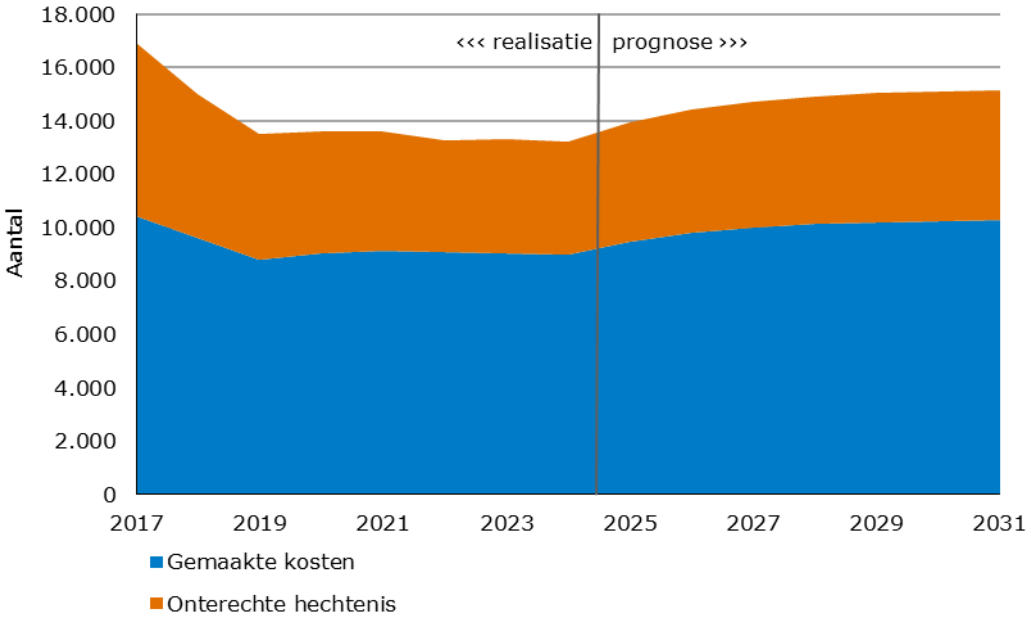
* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 6.5 en 6.6. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 6.5 Rechtsbijstand in strafzaken, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: CBS, RvR, bewerking WODC

Figuur 6.6 Schadeloosstellingen naar type, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: CBS, Rvdr, bewerking WODC

7 Civiel recht en bestuursrecht

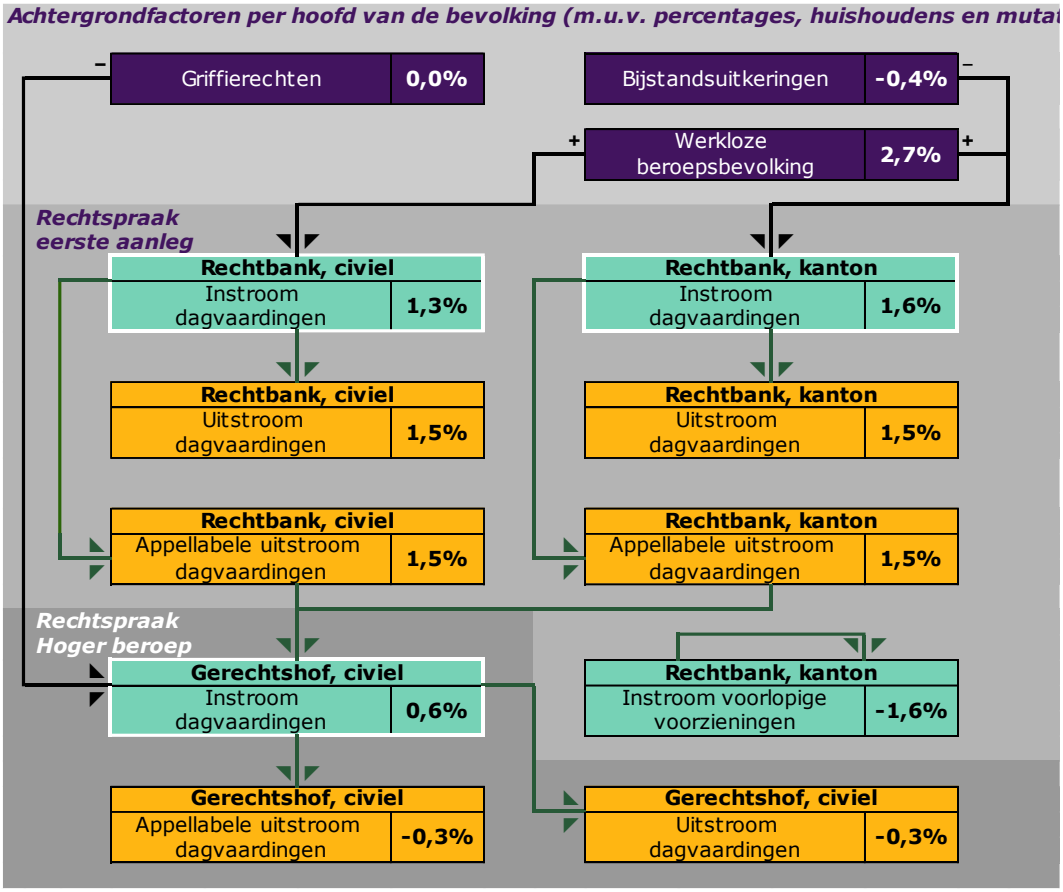
Dit hoofdstuk gaat in op de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke aspecten van de justitieketen. Paragraaf 7.1 behandelt de civiele rechtspraak en paragraaf 7.2 de bestuursrechtelijke rechtspraak. In paragraaf 7.3 komen civiele kinderbeschermingsprocedures aan bod. Paragraaf 7.4 gaat nader in op de vreemdelingenbewaring. Tot slot gaat paragraaf 7.5 in op de rechtsbijstand in civiele en bestuursrechtelijke procedures.

7.1 Civiele rechtspraak

Indien twee of meer private partijen (burgers, bedrijven, organisaties) een conflict hebben en er onderling niet uitkomen, kunnen zij een beroep doen op de civiele rechter. Binnen de gerechtelijke procedures is onderscheid te maken tussen zaken ingeleid door een dagvaarding (bodemprocedures en kort gedingen) of een verzoekschrift (alleen bodemprocedures). Deze leiden tot uitkomsten met een verschillende juridische status. Bij een dagvaarding resulteert de zaak in een vonnis (bodemprocedure) of een voorlopige voorziening (kort geding), bij een verzoekschrift in een beschikking. Bij de sector kanton van de rechtbank worden zaken die instromen via een verzoekschrift onderscheiden naar de zaakstypen familie, huur, arbeid en overig handel. Bij de dagvaardingen wordt geen nader onderscheid gemaakt. In principe zijn dit allemaal handelszaken. Verder wordt de instroom van voorlopige voorzieningen geraamd. Bij de sector civiel van de rechtbank wordt de instroom van dagvaardingszaken verder onderverdeeld in de categorieën kort geding en handel. Bij de zaken die instromen via een verzoekschrift wordt onderscheid gemaakt in de categorieën bijstand, Wvggz/Wzd, echtscheiding, overig familie, faillissementen/ surseances, schuldsaneringen, overig handel, uitgesproken insolventies en presidentenrekesten. Figuren 7.1 en 7.2 geven schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren voorspellers zijn van de civiele rechtspraak.

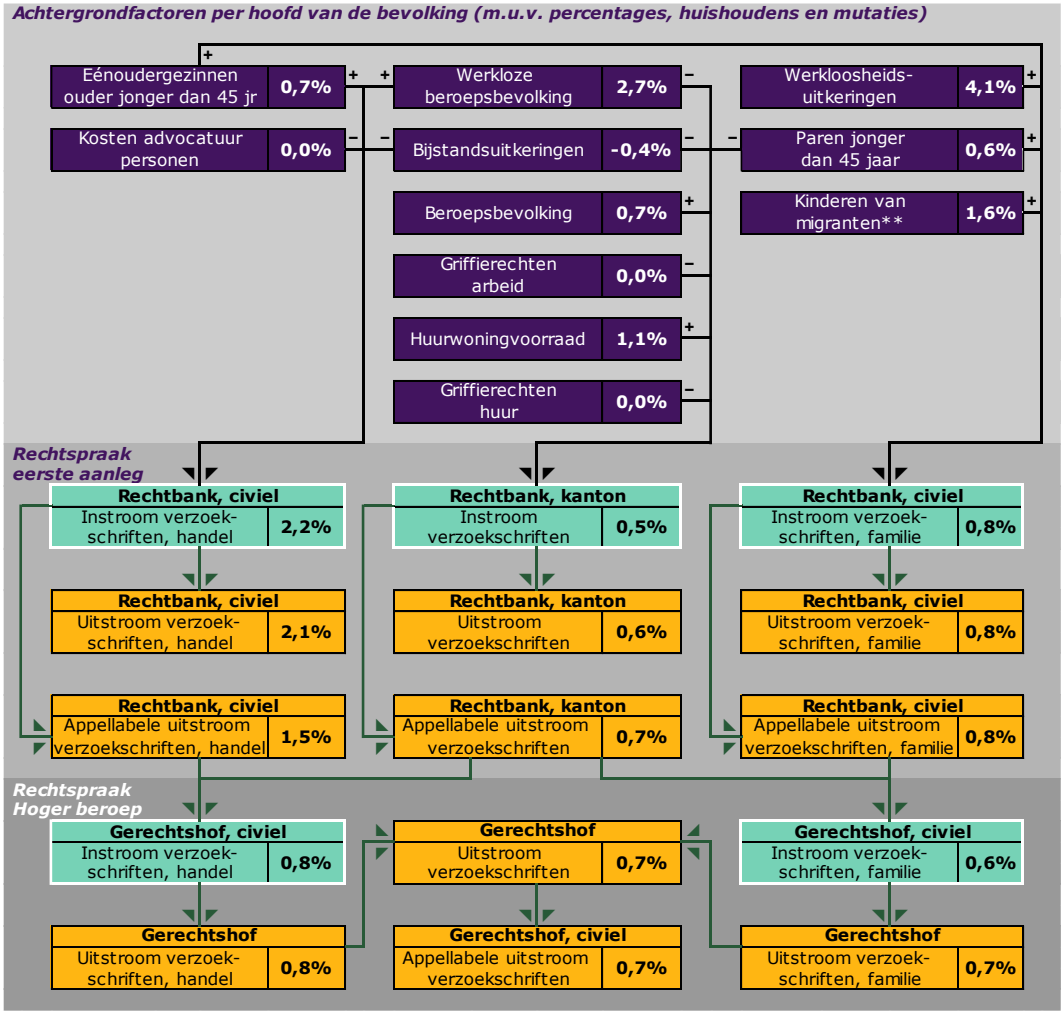
De instroom van dagvaardingen bij de sector civiel van de rechtbanken neemt naar schatting toe met ruim 1% per jaar in de periode 2025-2031. De instroom van verzoekschriften in handelszaken zal naar verwachting met ongeveer 2% per jaar toenemen, terwijl voor familiezaken een stijging van gemiddeld 1% per jaar wordt verwacht. De instroom van dagvaardingen bij de sector kanton van de rechtbanken zal naar verwachting toenemen met minder dan 2% per jaar terwijl de instroom van verzoekschriften bij de sector kanton zal toenemen met minder dan 1% per jaar. De instroom van voorlopige voorzieningen zal afnemen met minder dan 2% per jaar. Bij de gerechtshoven zal de instroom van dagvaardingen bij de sector civiel naar schatting met minder dan 1% toenemen. De instroom van verzoekschriften in handelszaken zal gemiddeld met 1% per jaar toenemen, terwijl voor familiezaken een stijging met minder dan 1% per jaar wordt verwacht. Figuren 7.3 en 7.4 laten de verwachtingen tot en met 2031 zien, inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC. Figuren 7.5 en 7.6 geven aan hoe de instroom bij respectievelijk sector kanton en sector civiel van de rechtbanken verdeeld is over de diverse zaakstypen.

Figuur 7.1 Civiele rechtspraak, dagvaardingen, in het PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuur 7.4. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

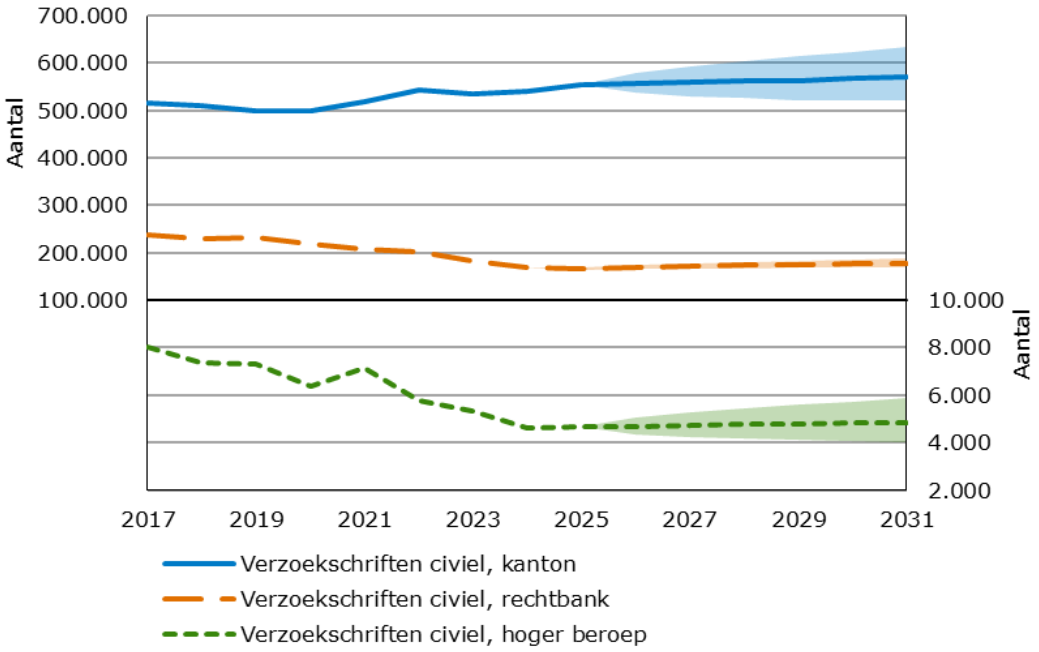
Figuur 7.2 Civiele rechtspraak, verzoekschriften, in het PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 7.3, 7.5 en 7.6. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

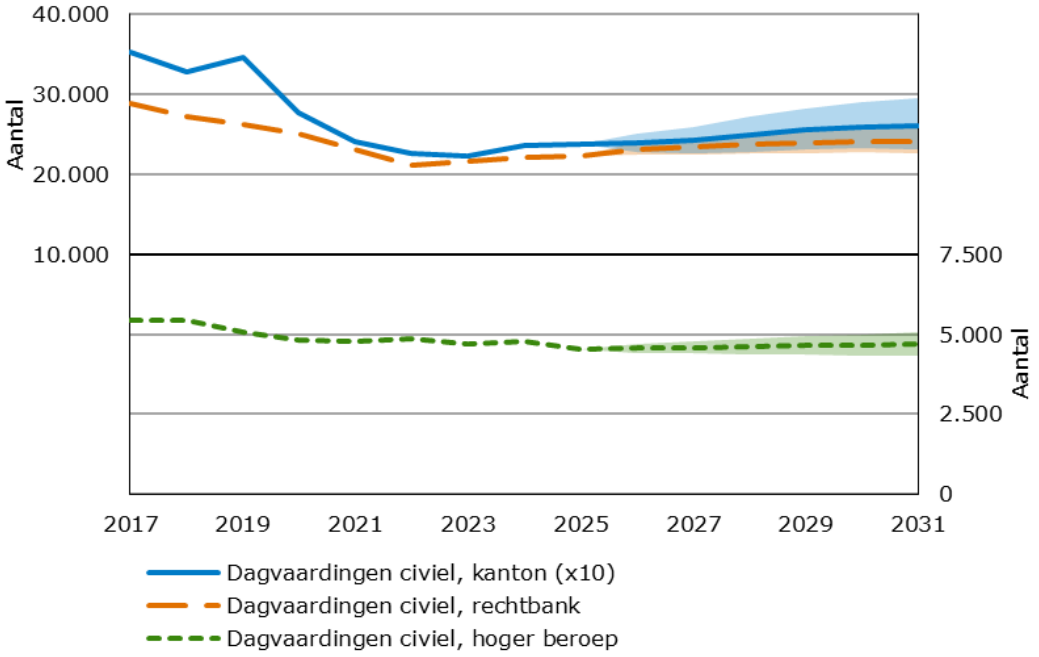
** Zie paragraaf 2.1.1 meer informatie.

Figuur 7.3 Instroom verzoekschriften in civiele zaken in eerste aanleg, 2017-2031

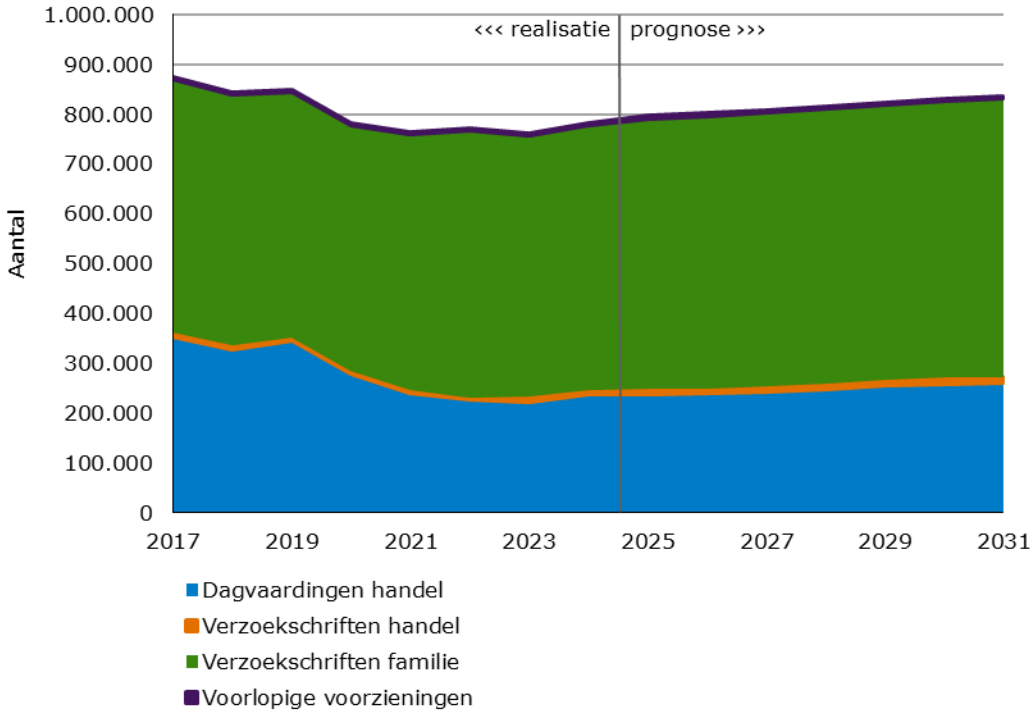
Bron realisatiecijfers: CBS/Rvdr, bewerking WODC/Rvdr

Figuur 7.4 Instroom dagvaardingen in civiele zaken, 2017-2031

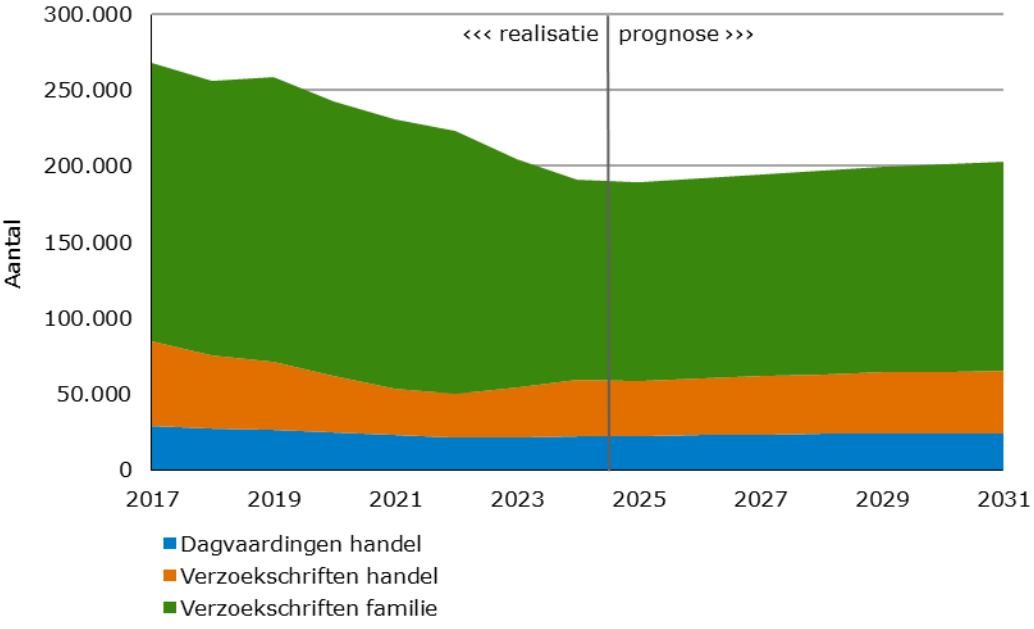
Bron realisatiecijfers: CBS/Rvdr, bewerking WODC/Rvdr

Figuur 7.5 Instroom rechtbank sector kanton naar zaakstype, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: CBS/Rvdr, bewerking WODC/Rvdr

Figuur 7.6 Instroom rechtbank sector civiel naar zaakstype, 2017-2031

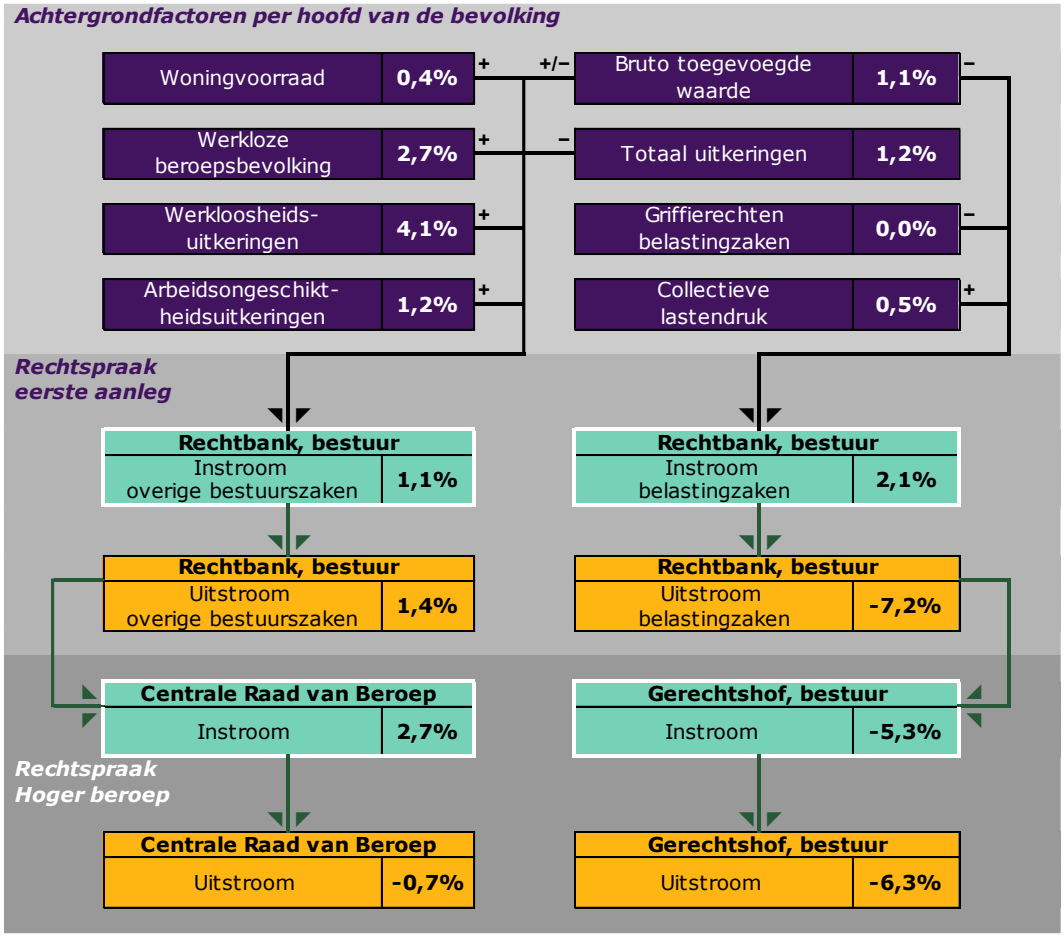
Bron realisatiecijfers: CBS/Rvdr, bewerking WODC/Rvdr

7.2 Bestuursrechtspraak

Een (rechts)persoon die een conflict heeft met een bestuursorgaan over een door het bestuursorgaan genomen besluit, kan bezwaar maken bij dat orgaan. Tegen een besluit op bezwaar kan de betreffende (rechts)persoon vervolgens beroep instellen. Wanneer via deze beroepsprocedure een onafhankelijke rechter om een oordeel wordt gevraagd over de rechtmatigheid van besluiten, spreken we van bestuursrechtspraak. De organisatie van de bestuursrechtspraak wijkt iets af van de rechtspraak in het kader van het strafrecht en civiel recht: bijna alle zaken komen in eerste aanleg bij de rechtbank, maar de behandelende hoger beroepsinstantie is afhankelijk van het type bestuurszaak. Bij zaken in eerste aanleg maakt het model een onderscheid tussen belastingzaken en de overige bestuurszaken. De belastingzaken zijn onderscheiden in rijksbelasting en belastingen van lagere overheden. De overige bestuurszaken in eerste aanleg bestaan uit voorlopige voorzieningen (niet verder uitgesplitst) en bodemzaken, uitgesplitst naar ambtenarenzaken, sociale verzekeringszaken, bijstandszaken en overige zaken, waaronder de omgevingswet en toeslagen. De Centrale Raad van Beroep (CRvB) behandelt ambtenaren-, bijstands- en sociale verzekeringszaken in hoger beroep en in eerste en enige aanleg bijzondere pensioenzaken. De gerechtshoven behandelen de hoger beroepen in belastingzaken en de Hoge Raad de eventueel daaropvolgende cassaties. De Hoge Raad valt buiten de begroting van de Rvdr en de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State valt buiten de begroting van het MinJenV. Daarom blijven de daar behandelde zaken, zoals de hoger beroepen (in o.a. zaken betreffende de omgevingswet en toeslagen) en cassaties, buiten dit overzicht. De zaken die het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) behandelt, worden door het MinJenV lump sum gefinancierd. Daarom zijn deze zaken geen onderdeel van het PMJ. Ook vreemdelingenzaken vallen buiten het PMJ. Ramingen op dit gebied worden gemaakt door de werkgroep die de zogenoemde Meerjaren Productie Prognose (MPP) opstelt. Figuur 7.7 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren voorspellers zijn van de bestuursrechtspraak.

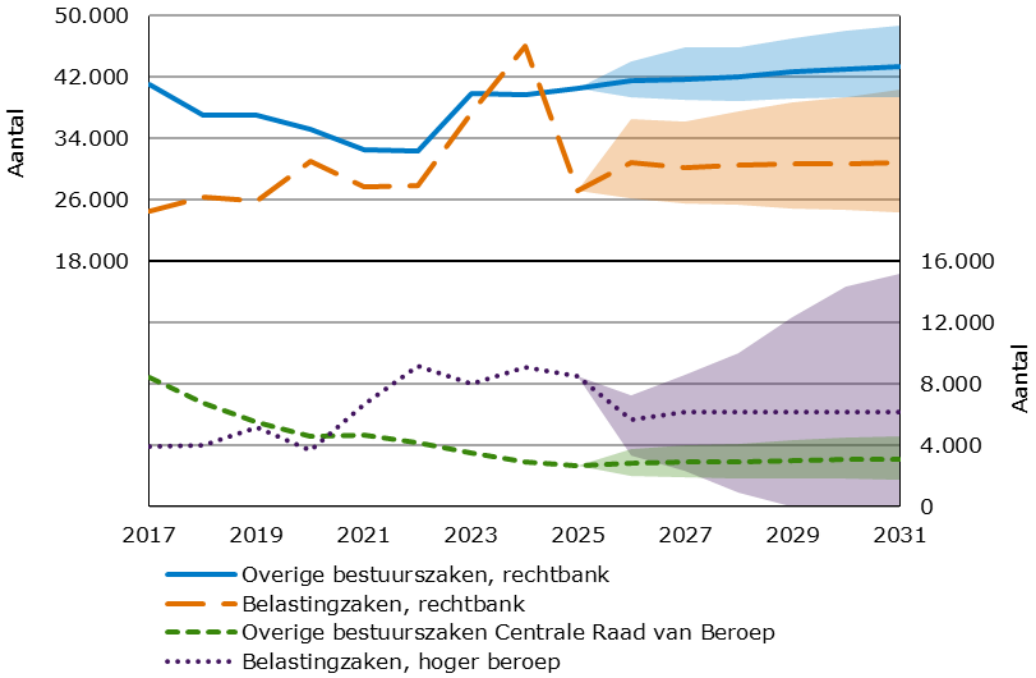
De instroom van belastingzaken in eerste aanleg neemt naar verwachting toe met gemiddeld 2% per jaar in de periode 2025-2031. De verwachte instroom van overige bestuurszaken zal toenemen met gemiddeld 1% per jaar. De instroom van belastingzaken bij het gerechtshof volgt (met enige vertragingen) de verwachte trend bij de rechtbanken. De instroom van bestuurszaken bij de CRvB (zaken in eerste aanleg en appèl) zal naar verwachting toenemen met gemiddeld 3% per jaar over de periode 2025-2031. Figuren 7.8 tot en met 7.10 laten de verwachtingen tot en met 2031 zien, in figuur 7.8 is ook het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen weergegeven. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC.

Figuur 7.7 Bestuursrechtspraak in het PMJ*

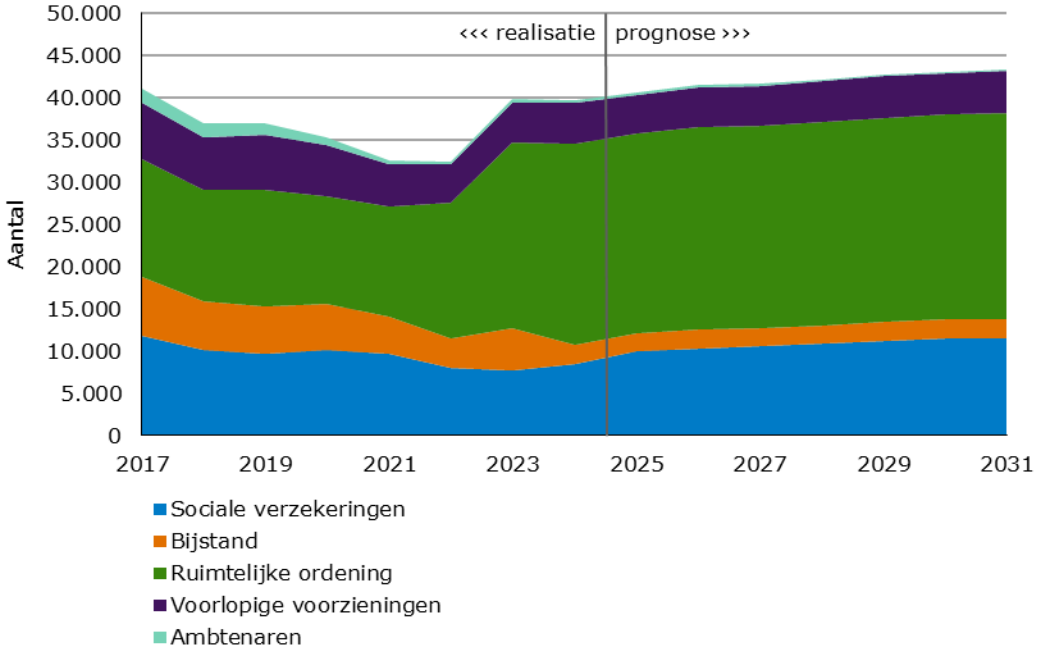
* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuur 7.8. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 7.8 Instroom bestuurszaken bij de verschillende gerechten, 2017-2031

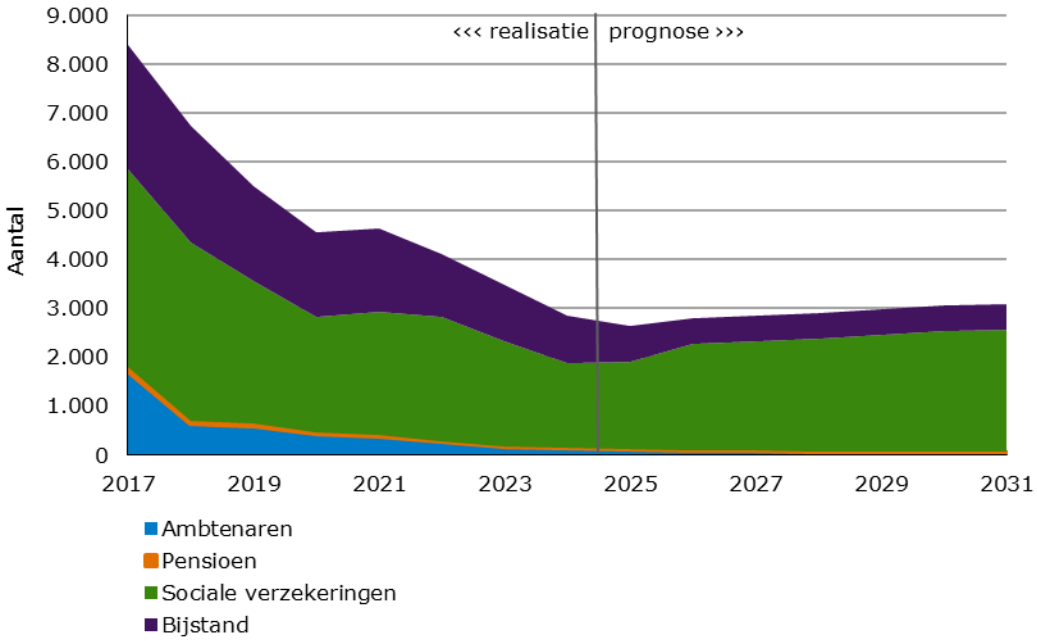
Bron realisatiecijfers: Rvdr

Figuur 7.9 Instroom overige bestuurszaken rechtbanken (exclusief belastingzaken), 2017-2031

Bron realisatiecijfers: Rvdr

Figuur 7.10 Instroom bestuurszaken bij de Centrale Raad van Beroep, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: Rvdr

7.3 Kinderbescherming in civiele zaken

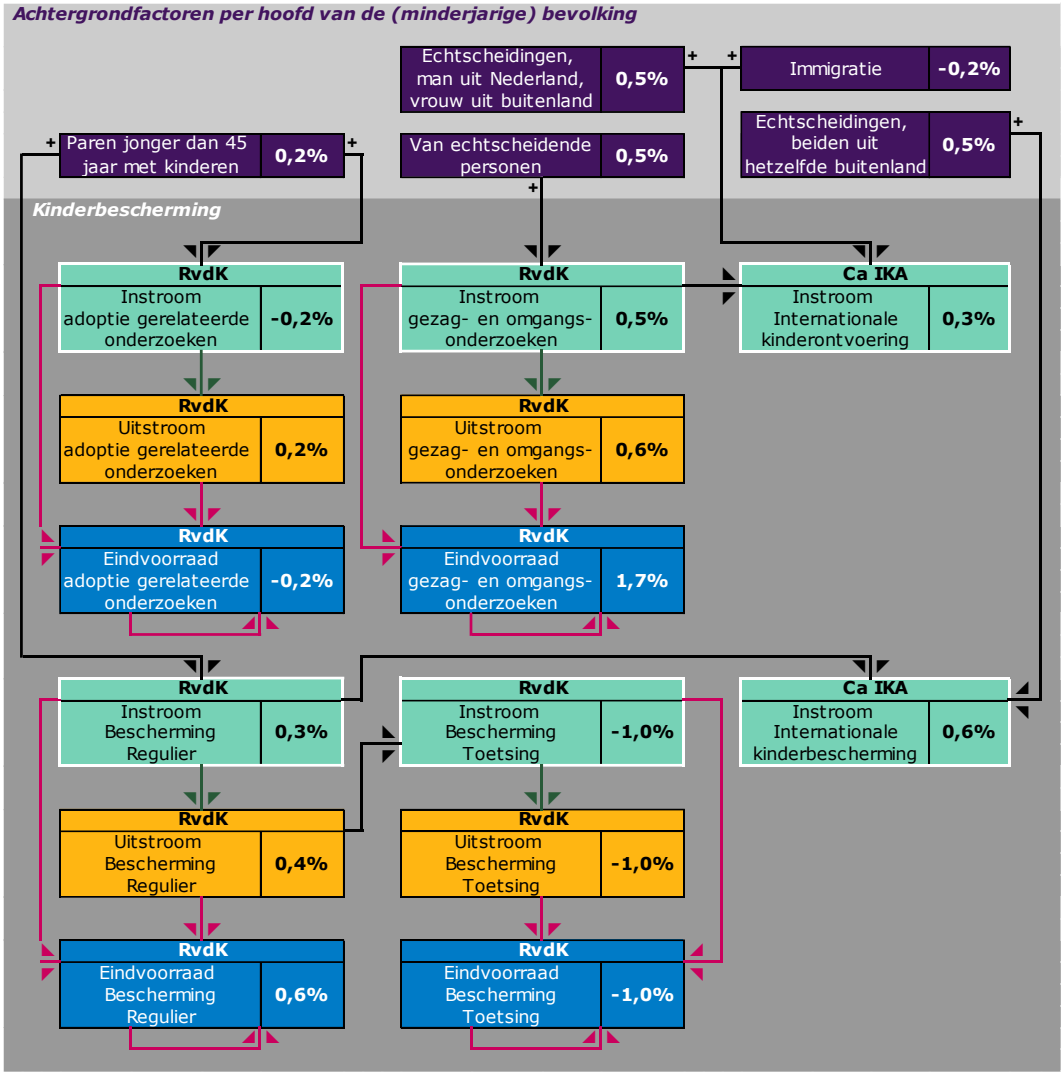
Naast strafzaken behandelt de RvdK zaken op het gebied van bescherming, omgangsregelingen en adoptiegerelateerde activiteiten (afstand, screening van pleeg- en aspirant-adoptiegezinnen, adoptie en afstammingsvragen, kortweg ASAA). De Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden (Ca IKA) geeft uitvoering aan drie verdragen op het gebied van internationale kinderontvoering, interlandelijke adoptie en internationale kinderbescherming. Ca IKA beoordeelt of er sprake is van internationale kinderontvoering, zorgt ervoor dat de procedure van interlandelijke adoptie op een zorgvuldige manier verloopt en regelt zaken in internationaal verband op het gebied van kinderbescherming. Door de afbouw en stop van interlandelijke adopties, maakt dit onderdeel geen deel uit van het model. Figuur 7.11 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren een rol spelen in het model.

De instroom van Bescherming Regulier bij de RvdK neemt naar schatting toe met minder dan 1% per jaar in de periode 2025-2031. De verwachte instroom van Bescherming Toetsing zal met 1% per jaar dalen ondanks de verwachte stijgende trend in Bescherming Regulier. De instroom van gezag- en omgangsonderzoeken neemt naar verwachting toe met minder dan 1% per jaar en volgt daarmee de verwachte ontwikkeling van het aantal echtscheidingen. De instroom van adoptie-gerelateerde activiteiten zal naar verwachting nagenoeg gelijk blijven en volgt grofweg de verwachte ontwikkeling van het aantal paren met minderjarige kinderen waarbij het gezinshoofd jonger dan 45 jaar is.

De instroom van internationale kinderontvoeringszaken bij Ca IKA stijgt naar verwachting met minder dan 1% per jaar in de periode 2025-2031 als gevolg van de

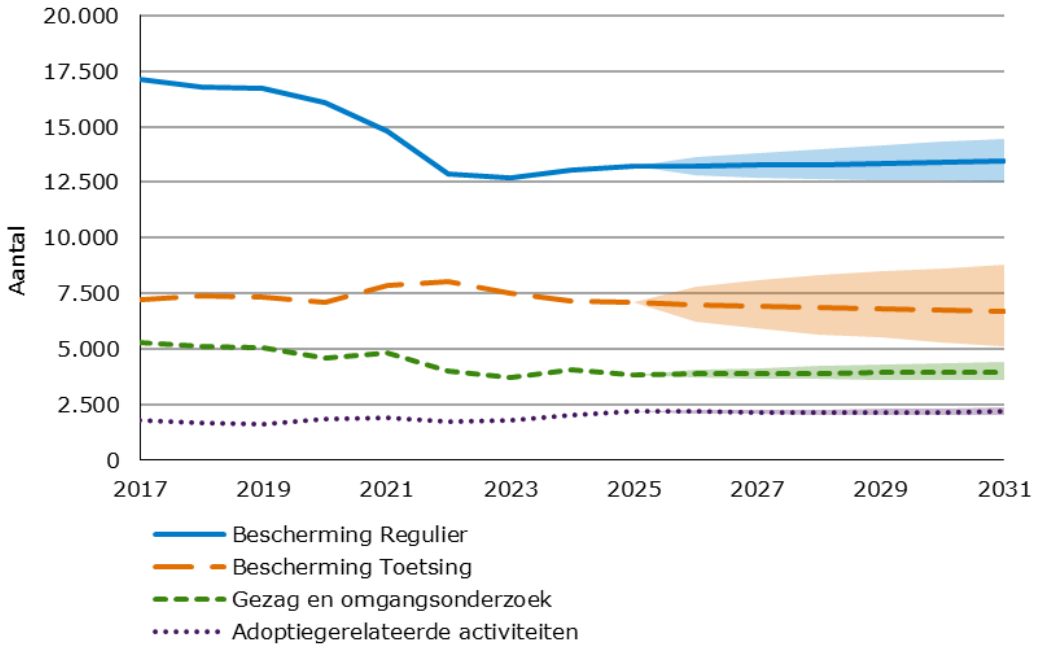
verwachte toename van zowel het aantal echtscheidingen (waarbij de man uit Nederland afkomstig is en de vrouw uit het buitenland) als de instroom van gezag- en omgangsonderzoeken terwijl verwacht wordt dat de immigratie nagenoeg gelijk zal blijven. De instroom van internationale kinderbeschermingszaken neemt naar schatting toe met minder dan 1% per jaar en volgt daarmee de verwachte toename van het aantal echtscheidingen (waarbij zowel de man als de vrouw afkomstig zijn uit hetzelfde buitenland) en van de instroom van Bescherming Regulier. Figuren 7.12 en 7.13 laten de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC.

Figuur 7.11 Civielrechtelijke kinderbescherming in het PMJ*

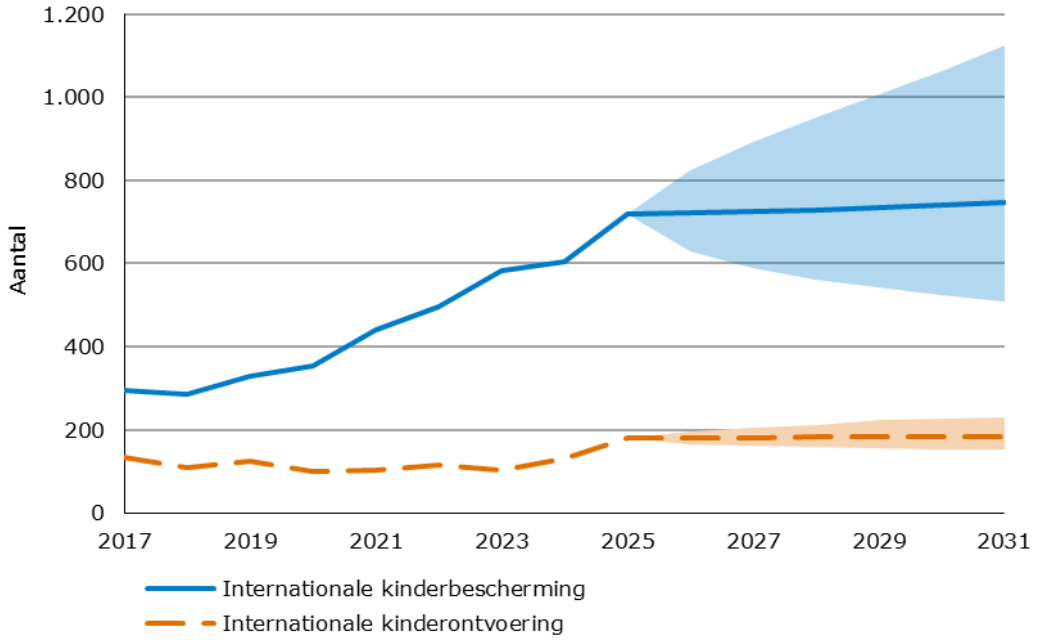
* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 7.12 en 7.13. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 7.12 Civielrechtelijke jeugdmaatregelen, instroom 2017-2031

Bron realisatiecijfers: RvdK, bewerking WODC

Figuur 7.13 Internationale kinderbescherming en -ontvoering, instroom 2017-2031

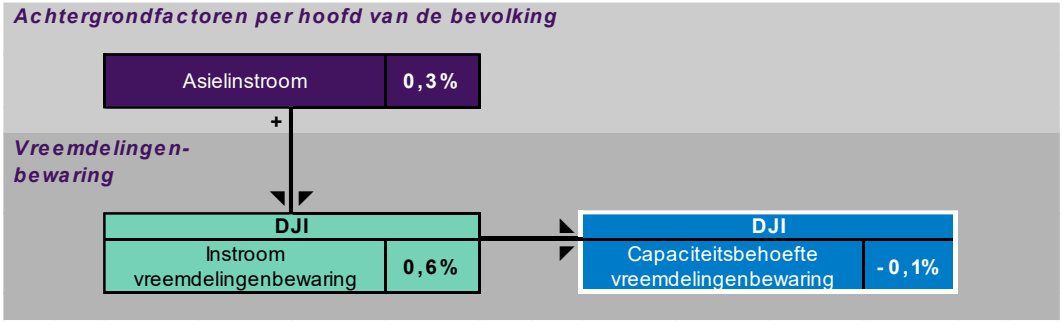
Bron realisatiecijfers: Ca IKA, bewerking WODC

7.4 Vreemdelingenbewaring

In deze paragraaf komt de vreemdelingenbewaring aan de orde. Het betreft vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven. In afwachting van hun uitzetting verblijven ze in een detentiecentrum. De instroom in de vreemdelingenbewaring hangt af van de instroom van asielzoekers (zie figuur 7.14).

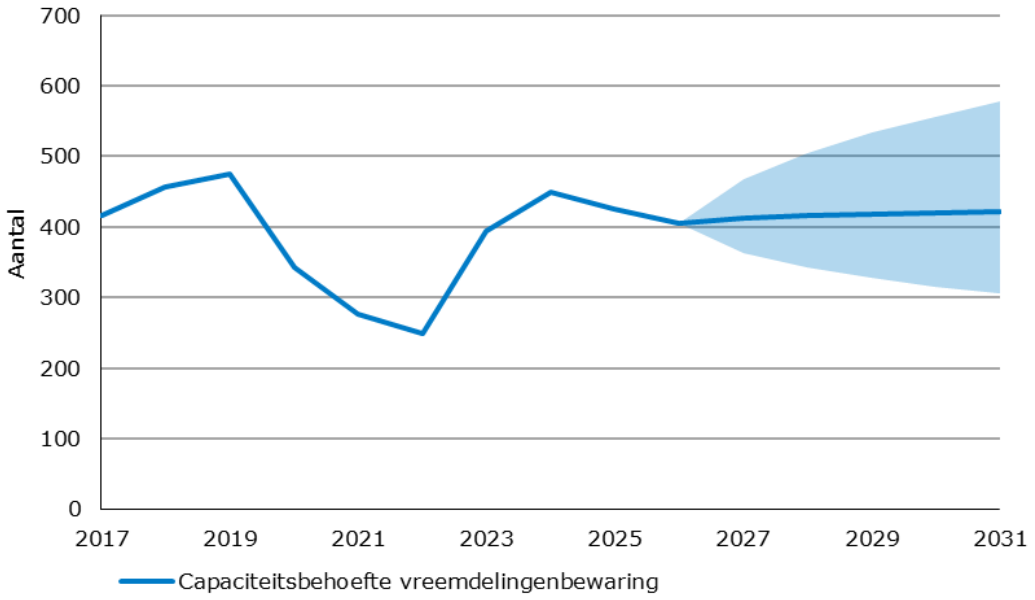
De capaciteitsbehoefte vreemdelingenbewaring zal naar schatting nagenoeg gelijk blijven in de periode 2025-2031. Figuur 7.15 laat de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC.

Figuur 7.14 Vreemdelingenbewaring in PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuur 7.15. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

Figuur 7.15 Capaciteitsbehoefte vreemdelingenbewaring, 2017-2031

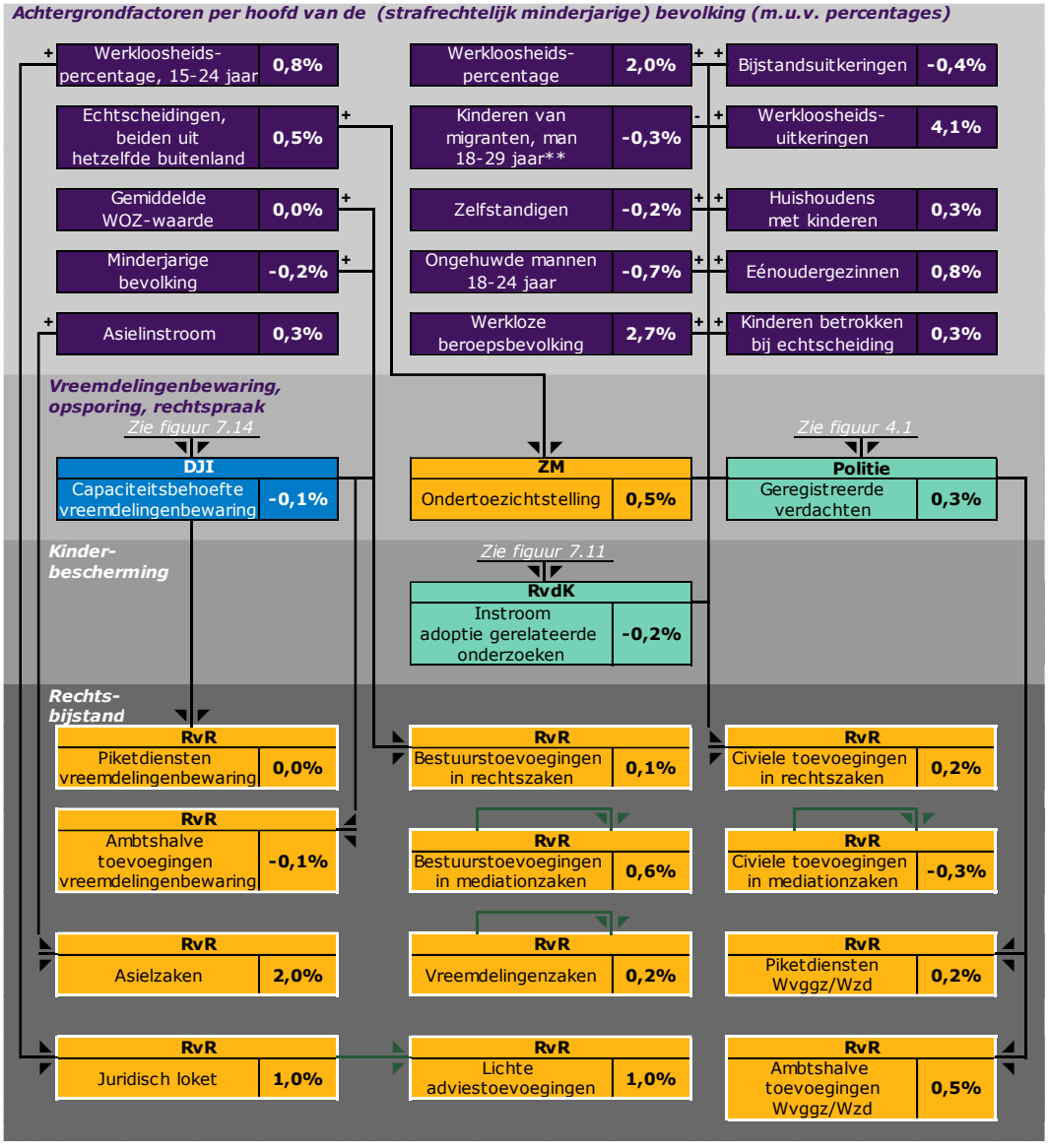
Bron realisatiecijfers: DJI, bewerking WODC

7.5 Rechtsbijstand in civiele en bestuursrechtelijke zaken

Indien een persoon terecht komt in een civiel- of bestuursrechtelijk conflict, heeft diegene recht op rechtsbijstand. Deze persoon dient dit zelf te bekostigen, tenzij aan bepaalde criteria wordt voldaan. Indien men minder draagkrachtig is, komt men in aanmerking voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Het Juridisch Loket geeft burgers antwoord op eenvoudige juridische vragen. Uit de beantwoording van deze vragen kunnen lichte adviestoevoegingen volgen. Figuur 7.16 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke achtergrondfactoren en voorafgaande schakels in de justitiële keten voorspellers zijn van de gesubsidieerde rechtsbijstand.

Zowel het aantal civiele toevoegingen (excl. asiel- en vreemdelingenzaken, incl. mediation en ambtshalve Wvggz/Wzd) als het aantal bestuursrechtelijke toevoegingen (incl. ambtshalve vreemdelingenbewaring, mediation en vreemdelingenzaken) blijven naar verwachting nagenoeg gelijk in de periode 2025-2031. Ook wordt verwacht dat het aantal piketdiensten voor vreemdelingenbewaring en het aantal piketdiensten voor Wvggz/Wzd-zaken naar verwachting gelijk zullen blijven in deze periode. Het aantal asieltoevoegingen stijgt naar schatting met 2% per jaar. Deze toevoegingen zijn gerelateerd aan de verwachte toename van de asielinstroom. De dienstverlening van het juridisch loket neemt naar verwachting toe met 1% per jaar. Dit hangt samen met de verwachte toename in het werkloosheidspercentage onder mensen van 15 tot en met 24 jaar. Daardoor is de verwachting dat het aantal lichte adviestoevoegingen eveneens met 1% per jaar zal toenemen. Figuren 7.17 tot en met 7.19 laten de verwachtingen tot en met 2031 zien inclusief het interval waarbinnen met een kans van 95% de uiteindelijke realisatie zal liggen. De groeicijfers staan vermeld in bijlage 3 die beschikbaar is op de website van het WODC.

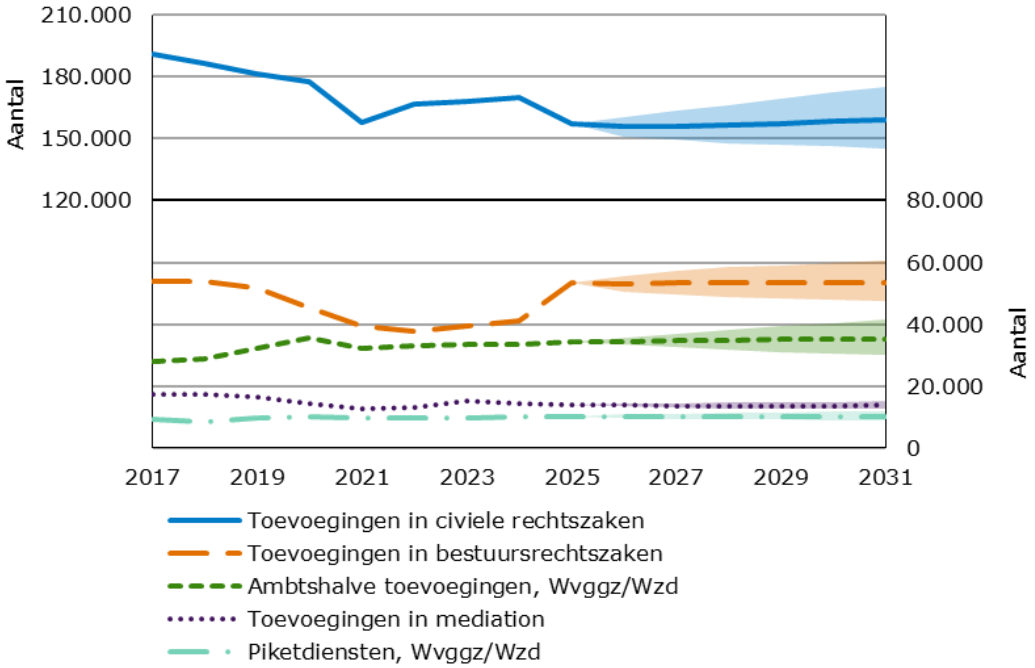
Figuur 7.16 Rechtsbijstand in het PMJ*

* De ramingen van de wit omlijnde onderdelen zijn weergegeven in figuren 7.17 tot en met 7.19. De ramingen van de achtergrondfactoren zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Het percentage is de gemiddelde mutatie per jaar in de periode 2025-2031. Voor overige uitleg zie de leeswijzer in paragraaf 1.4.

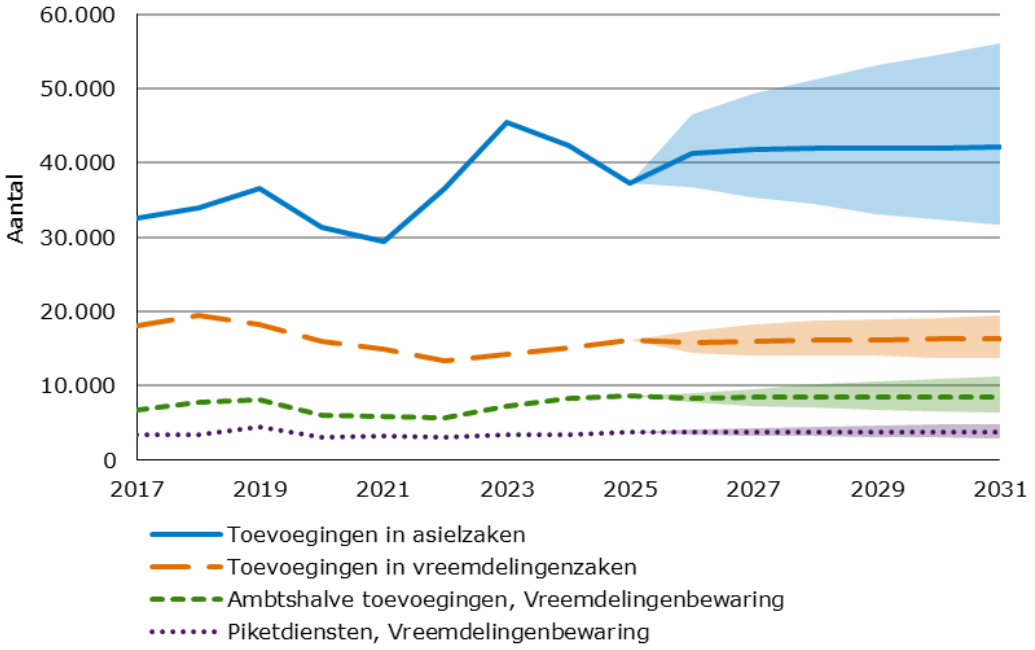
** Zie paragraaf 2.1.1 meer informatie.

Figuur 7.17 Rechtsbijstandstoevoegingen in civiele zaken, 2017-2031

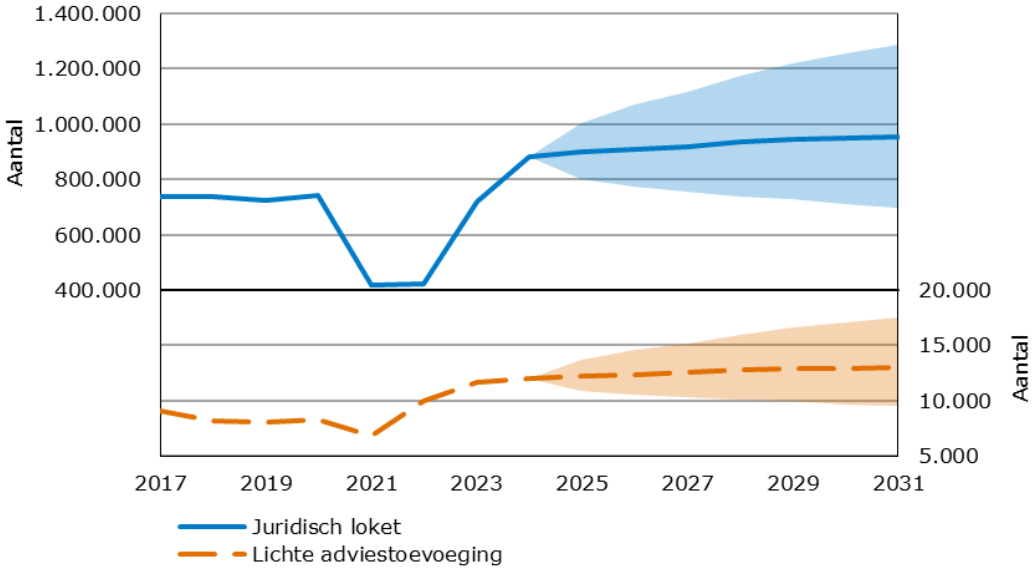
Bron realisatiecijfers: RvR/MinJenV, bewerking WODC

Figuur 7.18 Rechtsbijstandstoevoegingen ten behoeve van vreemdelingen, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: RvR/MinJenV, bewerking WODC

Figuur 7.19 Overige rechtsbijstand, 2017-2031

Bron realisatiecijfers: RvR/MinJenV, bewerking WODC

8 Nawoord

Dit rapport bevat de jaarlijks geactualiseerde ramingen van de capaciteitsbehoefte voor de justitiële ketens, die gegenereerd zijn door het PMJ. De ramingen zijn beleidsneutraal, dat wil zeggen dat effecten van nieuw beleid vanaf het laatste meetpunt (in dit geval 2024) niet zijn verdisconteerd in de ramingen. Daarmee geven deze ramingen aan wat op dit moment de meest waarschijnlijke ontwikkeling is, als er geen effecten van wijzigingen in het beleid optreden. Als zodanig kunnen deze ramingen een bouwsteen voor de begroting vormen.

Het WODC en de Rvdr monitoren de kwaliteit van de ramingen regelmatig, via bepaling achteraf van de voorspelfouten in de ramingen. Dit houdt in dat ramingen uit het verleden vergeleken worden met inmiddels bekende gerealiseerde waarden. De laatste analyse van de voorspelfouten is uitgevoerd in Moolenaar et al. (2021). In het algemeen is een complicerende factor in een dergelijk onderzoek dat het PMJ-model beleidsneutrale ramingen berekent, terwijl de realisaties beleidseffecten bevatten. Daarom is in Moolenaar et al. (2021) alleen de voorspelfout van de beleidsrijke ramingen gepresenteerd. Verder blijkt dat de (voorlopige) realisatiecijfers waarmee de prognoses berekend worden, achteraf nog veelvuldig worden bijgesteld (zie tabel 8.2 in Moolenaar et al., 2021). Het laatste bekende realisatiejaar wordt achteraf nog gemiddeld met zo'n 8% bijgesteld. Vermoedelijk worden eerdere jaren ook bijgesteld maar dit is niet onderzocht. De gemiddelde bijstelling van de voorlopige realisatie-cijfers over het lopende jaar (het jaar waarin de ramingen worden berekend) is nog ongeveer even groot, afgerond ook 8%. Kortom, per saldo wordt doorgaans van hogere aantallen uitgegaan dan achteraf het geval is. Deze fout werkt door in de hele prognose.

Uit een eerdere analyse van Moolenaar et al. (2018b) bleek dat er over de onderzochte periode gemiddeld sprake is van enige overschatting, maar niet systematisch. Dat wil zeggen dat de raming soms hoger is dan de realisatie en soms lager maar dat het eerste geval vaker voorkomt dan het tweede. De voorspelfouten in de beleidsrijke PMJ-ramingen zijn tot en met het eerste begrotingsjaar (drie jaar vooruit) kleiner of vrijwel gelijk aan die van alternatieve eenvoudige tijdreeksmodellen, zoals het constant houden en trendextrapolatie van de te ramen variabelen. Op de korte termijn levert de investering in het PMJ dus winst op. Op de lange termijn blijkt het PMJ relatief minder goed te voldoen. Constant houden op het laatste realisatiejaar of constant houden van de PMJ-raming op het eerste of tweede begrotingsjaar is in dat geval altijd beter maar PMJ presteert wel beter dan de andere tijdreeksmodellen. De vraag is in hoeverre nieuwe ontwikkelingen op het gebied van data en technieken benut kunnen worden om de PMJ ramingen te verbeteren. Een theoretische verkenning hiervoor is uitgevoerd in Moolenaar et al. (2024). Momenteel worden bij het WODC pilots gestart waarin de meest belovende ontwikkelingsrichtingen in de praktijk worden getoetst. Afhankelijk van de resultaten volgt eventueel implementatie in het PMJ.

De ramingen zijn gebaseerd op de in PMJ gelegde relaties met diverse achtergrondfactoren en de verwachte ontwikkeling in deze achtergrondfactoren. Door niet in de raming verwerkte effecten van (nieuwe) wet- en regelgeving en beleid kunnen de werkelijke ontwikkelingen afwijken van de ramingen. Verder zijn de PMJ-ramingen ook afhankelijk van onzekerheden in de ramingen van de achtergrondfactoren, zoals de bevolkingscijfers en de economische ontwikkeling. Daarnaast kunnen door onverwachte gebeurtenissen de werkelijke ontwikkelingen in achtergrondfactoren ook anders zijn dan geraamd.

Summary

Forecasting the demand on the Dutch justice system until 2031

In this report, the forecasts of the 'demand' for services of the police, prosecutors, courts and prisons until the end of 2031 are described. The forecasts were obtained by applying the Forecasting Model for the Justice System (FMJS)[10], which is the forecasting model that is developed for the Dutch criminal justice system and the civil and administrative justice systems. The base year for our forecasts was 2024. Any changes in legislation or policy later than 2024 could therefore not be incorporated.

FMJS is based on developments in society that fall outside the sphere of influence of the Ministry of Justice and Security. The model assumes that developments in society are the driving forces behind the trends in crime and private disputes. Four groups of factors can be distinguished: demographic structure of the population, economic conditions, social problems and other changes. Within each category, a number of background factors are distinguished. The combination of these factors represents certain classes of problems like social inequality, cultural conflicts, social isolation, and economic inequality.

The demographic factors used in the model are: the size of the population subdivided into different age groups, gender, and marital status, the number of 12 to 17-years-olds (in the four main Dutch cities), the number of (children of) migrants from outside Europe and men in particular in various age groups, the number of immigrants, and the number of applications for political asylum.

The economic factors are the (youth) unemployment rate, the number of (employed and unemployed) people in the total labour force and within the age group of 15-24 years in particular, average annual individual income, the number of social benefits (including unemployment benefits, benefits income support, and disablement benefits), gross value added, social security burden, the hourly rate of lawyers, the number of motor vehicles and mopeds, and the number of self-employed people.

The social factors are the number of drug addicts, alcohol consumption, the yearly number of divorced people, the number of children involved in a divorce, the number of single parent families, the number of families with children, the number of people with a low education level, the number of truants, and internet usage (at least once in three months).

The other factors are the number of police officers, resources of the police, the (rental) housing stock, the average property value, and different types of court fees.

The forecasts of developments within the justice system are based on forecasts of the above-mentioned factors. If there are no changes in policy or legislation, the number of reported crimes is expected to increase on average by 0,9% per year in the period 2025-2031, and the number of suspects will increase by less than 1% per year. This will affect the workflow for all partners in the judicial system. Although these forecasts

[10] In Dutch the abbreviation PMJ is used which stands for Prognosemodel Justitiële Ketens.

cannot be extrapolated in a straightforward fashion, the inflow of cases into the prosecutorial system is expected to increase by less than 1% per year and the number of cases brought to court is also expected to increase by less than 1% per year. The demand for prison capacity for adults is expected to increase on average by 2% per year while the demand for prison capacity for minors is expected to increase by more than 1% per year.

The inflow of minor offences (misdemeanors) into the prosecutorial system is expected to increase on average by 1% per year. The number of traffic offences is expected to increase on average by 2% per year.

While the number of new civil cases at the sub district courts with a request is expected to increase by less than 1% per year, civil cases with a summons is expected to increase by less than 2% per year in the period 2025-2031. The number of new civil cases at the district courts is expected to increase by more than 1% annually. The number of tax cases at the district courts is expected to increase on average by 2% per year while the number of other administrative cases is expected to increase on average by 1% per year.

The expected developments in the number of applications for subsidised legal aid in criminal, civil, and administrative cases vary depending on the type of cases.

The forecasts are based on information available during Fall 2025 and are meant for 2027 and onwards. Both the FMJS forecasts and the forecasts of the factors are surrounded by uncertainty. Unexpected events and new policy or legislation will probably alter the outcomes. Therefore, the forecasts should be seen as a signal of what might happen if nothing changes.

Literatuur

Becker, G. S. (1968). Crime and punishment: An economic approach. *Journal of Political Economy*, *76*(2), 169-217.

Becker, G. S. (1974). Crime and punishment: An economic approach. In G. S. Becker & W. M. Landes (Reds.), *Essays in the economics of crime and punishment* (pp. 1-54). National Bureau of Economic Research.

CPB (Centraal Planbureau) (2025a). *Macro Economische Verkenning (MEV) 2026.* CPB.

CPB (Centraal Planbureau) (2025b). *Concept-Macro Economische Verkenning (cMEV) 2026.* CPB.

Decae, R. J. (2011). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2016: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2011-7). WODC.

Huijbregts, G. L. A. M., Van Tulder, F. P., & Moolenaar, D. E. G. (2001). *Model van justitiële jeugdvoorzieningen voor prognose van de capaciteit* (Onderzoek en beleid 192). WODC.

Janssen, L. H. J. M., Okker, V. R., & Schuur. J. (Red.) (2006). *Welvaart en Leefomgeving: Een scenariostudie voor Nederland in 2040.* Centraal Planbureau/Milieu- en Natuurplanbureau/Ruimtelijk Planbureau.

Klijn, A. (1996). Vraag en aanbod op de markt voor rechtshulp. In J. Griffiths (Red.), *De sociale werking van het recht: Een kennismaking met de rechtssociologie en rechtsantropologie* (3e druk, pp. 191-254). Ars Aequi.

Leertouwer, E. C., & Huijbregts, G. L. A. M. (2004). *Sanctiecapaciteit 2008* (Onderzoek en beleid 221). Boom Juridische uitgevers.

Leertouwer, E. C., Van Tulder, F. P., Diephuis, B. J., Folkeringa, M., & Eshuis, R. J. J. (2005). *Prognosemodellen Justitiële Ketens: Civiel en Bestuur* (Cahier 2005-13). WODC.

Leertouwer, E. C., Van Tulder, F. P., Diephuis, B. J., Folkeringa, M., & Van Gammeren-Zoeteweij, M. (2007). *Prognosemodel Justitiële Ketens 2006: Civiel en Bestuur* (Cahier 2007-11). WODC.

Lilly R. J., Cullen, F. T., Ball, R. A., & Inciardi, J. A. (Red.) (1995). *Criminological theory: Context and consequences.* Sage.

Moolenaar, D. E. G. (2006). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2011: Toelichting op de beleidsneutrale ramingen voor de veiligheidsketen* (Cahier 2006-7). WODC.

Moolenaar, D. E. G. (2010). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2015: Beleids-neutrale ramingen* (Cahier 2010-9). WODC.

Moolenaar, D. E. G., Decae, R. J., Van Tulder, F. P., & Diephuis, B. J. (2017). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2022: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2017-6). WODC/Rvdr.

Moolenaar, D. E. G., Decae, R. J., Van Tulder, F. P., Smit, P. R., & Kriege, A. G. (2019). *Capaciteitsbehoefte Justitiële ketens t/m 2024: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2019-7). WODC/Rvdr.

Moolenaar, D. E. G., Diephuis, B. J., Kalidien, S. N., Leertouwer, E. C., & Van Tulder, F. P. (2009). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2014: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2009-8). WODC.

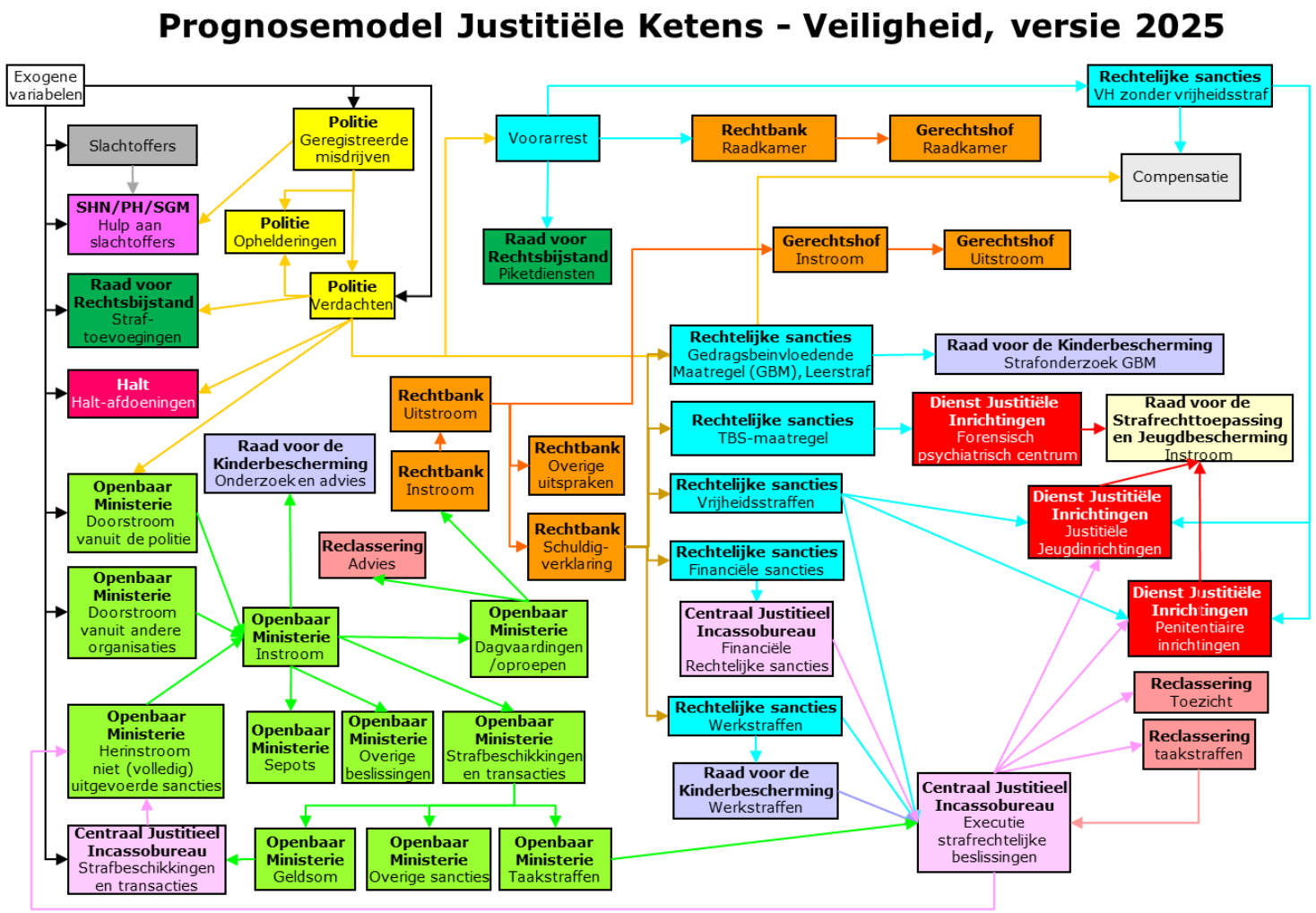
Moolenaar, D. E. G., Diephuis, B., Van Gammeren-Zoeteweij, M., Kalidien, S., Leertouwer, E. C., & Van Tulder, F. P. (2008). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2013: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2008-6). WODC.

Moolenaar, D. E. G., & Huibregts, G. L. A. M. (2003). *Sanctiecapaciteit 2007: Een beleidsneutrale prognose* (Onderzoek en beleid 208). Boom Juridische uitgevers.

Moolenaar, D. E. G., Huijbregts, G. L. A. M., & Van der Heide, W. (2004). *Prognosemodel Justitiële Ketens* (Cahier 2004-8). WODC.
Moolenaar, D. E. G., Huijbregts, G. L. A. M., & Van de Velden, H. (2005). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2010: Toelichting op de beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2005-14). WODC.
Moolenaar, D. E. G., Kriege, A. G., & Diephuis, B. J. (2021). *Capaciteitsbehoefte Justitiële ketens t/m 2026: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2021-12). WODC/Rvdr.
Moolenaar, D. E. G., Kriege, A. G., Van Tulder, F. P., Smit, P. R., & Diephuis, B. J. (2020). *Capaciteitsbehoefte Justitiële ketens t/m 2025: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2020-7). WODC/Rvdr.
Moolenaar, D. E. G., Leertouwer, E. C., Van Tulder, F. P., & Diephuis, B. (2007). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2012: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2007-14).
Moolenaar, D. E. G., Smit, P. R., Decae, R. J., Van Tulder, F. P., & Diephuis, B. J. (2018a). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2023: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2018-10). WODC/Rvdr.
Moolenaar, D. E. G., Ter Braak, F., Tims, B., Bargh, M. S., & Choenni, R. (2024). *Voorspellen voor de justitiële ketens. Een verkenning van verschillende technieken* (2024-4). WODC.
Moolenaar, D. E. G., Tims, B., Kriege, A. G., & Van der Pol, B. (2022). *Capaciteitsbehoefte Justitiële ketens t/m 2027: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2022-3). WODC/Rvdr.
Moolenaar, D. E. G., Van Tulder, F. P., Decae, R. J., Smit, P. R., & Diephuis, B. (2018b). *Terug naar de toekomst II: Het beroep op justitiële voorzieningen 2008-2017: raming en realisatie* (Cahier 2018-6). WODC.
Moolenaar, D. E. G., Van Tulder, F. P., Huijbregts, G. L. A. M., & Heide, W. Van der (2002). *Prognose van de sanctiecapaciteit tot en met 2006* (Onderzoek en beleid 196). WODC.
Moolenaar, D. E. G., Vlemmings, M., Van Tulder, F. P., & De Winter, J. (2015). Kosten van criminaliteit. In S. N. Kalidien & N. E. De Heer-De Lange (Reds.), *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2014: Ontwikkelingen en samenhangen* (pp. 71-78). Boom criminologie. Justitie in Statistiek 5.
Pratt, T. C., & Cullen, F. T. (2005). Assessing macro-level predictors and theories of crime: a meta-analysis. *Crime and Justice: a review of research*, *32*, 373-450.
Schuyt, C. J. M., Groenendijk, C. A., & Sloot, B. (1976). *De weg naar het recht: Een rechtssociologisch onderzoek naar de samenhangen tussen maatschappelijke ongelijkheid en juridische hulpverlening.* Kluwer.
Smit, P. R. (Red.) (2012). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2017: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2012-9). WODC/Rvdr.
Smit, P. R. (Red.) (2013). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2018: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2013-5). WODC/Rvdr.
Smit, P. R. (Red.) (2014). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2019: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2014-13). WODC/Rvdr.
Smit, P. R. (Red.) (2015). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2020: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2015-7). WODC/Rvdr.
Smit, P. R., Moolenaar, D. E. G., Van Tulder, F. P., & Diephuis, B. J. (2016). *Capaciteitsbehoefte justitiële ketens t/m 2021: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2016-2). WODC/Rvdr.
Steinmann, P. L. M., Van Tulder, F. P., & Van der Heide, W. (1999). *Prognose van de sanctiecapaciteit 1999-2003* (Onderzoek en beleid 181). WODC.

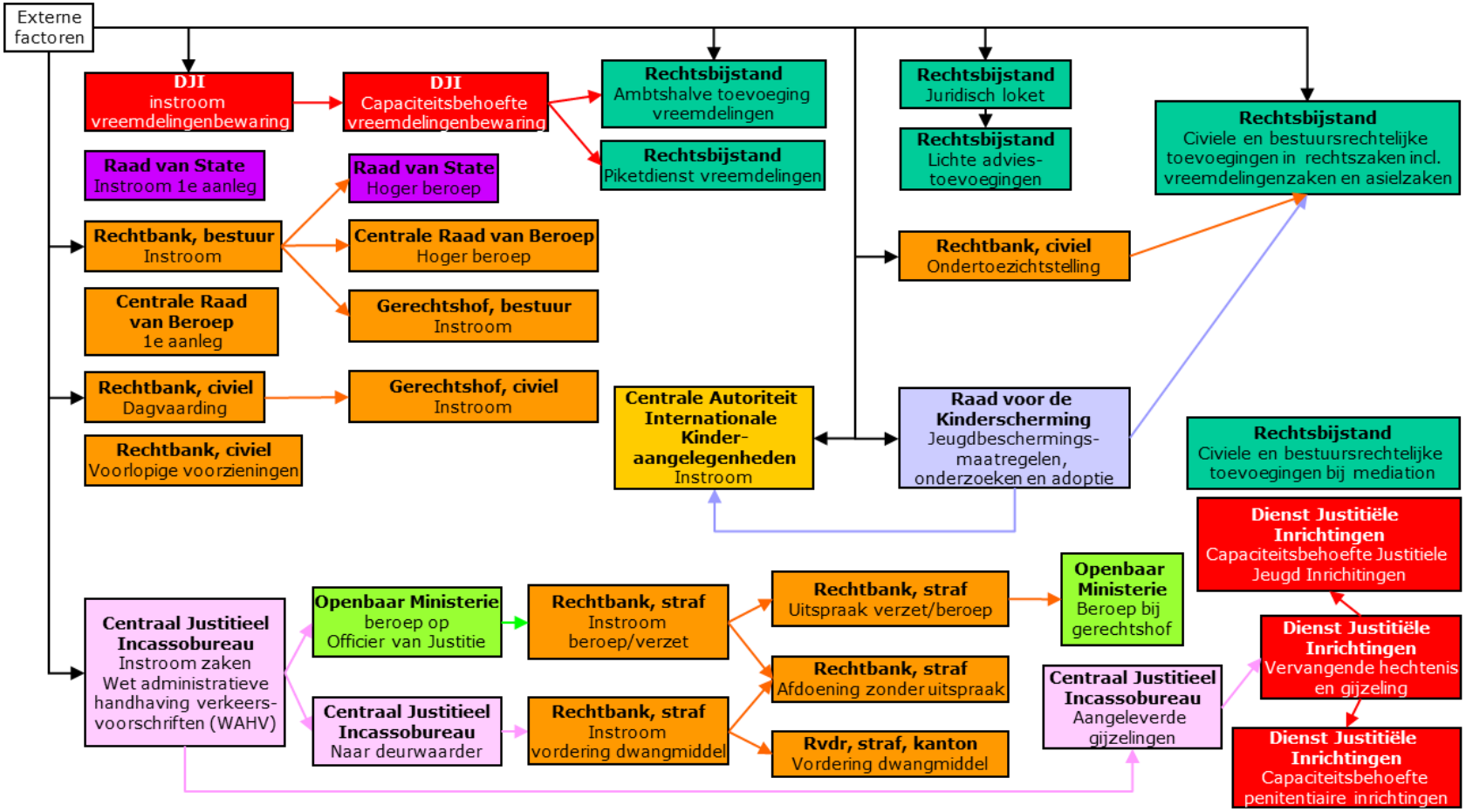
Tims, B., Moolenaar, D. E. G., Kriege, A. G., & Van der Pol, B. (2023). *Capaciteitsbehoefte Justitiële ketens t/m 2028: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2023-5). WODC/Rvdr.
Tims, B., Moolenaar, D. E. G., Kriege, A. G., & Van der Pol, B. (2024). *Capaciteitsbehoefte Justitiële ketens t/m 2029: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2024-10). WODC/Rvdr.
Tims, B., Ter Braak, F., Moolenaar, D. E. G., Kriege, A. G., & Van der Pol, B. (2025). *Capaciteitsbehoefte Justitiële ketens t/m 2030: Beleidsneutrale ramingen* (Cahier 2025-1). WODC/Rvdr.
Van der Heide, W., Moolenaar, D. E. G., & Van Tulder, F. P. (2001). *Prognose van de sanctiecapaciteit 2000-2005* (Onderzoeksnotitie 2001-2). WODC.
Van der Laan, A. M., & Blom, M. (2011). *Meer jeugdige verdachten, maar waarom?* (Onderzoek en beleid 292). Boom Juridische uitgevers.
Van der Torre, A. G. J., & Van Tulder, F. P. (2001). *Een model voor de strafrechtelijke keten.* SCP.
Van Tulder, F. P. (1994). *Van misdaad tot straf* (Sociale en Culturele studies 21). SCP.
Van Tulder, F. P., & Janssen, S. (1988). *De prijs van de weg naar het recht* (Stukwerk 45). SCP.
Van Velthoven, B. C. J. (2002). *Civiele en administratieve rechtspleging in Nederland 1951-2000* (Research Memoranda 2002.01 (deel 1 tijdreeksdata) en 2002.02 (deel 2 tijdreeksanalyse). Department of Economics, Leiden University.
Werkgroep Prognose Sanctiecapaciteit (1997). *Prognose Sanctiecapaciteit: Herijking methodieken.* Ministerie van Justitie.

Bijlage 1 PMJ-schema voor Veiligheid, Civiel en Bestuur

Voor de meeste onderdelen wordt zowel de in- als de uitstroom (productie) gemodelleerd. Bij Politie zitten de middelen in het model voor de uitstroom.

Prognosemodel Justitiële Ketens – Civiel en Bestuur, versie 2025

Voor de meeste onderdelen wordt zowel de in- als de uitstroom (productie) gemodelleerd. De doorlooptijden zitten in het model voor de uitstroom.

Bijlage 2 Overzicht online tabellen

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van bijlagen 3 tot en met 5 die beschikbaar zijn op de website van het WODC. Deze bijlagen bevatten de onderstaande tabellen, inclusief toelichting, in Excel-formaat.

Bijlage 3 Beleidsneutrale ramingen tot en met 2031 per ketenpartner

Tabel B3.1	Verwachte ontwikkeling op het gebied van opsporing, procentuele verandering 2025-2031
Tabel B3.2	Verwachte ontwikkelingen in slachtofferzorg, procentuele verandering 2025-2031
Tabel B3.3	Verwachte ontwikkelingen in het vervolgingstraject, procentuele verandering 2025-2031
Tabel B3.4	Verwachte ontwikkelingen in de strafrechtspraak, procentuele verandering 2025-2031
Tabel B3.5	Verwachte ontwikkelingen in de civiele rechtspraak, procentuele verandering 2025-2031
Tabel B3.6	Verwachte ontwikkelingen in de bestuursrechtspraak, procentuele verandering 2025-2031
Tabel B3.7	Verwachte ontwikkelingen in de tenuitvoerlegging, procentuele verandering 2025-2031
Tabel B3.8	Verwachte ontwikkelingen op het terrein van reclassering en kinderbescherming, procentuele verandering 2025-2031
Tabel B3.9	Verwachte ontwikkelingen in de vreemdelingenbewaring, procentuele verandering 2025-2031
Tabel B3.10	Verwachte ontwikkelingen in de gesubsidieerde rechtsbijstand en schadeloosstellingen, procentuele verandering 2025-2031

Bijlage 4 Elasticiteiten

Tabel B4.1	Elasticiteiten voor WAHV-zaken (%)
Tabel B4.2	Elasticiteiten voor achtergrondfactoren (%)
Tabel B4.3	Elasticiteiten voor misdrijven (%)
Tabel B4.4	Elasticiteiten voor kantonzaken (%)

Bijlage 5 Effect achtergrondfactoren

Tabel B5.1	Bijdrage achtergrondfactoren aan beleidsneutrale mutaties in de veiligheidsketen 2025-2031 (%)

Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC), Kennisinstituut voor de rechtsstaat, is een onafhankelijk kennisinstituut dat valt onder het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het WODC draagt bij aan behoud en verbetering van de rechtsstaat via het (laten) uitvoeren van kwalitatief hoog wetenschappelijk onderzoek. En door het aanbieden van gevraagde en ongevraagde kennis, verbeterpunten en (waar mogelijk) denkrichtingen.

Voor meer informatie, bezoek www.wodc.nl